

D 59964

LETO XXVI.

1959

FEBRUAR

DUHOVNO v ŽIVLJENJE

V I D A E S P I R I T U A L





Križa prevelikega peza
oslabi Zveličarja,
naših grehov strašna teža
vrže ga na trda tla.



Na les križa so pribili
sveto Jezusa telo.
Al' ga bomo še žalili,
ker nas ljubil je tako?



Žene usmiljene tolaži,
ki nad njim se jokajo.
Le pregrehe prav sovraži,
Jezus te tolažil bo.



Tri postaje križevega pota (III., VIII.,
XI.) v samostanski cerkvi v Stični na
Dolenjskem, delo Fortunata Berganta iz
leta 1766. Križev pot je bil restavriran
leta 1951 in spada po svoji originalnosti
in svoji umetniški vrednosti med naj-
lepše križeve poti naše domovine

Februar 1959

DUHOVNO
ŽIVLJENJE

S postom izpričujemo, da nam življenje pomeni nekaj drugega in nekaj več kot jed in pijača, več kot samo uživanje.

(Iz uvodnika te številke)

MNOGIM ODVRATNA BESEDA

Takole molimo v predglasju svete maše za postni čas: Res se spodobi in je pravično, primerno in zveličavno, da se Ti zahvaljujemo vedno in povsod, sveti Gospod, vsemogočni Oče, večni Bog: ki s telesnim postom napake zatiraš, dvigaš srce ter daješ krepost in plačilo.

V tej molitvi je obsežen odgovor na vprašanje, kaj je post in zakaj post.

V postu ni nič vražarskega, čarobnega, skrivnostnega. Nekatoličanom in malovernim ter slabo poučenim katoličanom pomeni včasih post isto kot številka trinajst, kot črna mačka in kar je temu podobnega. V postu gledajo nekaj nerazložljivega, česar se pa mora katoličan slepo držati, ker drugače se mu utegne zgoditi nekaj zavratanu hudega.

Cerkev po božjem navdihnjenju zahteva od nas in nam predpisuje post. Nič nam pa ne skriva razlogov, zakaj postna postava. Nikakor noče napraviti iz posta nekaj skrivnostnega, zagonetnega, „nedotakljivega“, kot najdemo to v nekaterih verstvih. Petek katoličanu nikakor ni „nesrečni dan“, ampak dan enak drugim dnevom v tednu. Okusno pripravljena mesna hrana mu pomeni v petek kakor vsak drugi dan božji dar, ki jo bo druge dneve v tednu hvaležno užival, v petek se je pa vzdržal, ker mu Cerkev kot skrbna mati iz tehničnih razlogov naroča vzdržati se je.

Kateri so oni tehnični razlogi, zaradi katerih nam Cerkev post zapoveduje? Predglasje za postni čas jih našteva.

Post nam pomaga napake zatirati. Iz izkušnje vemo, da je pot do kreposti strma, hrapava, kamenita. Krepost pa je nekaj tako odličnega, dragocenega v očeh ljudi in božjih očeh, da bi moral človek biti pripravljen vse storiti, vse žrtvovati, da jo doseže. Skušnja kaže, da je pravilno vzet in umevan post prvovrsten pripomoček za dosego kreposti. Predobro in preobilno hranjeno telo je kakor coklja, zavora, ki nas na poti kreposti ovira, če ne ustavi. Taka je postava mesa in duha. Meso vleče duha k tlom. Saj velja isto pravilo že za vsako duševno delo. Prenasičenost in prožnost duha ne gresta skupaj. Duševni delavci, katerih mišljenje mora biti ostro kot nabrušen nož, se tega dobro zavedajo in se držijo glede hrane strogih pravil. Krepost je pa pred znanostjo in učenostjo. Ali ne zasluži torej enake in večje pozornosti, enakih in večjih žrtev, kot jih uživa učenost in znanost?

Post dviga srce in daje krepost. To je razlog, zakaj se postimo. V postni zapovedi gledamo materinsko modrost Cerkve. V postni zapovedi vidimo samo pripomoček za dosego kreposti, za katero moramo delati z vsemi sredstvi, tudi s postom, čeprav nam ne bi bil zapovedan.

Krepost pomeni lepoto duše. Krepostna duša je lepa duša. Koliko se ljudje trudijo za telesno lepoto, kaj vse vanjo žrtvujejo. Koliko je ljudi, ki se za telesno lepoto postijo in strogo postijo. Če se ljudje postijo prostovoljno za telesno lepoto, zakaj ne bi bili mi pripravljeni postiti se za duševno lepoto, ko nam skušnja kaže in poleg tega modrost Cerkve jasno govori, da post dviga srce in daje krepost.

Post je nezgovorjen, pa jako otipljiv in prepričljiv odgovor, da nam jed ni zadnje in edino v življenju. S postom izpričujemo, da nam življenje pomeni nekaj drugega in nekaj več kot jed in pijača, več kot samo uživanje.

Ker nam post prinaša krepost, nam umevno prinaša tudi plačilo. Plačilo, ki bo sledilo kreposti, je nadaljni razlog za post. Okrnjeno uživanje telesnih jedi nam bo prineslo neokrnjeno uživanje večnega veselja. Poganski modrijani starih in novih časov takole modrujejo in uče: Ne preoblagaj želodca s preobilno hrano in pijačo, ker s tem si kvariš zdravje in tako krajšaš življenje. Če hočeš dolgo živeti in tako dolgo uživati, potem moraš poznati mero, si moraš znati pritrpati v jedi in pijači. Tako je modrovanje takih, ki hočejo dolgo uživati to, kar jim zemlja more nuditi. Zakaj bi bilo torej nespametno modrovati enako, ko gre ne za časno uživanje, ampak za večno, ne za uživanje zemeljskih dobrin, ampak večnih?!

Dr. L. C.

SPOMIN

mehko, ponosno kot prejšnje dni...
Tebe in mene med njimi več ni.

Veter prinaša mi njih šepetanje,
ko prisluškujem glasovom v daljavo.
Z njihovo pesmijo v duši budi jo
se mladi spomini...

Tam pod Triglavom macesni šumijo
Kje so že ure razkošnih poletij,
ko sva ciklame iskali med travo,
dihali svobodni zrak na planini
in sanjali v večnost!

Kaj je naš čas, razodeni mi, mama!
Ti ga že meriš, v neskončnost deliš.
Kakšna se zdaj ti zdi pesem macesnov?
Vem, da ob njej si nič več ne želiš.

Meni še vedno bude hrepenenje
k daljnim vrhovom, kjer zarje ne mro.
Tukaj na zemlji poslušam jih sama,
tudi če k njim me nikdar več ne bo.

„Pesem najlepša je naše življenje,
čas je njen ritem, ki v večnost hiti,“
sladko iz groba mi glas govori.

M. Ireneja, O. S. Urs.

**DA BI SE ZOPER MATERIALIZEM
NASE DOBE UČINKOVITO BORILI Z
DUHOM SAMOZATAJE IN S POSTOM**

Letos bo Velika noč zgodaj in mesec februar je že ves potopljen v resni duh predpostnega in postnega časa. Dne 11. februarja, ko se je pred sto in enim letom Marija prikazala v Lurdu in se bo lurška stoletnica slovesno zaključila, obhaja sveta Cerkev pepelnico, ki nas vpelje s svojim pretresljivim obredom pepelenja v zveličavno spokornost štiridesetdnega posta. Zelo tedaj odgovarja duhu cerkvenega leta gori omenjeni namen apostolstva molitve za mesec februar. Cerkev nas vabi, da s svojimi skupnimi prošnjami podpremo in poživimo borbo vernih ljudi zoper materialistično teženje našega časa, ki vidi ves smisel življenja le v neomejenem uživanju zemeljskih dobrin, nemur se moramo verniki odločno ustavljati z duhom krščanske samozataje in s postom.

KRŠČANSKA SAMOZATAJA — NJE POTREBA IN SMISEL

Ko je Bog ustvaril Adama in Evo, ju je ustvaril prosta vsakega nerednega poželenja. Nižje teženje duše se je popolnoma podrevalo po veri in milosti razsvetljenemu razumu. Telo s svojimi čuti je pokorno sledilo duhu kakor hlapec svojemu gospodarju. Tega stanja prvotne nedolžnosti in svetosti naših prvih staršev si mi v svojih duševnih težavah in skušnjavah kar ne moremo prav predstavljati. Bilo je v vsem tem nekaj izrednega, čudovitega, kar se je pozneje obnovilo samo še v božjem Zveličarju in po njegovem zasluženju v njegovi prečisti Materi, brezmadežni Devici Mariji. ki je bila edina med človeškimi otroki obvarovana izvirnega greha in njegovih

škodljivih posledic, med katerimi je prvo meseno poželenje, dalje zaslepljenost razuma in oslabeledost volje. V Jezusu in Mariji je Bog na novo ustvaril prvotni idealni lik prvega moža in prve žene, seveda v čudovitejši in popolnejši meri kot v začetku, in sta tako ona dva kot drugi Adam in druga Eva početnika odrešenega, prerojenega človeštva in naša najvišja vzornika.

Nad vsemi drugimi potomci prvih staršev pa vlada oni grenki, bridki zakon grešnega poželenja, ki o njem toži veliki apostol sveti Pavel v pismu do Rimljanov: „Kar delam, ne umevam; ne delam namreč tega, kar hočem, ampak to delam, kar sovražim... To dela greh, ki prebiva v meni. Vem namreč, da v meni, to je v mojem mesu, dobro ne prebiva; zakaj hoteti je v moji moči, da bi pa dobro tudi izvršil, ni. Ne delam namreč dobrega, kar hočem, ampak hudo delam, česar nočem... Čutim torej postavdo, da ko hočem delati dobro, mi je lažje to, kar je hudo. Veselim se namreč božje postave po notranjem človeku, vidim pa v svojih udih drugo postavdo, ki nasprotuje postavi mojega duha in me usužnjuje postavi greha, ki je v mojih udih. Jaz nesrečni človek, kdo me bo rešil telesa te smrti?“ (7. pogl.)

V tem nesrečnem razdvojenju med duhom in telesom, ki nas kot posledica izvirnega greha spremlja skozi to revno življenje, korenini usodni materialistični duh, ki kot absoluten gospodar vlada nad življenjem brezbožnega sveta, tako da sveti Janez v svojem prvem pismu kar na splošno ugotavlja: „Karkoli je na svetu, je poželenje mesa in poželenje oči in napuh življenja“ (2, 16). Bogoodtujeni svet drvi neugnan za mesenimi, čutnimi užitki, za blestečimi, nemoralnimi, po

pustnem duhu navdihnjenimi zabavami; za bogastvom, za častjo in svetno slavo, kjer korenini njegova nebrzdana prevzetnost in napuh.

Proti temu tako silno zapeljivemu posvetnemu duhu, ki z gotovostjo vodi v večno pogubljenje, ni druge obrambe kot krščanska samozataja, v katero nas Gospod Jezus iskreno in ponovno vabi in kliče: „Če hoče kdo priti za menoj, naj se odpove samemu sebi in vzame svoj križ in hodi za menoj“ (Mt 16, 24). V teh besedah božjega Zveličarja je obsežna nujna potreba in obenem ves globoki smisel krščanske spokornosti, odpovedi, žrtve in samozataje, brez česar človek ni zmožen krotiti svojih strasti, obvladati svojih slabih nagnenj in neurejene ljubezni do samega sebe. O besedi Jezusovi, da mora človek zatajiti samega sebe, podaia sveti Hieronim tole lepo razlago: „Tisti samega sebe zataji in nosi svoj križ, ki ni bil čist, pa postane čist in spodoben; ki preje ni bil zmeren, pa postane zelo vzdržen; ki je bil preje boječ in nestanovit, pa postane odločen in vztrajen. To se pravi zatajiti samega sebe: postati drugačen kot preje.“

Krščanska samozataja ni potrebna onim, ki resno stremijo za krščansko popolnostjo, ampak tvori temelino podlago krščanskemu življenju soloh. Mirno lahko trdimo, da brez tega duha krščanske spokornosti, odpovedi in samozataje krščansko življenje ni možno. Lepo nam to razloži sveti Bazilij: „Glejte, kako naš Gospod najprej pravi: Naj zataji samega sebe, in šele nato dostavi: In naj hodi za menoj. Zakaj če človek ni odločen zatajevati svojih slabih nagnenj in grešnih želja, ne bo nikdar mogel hoditi za Kristusom, nikoli ne bo njegov resnični učenec. Pot, ki vodi za Gospodom, je treba izravnati in pripraviti s krščansko samozatajo.“

V krščanski samozataji obstoji torej oni križ, ki ga moramo njegovi učenci vsak dan znova vzeti na rame in nesti za

Jezusom (prim. Lk 9, 23). To se pravi s svetim Pavlom nositi rane Gospoda Jezusa na svojem telesu (prim. Gal 6, 17). V tem je tudi najgloblji vzrok one neprestane borbe, ki se ji nihče ne more in sme izogibati, ako mu je mar zveličanja duše. Sveti Pavel odkrito ugotavlja: „Tisti, ki so Kristusovi, so svoj meso s strastmi in poželenjem vred križali“ (Gal 5, 24).

In da bi vedeli za dela mesa, ki jih moramo zatirati v sebi in v svojem okolju, jih Apostol posamezno našteva: „Nečistovanje, nesramnost, razuzdanost, malikovanje, čaranje, sovraštvo, zdražba, zavist, jeza, prepirljivost, razprtje, ločine, nevoščljivost, uboji, pijančevanje, požrešnost in kar je temu podobnega. O tem vam napovedujem, kakor sem napovedal, da kateri take reči počenjajo, ne bodo podedovali božjega kraljestva“ (Gal 5, 19-4).

POMEN IN SMISEL POSTA

Med deli krščanske spokornosti in samozataje je v svetem pismu na prvem mestu post. Post je tako star kot človeški rod. Že v stanju prvotne pravičnosti in svetosti, v samem raj, naloži Bog našim prvim staršem prvo postno postavo, ko jima prepove jesti od drevesa spoznanja dobrega in hudega. Izpolnjevanje te zapovedi bi bilo zagotovilo prvim staršem in vsemu njihovem potomstvu stalnost njihove zemske in gotovost njihove večne sreče. Prelom te postne postave po Adamu in Evi je prinesel nesrečo in gorje njima in vsemu človeštvu.

Postna postava pa gre vse od tedaj s človeškim rod, po njegovi poti skozi solzno dolino. Je kakor v človeško naravo zapisana. Posvečena je bila po velikih prerokih Mojzesu in Eliju. Sam Jezus se je v puščavi postil štirideset dni in noči, predno je začel javno delovati. Ko je prišel iz puščave, je začel oznanjati in opominjati: „Delajte pokoro, zakaj nebeško kraljestvo se je približalo.“ (Mt

4, 17). Cerkev to Gospodovo naročilo oznanja v svoji tretji zapovedi, ko obvezuje svoje vernike gotove čase in dni v letu k zdržku od mesa in pritrganje v jedi. V starih časih je bila postna postava zelo stroga. V naših časih je na splošno zelo olajšana; v mnogih krajih, kot n. pr. v Argentini, jo komaj še čutimo. Vendar naj ostane v nas živa zavest, da nam je zdržnost v jedi in pijači kot del krščanske spokornosti potrebna in vsaj to, kar nam v tej deželi Cerkve v postu in nekaterih redkih dneh v letu glede zdržka in pritrganja naroča, radi, spoštljivo in vestno izpolnimo. Bodimo luč onim, ki tega ne razumejo.

Ko pa nam je telesni post do skrajnosti olajšan, pomislimo na to, kar nam o postu in samozataji sv. Avguštin pove: „Dve vrsti pokore in samozatajê sta — pravi. Prva je ona, ki pokori telo in tej pravimo zunanja pokora. Sem spada post, to je odpoved in zdržnost v jedi in pijači; spokorne telesne vaje; odpoved gotovim zabavam in užitkom, ki sicer niso grešni, a godijo telesni počutnosti; sploh vsa resna disciplina, s katero človek pokori svoje čutno poželenje in si prizačeva, da bi vedno duh vladal nad telesom. — Druga vrsta pa je duhovna, notranja pokora, ki je odličnejša od prve. Kdor se vadi v tej, ta stalno brzda svoje strasti, čuje nad nagnenji svojega srca, se bori s svojo voljo, ki si hoče popolne svobode v vsem; pazi na svoj jezik, na svoje oči; je v stalni čuječnosti nad samim seboj, po besedi Gospodovi: „Čujte in molite, da ne pridete v skušnjava. Duh je sicer voljan, ali meso je slabo“ (Mt 26, 41). Ta notranji duh spokornosti je odličnejši od zunanjih spokornih del in je tudi težji od njih. Ali neizmerno polje samozataje se

tu odpira pred nami in ako so nam zunanja pokorila težka in smo morda radi spregleda Cerkve, radi bolezní, posebno težkega dela in drugih izrednih okoliščin od njih odvezani, notranje spokornosti nismo odvezani nikoli. Glede tega velja beseda velikega spokornega pridigarja, svetega Janeza Krstnika: „Vsako drevo, ki ne obrodi vrednega sadu pokore, se bo posekalo in vrglo v ogenj“ (Lk 3, 9).

+

Vzemimo si k srcu ta razmišljanja o krščanski pokori, zatajevanju in postu. Mislimo na besedo Gospodovo, ki pravi: „Kdor ljubi svoje življenje, ga bo izgubil; in kdor sovraži svoje življenje na tem svetu, ga bo ohranil za večno življenje“ (Jan 12, 25). K temu dostavlja sv. Avguštin: „Blaženi oni, ki so svoje meso in njegove želje znali tu sovražiti, krotiti in so ga tako rešili za nebesa. Ne ljubimo svojega mesa na tem svetu, da ga na drugem ne pogubimo.“

In ko bomo sami v sebi obnovili in poživili duha krščanske spokornosti in samozataje in se ponovno odločili za strmo in ozko pot, ki pelje v večno življenje, molimo v tem mesecu s sveto Cerkvijo za to, da bi ta resnično krščanski duh pokore, samozataje in žrtve prodril v široke množice in jih dvignil iz materialističnega mišljenja in teženja k resnično duhovnemu. krščanskega imena vrednemu življenju.

Naj bi v tem času pred nami in pred vsem svetom, ki ob vsem tehničnem napredku, ob vsem iskanju in uživanju zemeljskih dobrin ne najde miru in prave sreče, mogočno blestel Kristusov križ.

In Cruce salus! V križu in samo v njem je zveličanje!

ALOJZIJ KOŠMERLJ, Argentina

Komur očita vest, da si ni pridobil premoženja po pravični poti, velja Pavlova beseda: Kdor je kradel, naj ne krade več, marveč naj se trudi z delom svojih rok za kaj dobrega, da bo mogel deliti potrebnim (Ef 4, 28).

TRASCENDENCIA HISTORICA DEL MENSAJE DE LOURDES

En los Montes Pirineos existe el pueblo mundialmente conocido, llamado Lourdes. Hace cien años era una pequeña aldea sin importancia, desconocida para la mayoría de los franceses. Hoy Lourdes es la esperanza de los enfermos que acuden de los países más remotos del mundo o si no, al menos solicitan el agua milagrosa. En las mismas misiones se halla extendido el culto de la Virgen de Lourdes. En todas partes se levantan grutas a imitación de la de los Pirineos.

Nosotros recordemos el mensaje de la Virgen de Lourdes. Se resume en las palabras dirigidas a Bernardette, la vidente: "Penitencia, penitencia, penitencia". Más, para darse cuenta de la importancia de ese mensaje se ha de tener en cuenta la situación histórica de ese tiempo. Se puede decir que entre la proclamación del Dogma de Inmaculada Concepción, (8 de diciembre de 1854), y ocho meses después de las Apariciones de Lourdes (11 de febrero de 1858), nace el modernismo. Pues en ese lapso... "Charles Darwin escribió su obra "Origen de las Especies". Karl Marx completó su "Introducción a la Crítica de la Filosofía de Hegel" ("La Religión es el Opio del Pueblo), y John Stuart Mill publicó su "Ensayo sobre la Libertad". Darwin apartaba la mente del hombre de su Origen Divino, y la ataba a un futuro ilimitado en el que llegaría a ser una especie de Dios. Marx estaba tan impresionado con esta idea del inevitable progreso que pidió a Darwin quisiera aceptar la dedicatoria de uno de sus libros. Después, siguiendo a Fuerbach, Marx afirmó no ya un burgués ateísmo del entendimiento, sino un ateísmo de la volun-

tad, por el que el hombre odia a Dios porque el mismo hombre es Dios. Mill redujo la libertad de nuevo hombre a la licencia y al derecho de hacer todo lo que le agradara preparando así un caos de egoísmos en conflicto mutuo, que el mundo pretendería solucionar mediante el Totalitarismo.

El Dogma de Inmaculada Concepción anonadó y destruyó el falso optimismo acerca del inevitable y necesario progreso del hombre sin Dios. Humillado en su orgullo Darwin, Marx, Stuart, Milliano, el hombre moderno vió cómo se evaporaba su doctrina del progreso. El intervalo entre las guerras Napoleónicas y Franco-prusianas fué de cincuenta años; de cuarenta y tres años el que medió entre la Franco-Prusiana y la Mundial Primera; de veintiuno entre ésta y la Mundial Segunda, y cinco años después de esta última estalló la Coreana, y hoy, en todas partes hay revoluciones y una constante guerra fría. Esto es negación del progreso. Y pronto el hombre reaccionó, y de superoptimista vino a ser pesimista al ver los males y desastres que acosan la humanidad.

Las Apariciones en Lourdes chocaron precisamente contra las primeras manifestaciones del agnosticismo y liberalismo y sabemos que hubieron de someter la razón a la fe. Hoy Lourdes es la confianza también del hombre humillado por la miseria y la angustia. Lourdes enseña que el hombre puede elevarse hasta la unión con el ser más perfecto. Dios; que toda la grandeza consiste guardar esa unión con Dios como lo hizo María, La Inmaculada.

JOE JUCK

KOMUNIZEM IN CERKEV

Poglavitne okoliščine, ki morejo povzročiti innačice v načinu preganjanja katoličanov s strani komunizma po različnih deželah, so naslednje:

1. Število katoličanov, njihova organiziranost in bogastvo verskega življenja med ljudstvom.

Ta prvi činitelj razloži, zakaj na Poljskem ali v Jugoslaviji ni prišlo do enake neusmiljene trdote v preganjanju kot n. pr. na Kitajskem, v Bolgariji in Rumuniji. To dejstvo uporabljajo komunisti celo v propagandne svrhe, da razkazujejo svetovnemu javnemu mnenju „zgodno versko svobodo“, ki naj bi vladala na Poljskem. Razumljivo je s tega stališča, zakaj so določene metode in pobuda (kot je ustanovitev Vlade urada za cerkvene zadeve) preskusili prej na Češkoslovaškem kot na Madžarskem.

Kadar tako svetuje položaj, si komunisti drznejo celo prevzeti vlogo zaščitnikov verske svobode in Cerkve; tako je bilo včasih pred volitvami, ko je marksističnim voditeljem šlo za to, da si pridobijo, če že ne naklonjenost, pa vsaj politično nevtralnost katoliških množic. Spomnimo se, kako so se na Madžarskem komunisti v početku kazali kot branitelji svobodnega šolstva — torej tudi učnih zavodov, ki jih je upravljala cerkvena oblast — nasproti levemu krilu stranke malih posestnikov, ki so jih oni sami nahajskali, naj zahtevajo podržavljenje šolstva. Skoro povsod je komunistična vlada dopustila nekaj prehodne verske svobode ali omilila kakšne nadležne odredbe, če je v tem videla sredstvo za utrditev režima.

2. Obred, ki mu katoličani pripadajo.

V Rumuniji se n. pr. sredstva, ki se

jih poslužujejo proti Cerkvi vzhodnega obreda, razlikujejo od sredstev, naperjenih proti katoličanom latinskega obreda. Prav tako niso sovjeti uporabljali istih sredstev v borbi proti vzhodni unijski Cerkvi v Ukrajini in Galiciji, kot so jih izbrali za preganjanje Cerkve latinskega obreda v baltških državah ali na starem poljskem ozemlju.

3. Obstoje bolj razširjene in ustaljene veroizpovedi, ki se dá izkoristiti proti manjšini.

Tako so komunisti izrabili pravoslavno avtokefalno rusko in rumunsko Cerkve proti katoliškim skupinam vzhodnega obreda v Ukrajini in Rumuniji.

4. Notranji položaj komunizma.

Osnovno načelo marksizma je, da uničenje Cerkve ne sme škodovati sovjetizaciji dežele in njenemu gospodarskemu prizadevanju. Taktika se vedno prilagodi temu načelu. Zato postopajo radikalno in brez omahovanja tam, kjer so politične in gospodarske komunistične strukture trdno postavljene, kot je n. pr. v Sovjetski zvezi; če pa je treba premagati recimo gospodarsko krizo, kot je to bilo na Madžarskem med 1953 do 1955, si ne pomišljajo zmanjšati protiverski pritisk in gredo celo tako daleč, da se zatečejo k Cerkvi, kolikor jo predstavljajo duhovniki in verniki, in jo prosijo, naj v imenu narodnega čuta in domovinske ljubezni podpre „ljudsko fronto“.

5. Vtis, ki bi ga v svetu mogla napraviti borba proti veri in Cerkvi.

V državah, kot sta Sovjetska zveza in Kitajska, ki se jima je za mogočno železno in bambusovo zaveso mnogo manj bati reakcij „buržujskega“ sveta, je bila akcija proti veri veliko bolj temeljita,

kot je bila n. pr. akcija vlade v nemški demokratični republiki. Mar ni ta v neposrednem stiku z mnenjem zahodnega sveta, že po neprestanem uhajanju prebežnikov?

6. Psihološki faktor, tako v notranjosti kot drugod.

Na notranjem področju se dogaja, da se komunistična vlada odloči — tako je često bilo na Češkoslovaškem — za silno ostre ukrepe proti Cerkvi. Te vzbude ljudsko ogorčenje. Tedaj stopi režim za korak nazaj. Ogorčenje se poleže. Toda v resnici so komunisti dosegli svoj namen. Njihova taktika je, kot je nekdo zapisal, taktika trgovca, ki zahteva 600 dinarjev za predmet, vreden 400 dinarjev; končno jih dobi 500 in povrh zadovolji še kupca, ker ta misli, da je prihranil 100 dinarjev. Na ta način so komunisti izvedli mnoge ukrepe proti Cerkvi, potem ko je njihova propaganda zahtevala dosti strožje.

V mednarodnem prostoru so si komunisti prizadevali, da ne razburkajo javnega mnenja in so se posluževali metode „vijačnega obrata“: en obrat proti Cerkvi v eni državi, nato en obrat v drugi, potem drugi obrat v prvi državi, kateremu sledi prvi obrat vijaka v tretji državi itd. Medtem so spretno napravili na javno mnenje dober vtis s kakšno olajšavo, ki jo je režim dovolil temu ali onemu narodu.

★

Pod površjem raznolikih taktik, ki so jih na ta način vlade prisiljene sprejeti iz mnogovrstnih razlogov, pa obstaja povsod in v vsem komunističnem preganjanju stalen red, rekli bi, neka vrsta „planiranja“ celotnega področja, in ta načrtnost dopušča samo različne stopnje v primeni sredstev. Verjetno imajo komunistične vlade za izvedbo protiverske ali, bolje, protikatoliške strategije, na razpolago študijsko organizacijo in psihološke laboratorije.

Katere pa so vélike stalnice vsakega

komunističnega preganjanja Cerkve po vseh deželah?

1. Predvsem oblatijo s propagandnim aparatom Cerkev.

Težnja, da se katoliški Cerkvi vzame dober glas, je iznašla svoja prva rekla v politični polpreteklosti držav, „osvojenih“ z rdečo armado, takoj prvi dan po vojski. Tako je komunistična propaganda leta 1945 očitala Cerkvi na Kitajskem, da je pomagala Čangkajšku in Japoncem; na Poljskem, da je podpirala naciste; v Jugoslaviji in Albaniji, da je ščitila fašiste; v Ukrajini in na Češkoslovaškem, da je sodelovala z nacisti itd.

Nato pričinja propaganda širiti najbolj grobe obtožbe proti veri, Cerkvi in papežu. Cerkev dolže, da se pajaša s kapitalizmom; da je sovražnica delavcev, ki hočejo zdrobiti svoje verige; očitajo ji celo, da zahteva denar za podeljevanje zakramentov; objavljajo vse mogoče cerkvene škandale, stare in nove; med ljudi delé obrekljive spise o cerkveni zgodovini.

Papeža predstavljajo le kot vladarja države, ki naj bi bila ena največjih finančnih sil na svetu. O Vatikanu trdijo, da se je prodal Združenim državam, da je glavno orodje reakcionarne politike in prvi podpihovalec vojne. Slovanske narode opominjajo, da je bila Sveta stolica vedno njihova sovražnica in da je v dolgih stoletjih žrtvovala njihove koristi nemškim; Rumunom zabičuje, da je bila v preteklosti tista velika ovira, ki je nasprotovala narodni enotnosti s tem, da je podpirala okupatorja Transilvanije; na Kitajskem, v Vietnamu, na Koreji pripoveduje, da je zmerom bila zaveznica kolonialnih sil.

Potem ko so Cerkev oblatili, se začne propaganda, ki naj javno mnenje pripravi na nujnost ukrepov proti nji. Da jih opravičijo, so dobra vsa sredstva: listi, radio, plakati, karikature, kino, dejavnost po sindikatih, množična zborovanja, zbo-

rovanja po tovarnah in okrajih, ljudske veselice, gesla itd. V tem skrbno koordiniranem sunku imajo svoje mesto najhujši sofizmi in največje neumnosti. A kaj to preganjalce briga! Zastrupljanje ozračja, oglašujoče in povsod navzoče klevetanje doseže učinke. Laž si nadene vitez resnice. Prepričevanje povprečnega človeka, da se komunisti ne bore proti neredu, temveč proti zlorabi vere, more žrtve zlahka pripraviti do tega, da odobré in opravičijo odločitve, ki jih starejo.

2. Ko je pričakovati, da je javno mnenje zadosti pripravljeno, izda vlada prve ukrepe proti katoliški Cerkvi.

Ti ukrepi imajo poleg neposrednih prednosti, ki jih pomenijo za komunistične cilje, tudi nalogo, da „preskusijo“ odpornost hierarhije in vernikov.

Prvi ukrep je enak v vseh „ljudskih demokracijah“ od Kitajske do Poljske: odprava katoliškega tiska — po navadi z izgovorom, da primanjkuje papir; tako izgine eno najbolj uspešnih sredstev za spodbijanje rdeče propagande. Skoro vedno v istem vrstnem redu sledé nato: razpustitev katoliških društev, kar se često zgodi istočasno z razpustitvijo ostalih društev: političnih, kulturnih in drugih (na ta način naj se manj opazi zlonamernost odredbe); poddržavljenje „svobodnih“ šol, to je v resnici: katoliških šol; prikazujejo pa to dejanje kot poklon „svobodi in brezplačnosti pouka“, kar more jamčiti edinole država; nacionaliziranje cerkvenega premoženja, izvršena v imenu večje „socialne pravičnosti“, a pograna tako daleč, da oropa Cerkev nujnih sredstev za obstoj; prepoved vsake cerkvene dejavnosti na socialnem in dobrodelnem področju.

3. Nadaljna etapa preganjanja je kopicenje ovir za stike hierarhije in vernikov s središčem katolištva.

Prvi korak na tej poti je vedno izgon — z najlepšo patriotično gorečnostjo

prešinjena rdeča propaganda ga že opraviči — „tujca“, to je Svete stolice. Nobena država s komunističnim režimom, z izjemo severnega Vietnama, ne priznava papeževega zastopnika, pa naj ima diplomatski značaj ali ne. Madžarska, Češkoslovaška, Rumunija so izgnale apostolskega nuncija; Kitajska je naglo izgnala internuncija; Bolgarija in Albanija sta storili enako z apostolskim delegatom. Baltske države, zdaj sestavni deli Sovjetskih socialističnih republik, se glede odnošajev s sveto stolico ravna po ZSSR.

4. Potem ko so Cerkev oblatili, oslabili s strogimi odredbami učinkovitost njenega socialnega delovanja, otežkočili, če ne onemogočili zvezo duhovščine z Rimom, nastopi trenutek, da jo osramote pred ljudstvom in po možnosti pred svetovnim javnim mnenjem. Je to doba velikih procesov; spet ima propaganda odločilno vlogo pri pripravi nanje. Najti je treba način, da ranijo Cerkev v osebi njenih voditeljev, pa naj gre za misijonarja, ki ga v kitajski vasi postavijo pred „ljudsko sodišče“, ali za madžarskega primasa, katerega osebnost skušajo razkrojiti za kulisami ogabnega procesa in med njimi.

5. Ti procesi imajo namen, da zade-nejo hierarhijo in duhovnike, s tem da napadejo njihov ugled in krčijo njihov vpliv.

Ta dva učinka pa dosežejo komunisti tudi z drugimi, bolj naravnost delujočimi in temeljitimi sredstvi, ki gredo od izgonu misijonarjev na Kitajskem do njih iztrebljenja v Albaniji in Bolgariji, od koncentracijskih taborišč in zbirališč za prisilno delo v ZSSR do ječ in „pritvorov“ v Rumuniji, Jugoslaviji, Češkoslovaški ali Poljski.

(Konec prihodnjích)

Prof. ALOJZIJ GERŽINIČ, Argentina

KRIZARSKA VOJSKA

MOLITVE IN ŽRTVE ZA SLOVENSKO DOMOVINO

Nedavno umrli svetniški papež Pij XII. je v začetku leta 1958 govoril skupini italijanskih romarjev o dolžnosti ljubezni do domovine: „Danes srečamo ljudi, ki se nekako boje pokazati svojo posebno vdanost domovini. Kakor bi ljubezen do lastne zemlje morala nujno pomeniti zaničevanje tuje; kakor da bi naravna želja, videti domovino lepo, cvetočo na znotraj, spoštovano in ugledno na zunaj, bila nujno zvezana s sovraštvom do drugih narodov... Treba je priznati, da ni zadnje izmed znamenj izredne zmedenosti duhov prav zmanjšanje ljubezni do domovine, do te velike družine, ki vam jo je Bog dal...“ (K. G., 10. IV.).

Te papeževe besede Italijanom lahko veljajo tudi nam Slovencem. Narodna zavednost je moralna dolžnost, je pogoj ne samo pravega kristjana, ampak celo normalnega človeka, kajti dr. Odar je jasno pribil: „Anacionalni ljudje, ki ne čutijo ljubezni do domovine, so moralni pohabljeni (DŽ, 1954, str. 188).

Sedaj pa poglejmo, kaj se godi z našim narodom v duhovnem, moralnem in gospodarskem pogledu! V duhovnem oziru naša mladina doma in po svetovnih cestah zgublja vero vase, v Boga, v duševni in posmrtni svet; s tem vzporedno gre moralno propadanje našega naroda, saj smo v septembru brali v „Svobodni Sloveniji“ o zakonitem in propagiranem odpravljanju plodu, da niti ne govorim o civilni poroki in razporoki.

To je samo bežna slika domovine v mejah Jugoslavije. In zunaj nje? Kaj čitamo v naših zamejskih časopisih? Na Koroškem načrtno potujčevanje naše mladine, na Goriškem in Tržaškem razlašanje slovenske obalne zemlje. Celo veliki prijateljski narodi Zahoda hladnokrvno barantajo za slovenske koristi na naših mejah. Res, ni pravice za male narode!

Kaj pa emigracija? Veliko lepega smo oteli in še ohranjamo in razvijamo, toda, priznajmo, veliko naše krvi se nam zgublja vsak dan. Pa vsaj doma se slovenski človeški potencial krepi? Res, ljudsko štetje nakazuje dvig, toda zelo boren, zlasti zaradi bele kuge in pobega mladih ljudi v tujino.

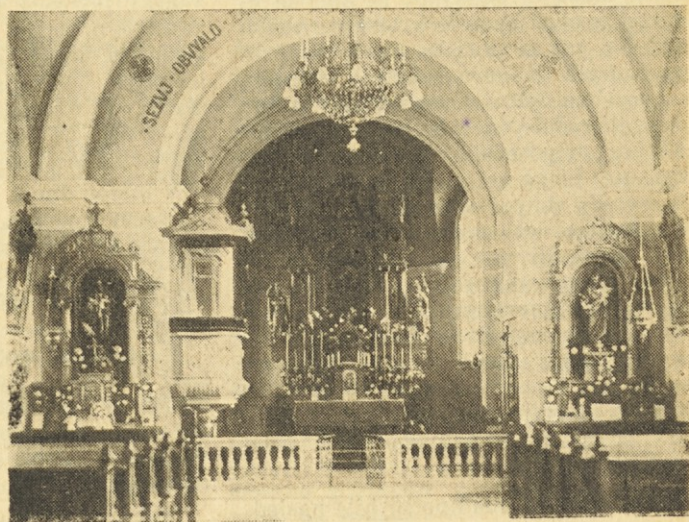
Potemtakem bo naš narod eden tistih, ki naj bi zginili z evropskega zemljevida, po fatimskih napovedih?

Ne pišem o teh bolečih ranah iz golega pesimizma, ampak iz goreče želje pridobiti čim več zavednih katoliških Slovencev po svetu — in doma — za načrt nekake križarske vojske molitve in žrtve za rešitev naše domovine, da ne bo plen zunanje grabežljivosti, niti žrtev notranje gnilobe ali cilj atomskih bomb.

Če za nas ni pravice pri ljudeh, jo moramo pač iskati pri — Bogu, vladarju vseh rodov. V ta namen se začnemo organizirati „Molitvena zveza za slovensko domovino“, ki naj nas prepriča o velikanski duhovni sili molitve.

Namen MZ je duhovna in tvarna rešitev Slovenije ter njen dvig in procvit za bodočnost. Toda, ker se zave-

Farna cerkev sv.
Jerneja v Begu-
njah pri Cerknici.
Leta 1943 je bila
zelo poškodovana.
Dobri verniki pa
so jo obnovili, tako
da je mogla lani
v vsej lepoti praz-
novati zlati jubilej
posvečenja



damo, da smo Slovenci Boga veliko
žalili — in Ga še vedno — moramo
najprej zboljšati svoje razmerje do
Boga z vedno bolj globokim krščan-
skim življenjem ter s spravno molit-
vijo in žrtvijo zadoščevati za naše

osebne in narodne grehe. Šele potem
bomo mogli Boga prositi za časni bla-
gor naše domovine: osvobojenje, zedi-
njenje vseh slovenskih pokrajin, dr-
žavna samostojnost, prevzgoja mla-
dine ter vsega kulturnega, družabne-

ga, političnega in gospodarskega življenja v novi Sloveniji.

Članstvo MZ naj bi bilo razdeljeno v tri veje: prva obsega duhovnike, redovnike in redovnice; druga laike z resnim verskim življenjem; tretja je namenjena mladini slovenskih šol in tečajev v zamejstvu in emigraciji. Za sedaj je delno organizirana samo prva veja okrog dveh revij, ene splošno duhovniške, „OU“ in druge izključno redovniške.

Dolžnosti odraslih laikov so sledeče: prizadevati si za vedno popolnejše krščansko življenje v posvečujoči milosti božji, — darovati svoje vsakdanje delo, molitve, žrtve in trpljenje v spravo za grehe našega naroda, s prošnjo, naj Bog čuva in blagoslavlja Slovenijo, — v ta namen darovati tudi nedeljsko sveto mašo in obhajilo; če kdo ne bi mogel prejeti svete zakramente vsako nedeljo, naj to stori za gotovo vsaj na prvi petek in prvo soboto v mesecu, — posebna dolžnost vseh članov laikov je sveti rožni venec, ki ga je Marija v Fátimi priporočala za rešitev sveta, zato naj bi ga vsi molili dnevno in če le mogoče skupno v družini. — v smislu fatimskega naročila naj bi člani tudi napravili vsak dan vsaj eno skrito žrtev ali premagovanje, zlasti v spolnjevanju stanovskih dolžnosti, na čast brezmadežnemu Srcu Marijinemu, za spreobrnjenje Rusije, grešnikov na splošno in še posebej med Slovenci, — končno se priporoča tudi, naj bi člani MZ po možnosti pripadali tudi Apostolstvu molitve.

Dolžnosti za mladino bi bile naslednje:

1. vsak mesec: sveto obhajilo vsako prvo soboto v mesecu;
2. vsak teden: maša s pridigo ob nedeljah in zapovedanih praznikih;
3. vsak dan: jutranja in večerna mo-

litev, in zvečer vsaj ena desетка rožnega venca;

4. vsak trenutek: ogibati se greha z ubogljivostjo staršem in učiteljem.

To naj bi bile zasebne članske dolžnosti, toda kot skupnost bi se obvezali tudi, da bomo ob vrnitvi v domovino, oz. ob spremembi vlade dosegli ustanovitve odbora za postavitev pravne svetišča, nekaj slovenski Tibidabo, kjer bi se s pomočjo kakšne redovne družbe uvedlo vedno čiščenje v spravo presvetemu Srcu Jezusovemu za grehe Slovencev. To svetišče naj bi na primer, stalo na Orlovem vrhu, kamor naj bi se znova prenesli ostanki domobrancev, oziroma njih zastopnikov iz vseh slovenskih skupnih grobišč; to bi bil naš slovenski Montmartre.

Da okrepim ta prvi poziv širši slovenski javnosti na križarsko vojsko molitve in žrtve za domovino, naj se poslužim besed našega narodnega duhovnega voditelja, prevzvišenega škofa dr. Rožmana, ki nam daje lep zgled dela za narod v svoji vlogi slovenskega Mojzesa — molilca.

V pismu dne 4. XII. 1957 mi pravi: „Z vsem srcem in veseljem vam dajem k temu svoj blagoslov in bom MZ sprejel v vsakdanji memento v maši. Po svojih močeh bom zadevo podpiral in priporočal...“

V letošnjem maju (1958) mi je pisal med drugim: „Naj brezmadežno Srce Marijino blagoslavlja vaš podvig, da bo vedno več Slovencev, ki bodo povezani v molitvi in žrtvi za isti cilj in namen.“

Naj zaključujem ta članek s sledečimi prošnjami:

1. Začnimo moliti in delati po gornjih navodilih; v naslednjih številkah DŽ bom skušal dodati posebne pristopnice.

2. Kdor bi v svoji domovinski vnemi

O ČUDEŽIH

Zadnje stoletje je postal Lurd pozorišče izrednih dogodkov, dogodkov, ki jih nihče ne more osporavati in katerih čudežni značaj — vsaj pri mnogih — stoji izven vsakega dvoma. To so čudežna ozdravljenja, ki se tam dogajajo. Ob praznovanju njih stoletnice se mi zdi prav, da napišemo nekaj besed tudi o čudežih.

Kaj je čudež? Čudež je izreden dogodek v vidni naravi, ki ga niso izvršile naravne sile, ampak je neposredno delo božje Vsemogočnosti.

Možnost takih izrednih ali čudežnih dogodkov verni kristjani priznajo, priznajo tudi njih resnično in dejansko dogajanje. Že sveto pismo pripoveduje, da je Zveličar izvršil polno takih čudežev, da overovi svoje božanstvo, katere čudeže so priznali tudi njegovi nasprotniki. V našem času sta pa Lurd in Fátima najzgovornejše priče, da se čudeži v resnici in še vedno dogajajo.

Za vernega kristjana je stvar tudi popolnoma jasna. Bog — tako mu govori že zdrava pamet — Bog se potem, ko je ustvaril svet, njegovemu vodstvu ni odrekal. Ne smemo si namreč predstavljati Boga kot samotarja, ki se je po ustvar-

.....
želel kaj pomagati pri organiziranju MZ, naj se obrne na sledeči naslov: Center Molitvene zveze, Cas. 1668, Cochabamba, Bolivia.

3. Učitelji in profesorji naj bi mi sporočili število otrok, ki bi bili sposobni spolnjevati posebne obrazce z zgornj navedenimi dolžnostmi.

Zaključim z našim geslom in pozdravom: Za Boga in Slovenijo!

Z. J., Bolivija

jenju umaknil v neko vzvišeno osamljenost in nedostopnost ali kot nekakšnega generalnega direktorja združenih zvezdnih sistemov, ki pa nič ne ve ali niti ne mara vedeti o tem, kaj se dogaja na mali filiali tega sistema, imenovani „zemlji“. Taka predstava o Bogu bi bila zgrešena. Kakor je Bog povsod, tako tudi povsod deluje in se njegovemu vodstvu ne more odtegniti niti najmanjši dogodek sveta. Zveličar poudarja to resnico, ko pravi: da niti las ne pade z glave brez božje volje.

Pamet pravi nadalje: če je imel Bog toliko moči, da je vesoljstvo iz nič ustvaril in ga uklenil v od njega zamišljene in določene zakone, zakaj bi ne mogel v posameznem primeru izvršiti še kak učinek v naravi — neposredno s svojo vsemogočnostjo — ne da bi se pri tem posluževal naravnih sil in naravnih zakonov. Kaj je lažje: iz nič ustvariti nešteto množico nebesnih teles ter jih zagnati v vsemir, da sedaj s čudovito brzino krožijo po vesoljstvu ali pa zapovedati viharju na morju, naj utihne? Da je prvo storil, o tem priča naš razum; da je storil drugo, pričajo zgodovinske knjige in apostoli, ki so bili priče takih dogodkov in so za njih resnico tudi svojo kri prelili. Kaj je lažje: zamisliti stroj človeškega telesa ter mu vdihniti življenje, ali pa že enkrat mrtvo telo obuditi k novemu življenju? Če je zmogel prvo, zakaj ne drugo?

Gotovo še ni vsaka prikazen, ki jo vidijo stare žene, tudi čudež. Toda možnosti čudežev pameten človek ne more tajiti. Tají jih le tisti, ki tají vsako višje nadnaravno bitje ali Boga.

Tako naša pamet, tako sveta vera. Njej nasproti pa stoji strnjena vrsta ma-

terialistov, ki tajijo čudeže in poudarjajo njih absolutno nemožnost. Kakor v enem zboru vam kličejo, da so čudeži nemogoči. Te svoje trditve ne morejo utemeljevati s tehtnimi in resničnimi dokazi, ker teh ni. Pač pa je zanikanje Boga in nadnaravnega sveta podlaga njih svetovnega nazora, zato jim je tudi zanikanje čudežev dogma, od katere nočejo odstopiti. „Da je Kristus samo z besedo pomiril vihar na morju, tega ne verujemo in ne bomo nikoli verovali,“ tako beseda enega izmed njih — racionalista Harnacka. „Tudi če bi bila vsa svetopisemska poročila napisana že tretji dan po Jezusovi smrti in bi se vsa ujemala v tem, da je Jezus od mrtvih vstal, moderna zavest tega poročila nikdar ne bo sprejela,“ je dejal zopet drugi. In tretji govori: „Naravni zakoni delujejo nujno in vedno enako. S čudeži je ogrožen obstoj naravnih zakonov, torej so čudeži nemožni.“ Pri obrambi teh svojih trditev se nasprotniki čudežev navadno sklicujejo na nepoznanje naravnih sil.

Ne poznamo še vseh naravnih sil, tako vam govoré. To kar ima preprosto ljudstvo za čudež, je samo posledica nepoznanja naravnih sil. Kakor marsikaj — tako razvijajo dalje svoje nazore — kar so imeli prednamci za čudež, se je izkazalo pozneje za pojav nepoznanih prirodnih sil. In ko bo veda še bolj napredovala, bo temu, kar imenujejo čudež, zadan smrtni udarec. To misel je poudarjala zlasti neka dr. Tereza Valot v svoji medicinski tezi, ki jo je pred nedavnim časom branila v Parizu. Takole piše: „Če bi se mogel vrniti na zemljo človek, ki je živel pred dva ali tri tisoč leti, in bi videl čudovite uspehe sodobne medicinske vede ali pa bi ga postavili pred naše radijske in televizijske aparate, pred elektronsko računske stroje, pred reakcijska lptala in podmornice na jedrski pogon, pa bi tudi on vzkliknil: čudež! Dokazala bom — tako dobesedno zaključuje svoja izvajanja — da je dobila „bajka“ o

čudežnih ozdravljenjih v Lurdu od najmočnejše medicinske znanosti smrtni udarec.“

Ne bomo se spuščali podrobno v debato z njenimi izvajanjem, omenimo samo, da se ta doktorica v svojih trditvah ni prav nič ozirala na vsa velika znanstvena raziskovanja lurških zdravnikov. Svoje trditve postavlja brez kakršnih koli dokazov.

Že dejanski odnosi primitivnih narodov do sodobnih iznajdb pobijajo njene trditve. Iz poročila evropskih misijonarjev, ki delujejo v Afriki, zvemo n. pr., da ondetni črnici ne kličejo: „čudež“, ko prvič slišijo petje in govorjenje po radiju; pač pa iščejo, kje se skriva človek, ki govori iz njega. Prav tako tudi Eskimi niso govorili o čudežu, ko so bili iz svojega primitivnega sveta z letalom naenkrat prestavljeni v visoko kulturna ameriška središča.

Ni treba namreč imeti kdo ve koliko poznanja modernih tehničnih iznajdb, da se ugotovi naravnovzročna zveza med radijskimi, televizijskimi, elektronskimi in drugimi sličnimi instrumenti in med učinkom, ki jih oni prazvajajo. Čudež in čudežno dejanje ne obstoji toliko v učinku, ampak veliko bolj v načinu, kako se je izvršilo. Medicinska veda je v novjšem času resda izvršila čudovite operacije; nikdar pa ne bo mogla dati slepemu vid z golo besedo, kakor je to storil Zveličar ali kakor se je že dogodilo v Lurdu.

Čudež obstoji v nesorazmerju med naravnimi silami in med učinkom, ki je bil izvršen; v nesorazmerju, ki takoj na prvi pogled priča, da je tisti učinek mogla izvršiti samo višja nadnaravna sila. Zato pa je uvodoma rečeno, da je čudež izreden dogodek v vidni naravi, ki ga naravne sile niso mogle izvršiti, ampak je neposredno delo božje Vsemogočnosti.

Nasprotniki čudežev se s temi izvajanjem ne zadovolje. Poudarjajo, da vsaj o gotovih čudežnih dogajanjih ni mogoče govoriti. Ne vemo še — tako govoré — kako daleč segajo naravne sile. S kakšno

pravico naj torej govorimo o nadnaravnih vplivih, če pa nam je dalekosežnost naravnih sil še vedno nepoznan svet.

Toda tudi ta ugovor ne drži. Da se namreč spozna izrednost in čudežnost dogodka, ni treba, da spoznamo, kako daleč segajo naravne sile, zadostuje vedeti, da kakšnega učinka naravne sile sploh ne morejo izvršiti. To se pravi: ni treba vedeti, kaj vse zmorejo naravne sile, zadostuje vedeti, kaj ne zmorejo. Ne moremo točno določiti zmogljivosti in moči kakšne osebe, z gotovostjo pa lahko trdimo, da sama od sebe gore ne more prestaviti.

Prav tako ni treba poznati vseh virov in vse zmogljivosti človeškega organizma, da spoznamo, da hipnega ozdravljenja gobavca k popolni povrnitvi telesnih moči ne moremo pripisati naravnim silam. Da bi naravne sile zmogle doseči tako hipno ozdravljenje, bi morale v telesu hipoma uničiti na milijone gnilih, iznakaženih tkiv ter jih nadomestiti s prav toliko novimi, zdravimi. Tega pa narava hipoma ne more izvršiti. Kje pa naj vzame kri vse prvine in snovi za to hipno povrnitev sil? Kje kisik, kje ogljik, kje železo, kje kalcij? In kako naj te snovi hipoma spremenijo v maščobo, v proteine itd. Pravim: hipoma, brez dolge in zadostne prehrane bolnika, ki je v premnogih primerih že popolnoma izhiral. Ali ni po naravnih zakonih to popolnoma nemogoče? V Lurdu se pa taka čudežna ozdravljenja v resnici dogajajo.

Nespametno bi bilo zanikati obstoj nepoznanih naravnih sil. Silno hitri razvoj iznajdb novejšje dobe nam je najtrdnejše poročstvo, da se v vesoljstvu skrivajo še mnoga doslej nepoznana naravna čuda. In vsak še tako slišovit znanstvenik naše dobe, mora govoriti z Newtonom, ki je dejal: „Ne vem, kako gleda name svet, toda jaz gledam nase, kakor otrok, ki se igra ob morski obali in se veseli, če od časa do časa najde gladkejši kamen ali lepo školjko. Med tem pa leži veličastni ocean resnice popolnoma nepreiskan pred

menoj.“ Tudi dandanes — pravim — mora vsak znanstvenik ponižno ponoviti te besede.

Pa naj tudi priznamo obstoj nepoznanih sil, eno je gotovo: te sile bi morale povzročiti pod enakimi pogoji enake učinke, ker naravne sile — če tudi nepoznane — nujno delujejo. V enakih okoliščinah, to se pravi: kadar so dani isti pogoji in enaki pogoji, bi morale povzročiti, vedno enak učinek. To je zakon tako imenovane determinizma. Tudi če so nam te sile nepoznane — ponavljam še enkrat — pod enakimi pogoji bi morali slediti isti in enaki učinki.

Te nujnosti pa pri čudežih ni. Eden in isti vzrok enkrat učinkuje, drugikrat ne. Lurška voda n. pr. je s terapevtičnega vidika, kakor je ugotovila znanost, brez kakršnekoli zdravilnih snovi, nasprotno kar nehigijenska. Pa vendar se je v njej izvršilo toliko izrednih čudežnih ozdravljenj. Odkod to? Pa ta ozdravljenja niso bila nujno stalna. Mnogo se jih je že kopalo v njej, pa niso vsi ozdraveli. Nekateri so, pravzaprav redki, drugi ne. In vendar je bila dana pri vseh ista predpostavka. Hočem reči: vsi, ki so se kopali v njej, so imeli isto psihološko ali duševno nastrojenje, iste psihološke predpogoje: željo po ozdravljenju, vero, da lahko ozdravijo, mnogi so imeli tudi isto vrsto bolezni: jetiko, pljučno ali kostno, raka, lupus. Kako torej, da so eni dobili zdravje, drugi ne? Če bi bila v vodi kot taki naravna ali zdravilna moč, četudi nepoznana, bi morala vendarle pri vseh enako učinkovati — in vedno enako. Pa ni tako, eni dobe ozdravljenje, drugi ne. Dokaz, da ni voda tista sila, ki zdravi, ampak neka višja nadnaravna sila, ki ne deluje nujno, ampak popolnoma svobodno: enemu podeli zdravje, drugemu ne. In ta sila more biti samo božja Vsemo-gočnost.

LUDOVİK ŠAVELJ CM, Trst

(Konec prihodnjič)

PRIMER OZDRAVLJENJA V LURDU

Francis Pascal (odslej F. P.) je otrok 14 let, slep in paraličen. Nesli so ga v Lurd v romanju 1938 pod vodstvom msgr. Roques-a, tedaj nadškofa v Aixu. Danes je nadškof v Rennes in kardinal. Sedeč v majhnem vozičku si je pridobil simpatijo vseh.

Dr. Dardé, ki je redno pazil na otroka, je zapisal: „Asistirai sem dečku F. P. od 17. 12. 1937 do 14. 6. 1948. F. P. je bil paraličen na 4 udih in slep, niti luči ne zazna; ne loči nič med dnevom in nočjo. Okrog 20. avgusta so me naprosili, naj ga ponovno pregledam, češ da ga bodo peljali v Lurd. Rezultat pregleda je isti: paraliza na 4 udih in popolnoma slep.“ Dr. Julian Tarascon in Dr. Polge, očesni zdravnik v Arles, sta dognala, da gre za prav isto bolezen. Dr. Román, zdravnik romanja, potrdi diagnozo kolega Dardé.

Dr. Dardé, redni zdravnik F. P.-ja tako nadaljuje: „Po prihodu iz Lurda mi je pripeljala gospa Pascal svojega otroka za roko, in otrok je hodil. Mogel sem ugotoviti, da je izginila paraliza in slepota. To novo stanje se je izvršilo med ali po prvi potopitvi fanta v lurško vodo. Normalno je nemogoče razložiti podobno spremembo.“

Dr. Julián, ki je pred romanjem sodil bolezen za neozdravljivo, je zapisal: „Videl sem dečka v decembru 1938. Hodil je normalno in razlikoval predmete okrog sebe.“

Ob tem izrednem dogodku je nadškof ukazal romarjem preudarnost in mir. „Urad za dokazovanje zadene, da izreče prihodnje leto sodbo, ali gre za ozdravljenje ali ne.“

Dr. Román, zdravnik romanja, ki je imel pri sebi vse zdravniške diagnoze, je pisal v maju 1939 predsedniku Urada za dokazovanje: „Čast mi je, da Vam predstavim v pregled dečka, ki smo ga peljali v Lurd 1938. Če se Vam zdi, bi ga želel peljati v avgustu 1939 v „Urad za dokazovanje“ v pregled.“ V odgovoru so prosili dr. Romana, naj pripravi popolno poročilo o slučaju.

Zdravnik ni mogel s F. P. v Lurd, ker je izbruhnila 2. svetovna vojna. A 2. oktobra 1946 je dr. Román le mogel v „Uradu“ pred 11 zdravniki brati svoje poročilo. Po končani seji so izdali naslednje zaključke:

1. Bolezen je resnično obstojala (sledi popolen opis).

2. Zgodila se je hitra prekinitev „znakov“, med tem ko naravni razvoj ni dal upanja na najmanjše izboljšanje.

3. Zgodilo se je pravo ozdravljenje, potrjeno z vrnitvijo vida in delovanja vseh fizičnih funkcij.

4. Odveč je odlašati z razsodbo, ki se nanaša na ozdravljenje, ki se je izvršilo pred 8 leti.

5. Zdravniško je nemogoče razložiti hipne odprave bolezni in pojavov (sin-tomov).

Lurd, 2. 10. 1946. Sledi 11 podpisov zdravnikov. Dr. Villet, predsednik.

V letu 1947 in 1948 ie šel mladi F. P. v Lurd z romarji škofije Nimes. 15 zdravnikov „Urada“ ga je zopet pregledalo in potrdilo prve zaključke.

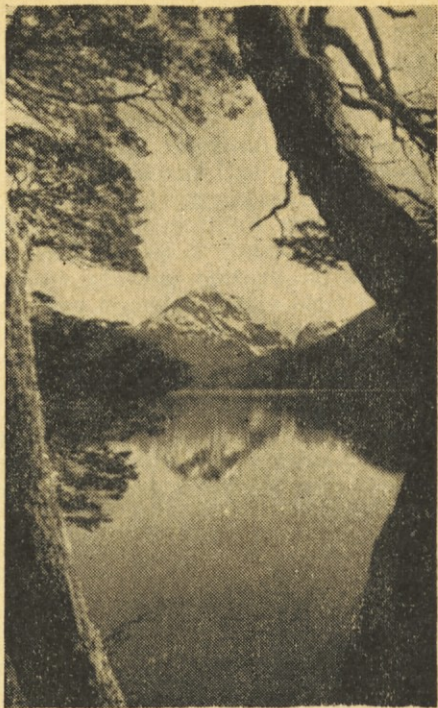
Nadškof iz Aixa je že 27. 5. 1947 imenoval kanonično komisijo poa pre-

sedstvom gen. vikarja msgr. Monnier, da študira primer.

Na več sejah so predelavali in reševali zdravniški akt F. P.-a. Rev. g. Frank je izdelal dokončno poročilo, ki ga je potrdila zadnja seja 18. 12. 1948. Ima tri dele: 1. Razloži dejstvo bolezni; 2. Povzame delo in dokaz zdravnikov; 3. Kritični študij s teološkega stališča. Zaključí: Gre za res čudežno ozdravljenje v strogem teološkem pomenu besede t. j. ni mogoče z ozirom na način poteka razložiti primer po naravnih zakonih. Ozdravljenje zahteva poseg prvega vzroka t. j. dejanje Boga po vsemogočni priprošnji Marije Brezmadežne. Slede podpisi.

31. maja 1949, po treznem premišljevanju in dolgi molitvi, je nadškof objavil pastirsko pismo, kjer prizna čudežni značaj dogodka. V tem dokumentu pravi nadškof, da je sam govoril z zdravniki, da so po njegovi želji ponovno pregledali ves postopek in da so izjavili vsi, da je človeško ozdravljenje nerazložljivo. „Zato, ko smo videli zdravniška spričevala, ustni proces pri lurškem Uradu za dokazovanje čudežev, poročilo kanonične komisije, in potem, ko smo klicali sveto božje Ime, v moči in avtoriteti, ki nam je dana v tej stvari po Tridentinskem koncilu in ko podredimo svojo sodbo avtoriteti Najvišjega Duhovnika (papeža), sodimo in izjavljamo: da je ozdravljenje F. Pascal, ki se je izvršilo v Lurdu 31. avgusta 1938. čudežno in se mora pripisovati posebnemu posegu preblazene Device Marije, brezmadežne Matere božje.

Dano v Aixu, 31. maja 1949, na praznik preblazene Device Marije. Srednjice vseh milosti. (podpis) + Charles, nadškof v Aixu, Arles in Embrum. Ta dekret naj se bere v vseh cerkvah in podružnicah na prvo primerno nedeljo ali ob priliki kake po-



Motiv z jezera Villarino ob cesti proti San Martinu de Los Andes (Foto dr. Lojze Grzetič)

božnosti v čast svete Device Zapoje naj se „Magnificat“ v zahvalo naši nebeški Materi za čudež, ki kaže njeno moč in hkrati njeno materinsko nežnost.“ J. G.

Viri, ki jih navaja avtor: Bon y Leuret: Curaciones milagrosas modernas (Fax, Madrid).

Marchand: Les faits de Lourdes (Tequí, Paris).

Le Bec: Les preuves Médicales du Miracle.

Boletín informativo del Centenario de Lourdes.

Revista „Sal terrae“: Calla Guevara 20, Ap. 77. Santander, Espana.

^VDRUŽINA - ^VVRT ŽIVLJENJA

„Brezbožno naziranje, ki se je zadnja leta vedno bolj kazalo tudi v družinah in družinski vzgoji, družino uničuje in mora roditi le pogubo. Zato se je treba vrniti k tistim zdravim naukom, ki družino posvečujejo ter ji dajo tisto veliko notranjo moč, da bo kot celica človeške družbe človeški rod spet prekrasila... Potem šele bomo mogli govoriti o novi, lepši dobi, ki naj pride, o zarji boljših časov, ki se napovedujejo.“ Tako je mnogim novoporočencem dne 10. sept. 1941 govoril sveti oče Pij XII. ob skupnem sprejemu.

Nauk, ki daje družini to veliko notranjo moč in jo naredi za košček raja na zemlji, je predvsem: V vsaki družini mora vladati Bog. On mora imeti pri vseh udih prvo in zadnjo besedo. Družina ni namreč človeška, temveč je božja ustanova. To je njena velika čast in dostojanstvo, in tega se mora vsaka krščanska družina vedno zavedati.

1. Družino, ta vrt življenja, je zasadil neposredno sam Bog Oče in sicer že v raju. „Ni dobro človeku samemu biti; naredimo mu pomočnico, nje-mu primerno“ (1 Moz 2, 18), je govoril Gospod Bog takoj ob viru človeštva, ko je stal človek še sam sredi sveta. In ko mu je kmalu nato pripeljal pomočnico, ju je blagoslovil in jima naročil: „Rastita in množita se ter napolnita zemljo!“ (1 Moz 1, 28). Te kratke, a pomenljive besede sv. pisma jasno povedo, da je družina neposredna božja ustanova.

2. Pa je družina božja ustanova tudi zato, ker je ta vrt življenja kar

najlepše uredil sam božji Sin. Kot človeški otrok je Jezus luč sveta hotel zagledati v družini. Zgodba njegovega življenja je čudovite nežnosti pa tudi grenkosti polna družinska povest. V nazareški družini, ki je bila v resnici raj na zemlji, je Jezus kot resničen, skromen, prijazen, poslušen in pokoren otrok rastel ne v blagostanju in bogastvu, pač pa v ljubeznivem miru in vdanosti Očetu. V družini je opravljal svoje prve otroške molitve, hodil na božjo pot v Jeruzalem in napredoval v modrosti in milosti. Evangelist Luka obseže vso njegovo mladost s kratkim stavkom: In jima je bil pokoren (Lk 2, 51), pokoren svojemu zakonemu, po imenu in skrbi očetu in svoji pravi materi.

Ni si kruha služil sam zase, ampak v družinski skupnosti ga je služil z delom svojih rok, preden je začel oznanjati blagovest. In božje roke, ki so blagoslavljale, ozdravljale, mrtve obujale, bile prebodene, so dobivale žulje, kakor jih dobivajo roke kmeta pri plugu in obrtnika v delavnici in delavca v tovarni.

S svojimi božjimi rokami je Jezus, božji Sin — kakor mikavno popisuje Papini — izdeloval reči, ki so v zvezi z najsvetejšim človeškim življenjem: z domačim življenjem. Delal je mizo, pri kateri je tako prijetno sedeti s prijatelji, čeprav je med njimi izdajalec; posteljo, na kateri človek prvič in zadnjič zadiha; skrinio, v katero kmetiška nevesta zapira obleko in predpasnike in praznične rute za balo; kadunio, v kateri mesimo moko, ki jo dviga kvas, dokler ni pripravna za pe-

ko; stol, na katerem na večer ob ognju počivajo starci in se razgovarjajo o mladosti, ki se več ne vrne.

Celih trideset let je božji Sin tako preživel v družinskem svetu in samo tri leta v javnem delovanju med svojimi učenci. V tej skupnosti z rednikom Jožefom in materjo Marijo je pokazal, kako si je to naivžnejšo celico človeške družbe zamislil, da bo za človeka košček raja na zemlji.

Ako bi Kristus v čast in priznanje družini in za njeno modro ureditev tudi prav ničesar ne bil rekel, ako bi ne bil za družino nič drugega storil: že samo to, da je s svojim zgledom pokazal, kako si jo želi imeti urejeno, pove dovolj jasno, da je vsaka družina v božjih očeh nekaj velikega in svetega.

Pa Jezus je pri urejevanju družinskega življenja šel še dalje. Hotel je družino ozdraviti v njenem jedru, zato je razglasil enotnost in nerazvezljivost zakonske zveze in to zvezo dovršil do viška ter jo povzdignil v zakrament, v eno izmed sedmerih svetišč krščanstva z veliko nalogo, da razširi božje kraljestvo na zemlji in nebesa obljudi s svetniki.

3. Zakon, to se pravi: družina v svojem začetku, in družina, to se pravi: zakon v svojem razcvetu, je od Kristusa dalje med kristjani zakrament, eden izmed sedmerih božjih kanalov, po katerih Sveti Duh svoje milosti napeljuje v korenine človeške družbe. Kot vsak zakrament tudi sv. zakon človeka spravi v osebni stik s Sv. Duhom, ki posveti pravkar se ustanavljajočo družino in hoče s svojo milostjo v njej prebivati. In ta zakramentalna milost medsebojno ljubezen oplemeniti in jo preustvari v nadnaravno, pozlati s svetim sijem vsakdanje skrbi, ki rastejo in se množe, ko

raste in se množi družina. Ta zakramentalna milost utrjuje tudi medsebojno zvestobo in lajša žrtve skupnega življenja, ki dostikrat niso majhne.

Nikdar ne moremo biti Bogu dovolj hvaležni, da je na ta način poskrbel za naše družine in naše domove. Krščanska družina se dobro zaveda, kaj ji je Bog, zato troedinega Boga hoče imeti v svoji sredi. Vse rajši, samo Bogu se ne zameriti in ga z grehom iz svoje srede pregnati. Kjer ni Boga, tudi o raju ni govora.

Družina pa, ki ni zrastle iz milosti zakramenta, ker se je začela z grehom v duši ženina in neveste, družina, ki noče biti božja ustanova in vrat noče odpreti Bogu, da bi se vanjo vselil, nima zdrave korenine, nima pravega življenja, zato se njena sreča podira, obsojena je na smrt. Nič čudnega. Človek, ki ne živi z Bogom, ki se ne opira na Boga, nima niti toliko moči, da bi prenašal sebe, kaj šele, da bi potrpežljivo prenašal dva, tri, deset.

To velja za kmečko in meščansko družino prav tako kakor za delavsko. Družine danes niso bolne in z nezadovoljnostjo ne hirajo zato, ker so brez pravic in v težkem gmotnem položaju, ampak predvsem zato, ker so pretrgale življenjsko zvezo z Bogom, svojim ustanoviteljem in ohranjevalcem.

Ko bodo družine v svoj dom poklicale zopet Boga, „čigar kraljestvo ni jed in pijača, ampak pravičnost in mir in veselje v svetem Duhu“ (Rimlj 14, 17), bodo zopet postale košček raja na zemlji.

Na njih se bo uresničil izrek s podobno, ki so včasih krasile lesene stene slovenskih domov: „Kjer je Bog, tam ni nadlog; če pa so, se vdano z božjo voljo preneso.“

ZDRAVKO DOBERNIK

Brez družine, pa nikdar sam



Naslov francoskega izvirnika: UN VIEUX CELIBATAIRE — Spisal Jules Pravioux.
v slovenščino prevaja Jože Jurak

ŽUPAN SE MAŠČUJE

Komaj mesec dni po tisti žalostno slavni seji občinskega odbora, kjer je bilo sklenjeno, da se mora podreti križ na Patureaux, je umrl v moji župniji Peter Thury, nečak gospoda župana. Tedaj se je slednji čutil obvezanega, kljub svojim prosvetljenim nazorom, vstopiti v cerkev in prisostvovati pogrebnim obredom.

V naši župniji se je ohranila lepa navada, da vsi, ki so navzoči pri pogrebnih maši, v trenutku darovanja pristopijo k obhajilni mizi in poljubijo križ, ki jim ga duhovnik ponudi. Dobro sem vedel, da smatra gospod župan to navado kot izraz praznoverja in nasprotno načelom francoske revolucije. Prav zato sem sklenil, da ga osramotim pred vso župnijo in prisilim, da poljubi križ.

Mesto, da bi se postavil k obhajilni mizi, sem po darovanju vzel križ v roke in se usmeril naravnost proti županu. Kar

užival sem, ko sem videl njegovo zadrego. Ponudil sem mu križ, da ga poljubi. Bil je tako zelo presenečen, da se je spontano sklonil in pritisnil ustnice na Kristusovo podobico. Vsa župnija z županovimi sodelavci skupaj je bila priča, da je župan storil nekaj proti svojim načelom.

Seveda, ko je bilo sv. maše konec in sem molil „Reši me“ nad krsto, je gospod župan že bil prisoben. Videti bi ga morali, kako so mu od gneva žarele oči. Če bi bil tedaj iz prediva, bi me njegove strelice gotovo zažgale. Ker sem bil pa iz mesa, sem ostal popolnoma miren. Gledal sem ga nedolžno, mogel bi reči, skoro neumno, kar zelo dobro odgovarja mojemu grdemu obrazu. Lahko si mislite, da radi opisane predrznosti nisem ravno zrastel v županovih očeh.

Toda stvari so se nato še poslabšale.

Gospod župan je imel koleselj, ki ga je zelo rad

uporabljal. Kadar se je vozil, je sedel zmeraj spredaj, na kočijaževem mestu. Častni sedež zadaj je bil namenjen njegovim političnim pristašem, če jih je slučajno srečal na potu. Če pa je naletel na svojega idejnega nasprotnika, tedaj je pognal konja v galop in zdrvel s porogljivim izrazom na obrazu mimo.

Seveda si s tem pri delu prebivalstva ni naklonil simpatij. Maščevanje je sladko, zlasti kadar gre za osmešenje, in to je zadelo nekega dneva v maju 1892 tudi gospoda župana.

Fantje iz Romenaya, godni za nabor, so bili klicani v Champvieux, sedež okraja, pred naborno komisijo. Ljudje so vedeli, da je gospod župan nje član in da se bo gotovo s kolesljem zapeljal v omenjeni kraj.

Ne vem, kje so iztaknili veliko leseno lutko, jo oblekli v duhovniški talar, prevezali mogočni trebuh z rdečim pasom,

ki ga nosijo škofijski svétniki in lutki položili na glavo črn biret. Nato so jo zanesli v gozd prav na mesto, kjer se začne pot strmo dvigati.

Točno ob desetih je pripeketal županov konj. Strmina ga je prisilila, da je začel stopati počasi. Ta trenutek so uporabili županovi nasprotniki, da so nežno posadili lutko na sedež za županove prijatelje in neopazno izginili.

Ko se je gospod župan pojavil izven gozda, je naletel na skupino mladencev, ki je korakala pod taktirko bobna in, okrašena s francoskimi zastavicami, bila namenjena proti Champvieuxu. Seveda so vsi duhovniško lutko takoj opazili. Začeli so veselo vzklikati. Župan ni je to navdušenje razlagal tako, da pozdravi veljajo njemu. Ponosno se je zravnal na sedežu in si mislil: „Ljudstvo me ljubi; nisem več daleč od poslanskega sedeža.“

Vzklikanje mladih narodnikov je privabilo na cesto tudi druge ljudi. Ko so videli, za kaj gre, so se radi pridružili splošnemu veselju. Saj pa je bilo tudi vse tako narejeno, da si se moral smeati: stari „farožer“ vozi na sedežu za svoje zveste pristaše krepko duhovsko postavo, ki jo diči velik rebuh in se drži pokoncu kot velikonočna sveča v večniku pred oltarjem.

Predan v sanje bodočnosti je gospod župan zasedel v Champvieux in zapeljal na levo po ulici Lepart do hotela „Pri

dveh mostih“. Tam je bila že zbrana naborna komisija, ki ji je načeloval okrožni prefekt. Gospod župan si je že predstavljal, kako mu bo prijazno stisnil roko in ga nazval „moj dragi prijatelj“.

Družba je stala na stopnišču hotela, ko je privozil mimo romenayski župan. Seveda so vsi takoj zagledali klerikalnega „veljaka“, ki ga je Thury nezaznavno vozil s seboj. Gledalci so izbruhnili v krepak krohot. In najhuje je bilo to, da si ni nihče niti malo prizadeval, da bi ga ublažil. Prefekt je hitro pristopil k županu, mu stisnil roko in pikro dejal:

„O, gospod Thury, ali ste tudi vi presedlali v tabor Njegove Svetosti?“

Župan je debelo pogledal: „Gospod prefekt, res vas ne razumem!“

„Ne razumete?“ se je prefekt sarkastično zasmel. „In vozite s seboj župnike! Dajte, pogledjte malo za seboj!“

Župan je skočil raz voz. Očividci, ki so mi pozneje prizor opisali, so dejali, da je pobledel od jeze, žile na sencih so mu grozeče izstopile, stisnil je pesti in zavpil „Tudi to je župnikovo delo! Pa bo videl, da bo nesramno šalo še drago plačal!“

Pa moram takoj izjaviti: Gospod župan je tedaj predržno sodil. Bil sem popolnoma nedolžen. Seveda, nekdo je moral biti početnik te potegavščine. Po Romenayu so se omenjala imena, se izrekale sodbe, se delale pikre opazke. Jaz in moj

kaplan sva uživala. Med kosilom sva ugibala, kdo bi bil, prereševala sva imena vseh, ki so bili „slabi volilci“, a do zaključka nisva prišla.

„Ha, dobro so mu jo zagodili!“ je moj kaplan neprestano ponavljal. Porodila se mi je misel, da on pri stvari ni čisto tuj. Če že ni vsega pripravil, je pa vsaj misel sprožil. Toda reči nisem hotel ničesar, kajti če bi vedel kaj več, bi ga moral pokarati, toda vragolija je bila preveč prisrčna, in žrtev preveč posrečeno izbrana, da bi zaslužila mojo obsodbo.

Med tem je gospod župan grozil proti meni povsod, kjer ga je hotel kdo poslušati. V kavarni „Luč“, kjer se je pogosto sestajal s svojimi podrepniki, je ponavljal: „Zapreti ga bom dal, nesramnega prodajalca „oremus“ (molimo).“

Mene so te grožnje zabavale in sem mu v odgovor poslal pošto z besedami: „Niso še skovali verig, ki bi mi jih vi radi nateknili na roke!“

Ljudstvo se je radovedno spraševalo, na kak način se bo skušal župan maščevati, kajti vsi so vedeli, da župan nobene žalitve nikdar ne odpusti in ne pozabi.

Bil je spokojen junijski popoldan. Sedel sem na vrtu, zaščiten pred sončnimi žarki s senco, ki jo je nudila vrsta topolov in bral svoj časopis. Nenadoma prihiti z velikimi koraki Prudencija, moja

gospodinja. Bila je močno preplašena. Če bi si ji bil sam Belcebub, poglavar hudobnih duhov prikazal, bi ne bila tako razburjena. Krilila je z rokami in globoko zajemala sapo.

Ko je prišla do mene, je komaj še izdavila iz sebe: „Gospod župnik, rešite se, kajti prihaja, da vam zdrobi glavo!“

„O kom pa vendar govorite?“ sem jo mirno vprašal.

„Oh,“ je dejala s pridušnim glasom. „V veži stoji župan in hoče govoriti z vami!“

„V redu, Prudencija. Peljite gospoda župana v govorilnico in mu recite, da bom takoj prišel.“

„Gospod župnik, pazite se,“ je moja gospodinja še naprej trepetala za mojo usodo. „On prihaja, da vas pretepe.“ Pri teh besedah je odtrgala kol od vrtnice ograje in mi ga stisnila v roke. „Gospod župnik, da se boste mogli braniti!“

Napravil sem se strogega in dejal: „Prudencija, pozabljate, kdo sem. Sem dušni pastir in župan je ena mojih ovac. Pastir ne pase ovac s kolo; tudi jaz jih ne bom!“

„Saj sem vedela,“ je vzdihovala Prudencija še naprej. „Moškim se ne da ničesar dopovedati. Vse nas bodo pobili, vse. Nisem snoči zastonj sanjala o kačah.“

„Prudencija,“ sem postal odločen, „sedaj pa nobene besede več! Stopite, kar sem vam naročil in pojdite!“

Čez nekaj minut na to sem zapustil vrt in vstopil v govorilnico, kjer me je župan že pričakoval. Rahlo se mi je priklonil in me nato z glasom, ki je bil sicer uraden, pa prav nič razdražen, nagoovoril: „Gospod župnik, rad bi se z vami porazgovoril!“

„V veliko veselje mi bo,“ sem mu odgovoril in mu ponudil globok naslonjač.

Župan je odložil klobuk in palico, se vsedel in takoj našel jeval: „Gospod župnik, gotovo me niste pričakovali.“

„Dejansko,“ sem se nasmešnil, „kar iznenaden sem.“

Nastal je trenutek molka, ki ga je spet prekinil župan Thury.

„Gospod župnik, vi zastopate v Romenayu verske koristi, in jaz civilne. Ali se vam ne zdi, da je borba med obema taboroma škodljiva za obe strani?“

Presenečen sem dvignil pogled. Ali je šlo spet za staro zvijačo nasprotnikov Cerkve, ki so ponujali pomirjenje vedno takrat, ko so se pripravljali na nov udarec?

„Gospod župan, dajte mi čas, da se opomorem od začudenja, ki so mi ga povzročile vaše besede,“ sem previdno odgovoril.

„Razumem vaše presenečenje,“ je povzel župan zopet besedo. „Vedite, da me stane priznati, toda prišel sem do spoznanja, da včasih politične strasti človeka zanesejo predaleč. Nočem s tem reči, da

se odpovedujem svojim nazorom. Le to bi rad poudaril, da vera ni ravno slaba stvar; ženskanon pr. je naravnost potrebna. Sicer je pa to tudi v skladu z načeli naše revolucije, ki zahteva, da spoštujemo svobodo vesti.“

Moje spoštovanje do županove osebe je rastle. Ali je on mar na poti v Romenaya v Champvieu, ko je vozil s seboj duhovniško lutko, tudi živel razsvetljenje nekadaj Savel na potu v Damask?

„Gospod župnik,“ čez čas župan nadaljeval, „da vam dokažem iskrenost svojih besed, sem odločil, da so procesije Romenayu zopet dovoljene in da smete za faros prošenje spet v procesiji romati h kapeli sv. Filomene.“

„Torej je vse pozabljeno!“ sem radostno kliknil in krepko stisnil županu roko.

„Da!“ je mirno župan odvrnil, „vse bo pozabljeno, če boste tudi znali kaj prispevati premirju v vasi.“

„Govorite, gospod župan!“ sem pritrdil.

Zdelo se je, da mu sedita ne gre iz jezika. Končno je le našel primerne izraze in z nize glasom dejal: „Prosim vas, da ne boste nasprotovali poroki mojega sina z gosposkično Fernandiere!“

Napravil sem se presenečenega in začudenega vprašal: „Toda, gospod župnik,“

župan, le kaj imam jaz z njeno poroko?"

„Gospod župnik, vsa občina ve, da se gospa Ferrandiere o vsaki stvari z vami posvetuje. Če noče dati poročnega dovoljenja svoji hčeri, je to zato, ker ste ji vi tako rekli.“

„Tudi če je to res,“ sem odgovoril, „kaj pa sedaj pričakujete od mene, gospod župan?"

„Da prepričate gospo vdovo Ferrandiere, naj dovoli zakon med mojim sinom Maksom in njeno hčerko Kamilo. To vam ne bo težko, saj je znano, da imate vi duhovniki v spovedi in duhovnem vodstvu silno sredstvo, da vplivate na nekatere osebe. In vdova gospa Ferrandiere hodi k spovedi k vam..."

„Gospod župan, niste dobro zagrabil zadeve,“ sem se poredno nasmehnil. „Vedno ste trdili, da mi duhovniki sv. spoved zlorabljam v osebnost, da celo nizke namene. In sedaj ste vi tisti, ki me k temu navajate. Ali ne čutite, da bi bil zelo nespameten, če bi vam dal v roke dokaz, ki bi ga, kadar koli bi se vam zdelo primerno, uporabili proti Cerkvi?"

„Najbrže sem se nerodno izrazil,“ se je hotel popraviti župan. „Nočem, da zlorabite namen sv. spovedi ali da pritiskate na voljo gospe vdove. Le to sem vam hotel povedati, da si zelo želim, da pride do te poroke. Gospodična Ferrandiere sicer nasprotuje

mojim nazorom, a vem, da je drugače odlično dekle, iz ugledne družine in zlasti, da ima res rada mojega sina. Razumeli boste, da si kot oče želim videti svojega Maksa srečnega. Kar boli me, ko vidim, da se je zadnji čas tako spremenil. Preje je bil veselega značaja in poln življenja, sedaj pa pohaja okrog žalosten in zasanjan. To me vznemirja in zdi se mi, da mu le poroka s Kamilo lahko vrne prejšnjo vedrost.“

„Spočetka sem mislil, da ga težijo druge stvari, da ima morda dolgove, da se ne počuti dobro na deželi, da bi se rad vrnil v Pariz, toda na vse je odgovarjal le: 'Oče, ne sili vame, ničesar mi ne manjka.' Končno je mati — saj veste, kako so matere v teh stvareh spretni — le izsilila od sina izjavo, da bi se rad poročil s hčerko gospe Ferrandiere, da mu ona ljubezen vrača, a da s poroko ne bo nič, dokler ne bo privolila vanjo njena mati, katero pa vi odvracate, da bi dala pristanek. Gospod župnik, če sem nadležen, prosim, da mi rečete in bom šel,“ je dejal župan.

„Brez strahu!“ sem odvrnil. „Nadaljujte, prosim!“

„Dobro, gospod župnik, ko vam je znana ta mlada ljubezen, se sprašujem, kakšni razlogi vas vodijo, da ji tako strastno nasprotujete? Ne morem si misliti niti za trenutek, da se hočete maščevati nad menoj tako,

da ovirate sklenitev tega zakona. Torej, zakaj potem? Morali bi le videti, kako žalostno je sedaj pri nas. Koliko trpi moja žena, ko vidi nesrečnega svojega sina. Morda ste proti, ker ne želite, da dekle, ki ima popolnoma druge nazore kot jaz, vstopi v našo hišo. Pa ne bojte se! Moj sin ni tistih, ki skušajo delati nasilje vesti, jaz pa, potrpe bom, čeprav vem, kako nizko mnenje imajo pri Ferrandierjevih o meni. Glavno je, da bo srečen moj sin. Bilo bi nepošteno žrtvovati njegovo srečo radi zvestobe političnim ozirom. Zato vas prosim, gospod župnik, da ste vsaj nevtralni, če že ne morete odbravati nameravane zveze. To pot vas ne prosi niti župan iz Romenaya, niti politik Thury, temveč žalosten oče, ki bi rad videl zadovoljnega svojega sina.“

Thuryjeve besede so me za trenutek pretresle in potegnile za seboj. Toda hitro sem se obvladal in čez nekaj časa prav počasi začel govoriti.

„Gospod župan, ne morem skoraj najti izrazov, ki naj bi povedali, kako sem si vedno želel spraviti, ki jo vi danes tako iskreno ponujate. Toda vem stvari, ki me v vesti vežejo, da nasprotujem poroki vašega sina z gospodično Kamilo. Prav zato, ker gospa vdova Ferrandiere slepo zaupa v moje očititve in bi bila pripravljena dati svojo hčer v zakon komur koli, samo da ga ji

jaz priporočim, sem dolžan biti iskren do samega sebe in do nje ter ravnati le po svojem prepričanju.“

„Torej niti blagohotna nevtralnost?“ je živahno vskočil z besedo župan.

„Niti to ne!“ sem potrdil. „Boril se bom z vsemi silami, da do tega zakona ne pride!“

„Le zakaj ne?“ je vprašal Thury.

„Razlogi vesti. In prosim, da jih spoštujete tudi vi!“ sem odločno pribil.

Po teh besedah se je župan naglo dvignil s sedeža. Videti je bilo, da mu podrhtavajo ustnice od razburjenja, da mu sili kri v obraz in da mu od jeze pobliskavajo oči. Oprl se je na palico in zdelo se je, da premišljuje. Nato je zapilil svoj pogled v moje oči in slovesno dejal: „Pa ste premislili, kakšne posledice

bo imela ta vaša odločitev?“

„Ne, nisem mislil nanje, ker nimam pravice, da jih preprečim, gospod župan,“ sem dejal.

„Dobro,“ je razburjeno zavpil župan, „od danes naprej vlada med nama vojno stanje, vojska na življenje in smrt. Še boste čuli o meni!“

„Grozite mi torej,“ sem ostal miren. „Težko si mislim, da bi odkrili še kaj novega v vrsti spletk zoper mene.“

Videl sem, da sem ga zadel v njegovem samoljubju. Zdelo se mi je, da išče v globini svoje duše, kaj bi me moglo najbolj raniti. Nato je zmagoslavno izbruhnil: „Pred mesecem dni bo imel Romenay protestantovskega pastorja!“

Gromko sem se zasmejalo.

„Čestitam na grožnji! Kaj takega bi se stari

Rimljani ne mogli spomniti, kajti takrat so bili „klerikalci“ še enotni. Vsi so se imenovali kristjane. Dobro, gospod župan, povejte pastorju, da ga pričakujem.“

Župan je sunkoma odprl vrata, ne da bi še kaj odvrnil. Pri vratih je zadel na Prudencijo, ki je kot vsaka dobra Evina hči prisluškovala pri vratih, o čem je tekel razgovor. Eno roko je imela na predpasniku, pod katerim je bil skrit isti kol, ki mi ga je pred razgovorom z županom ponudila v vrtu za obrambo.

„Prudencija,“ sem ji dejal, dajte čast svojemu imenu (prudens v latinščini pomeni pameten) in vrzite že enkrat tisti les od sebe!“

Ko sem to spregovoril, je bil gospod župan že izven župnišča. Vojska na življenje in smrt se je pričela.

MEJA

GREGOR HRIBAR

KONEC SEJE

Molotovljevi predlogi o dvoboju med Titom in De Petaccijem in o nasilni izročitvi gospoda Simona v roke predsedniku FLRJ niso imeli drugega namena, kakor zavlačevanje seje. Čeprav je Molotov v obeh primerih navidez propadel, je dejansko dosegel svoj namen. Razen tega je hotel zapadne zaveznike utruditi, da bi utrujeni pristali na sovjetske predloge, ki so jih spočiti zavračali.

Kljub temu je Molotov zaradi navi-

deznega poraza napravil tako kisel obraz da je šlo celo zmagovitim zapadnim zaveznikom na živce. Da bi ga potolažili, so ga spomnili, da so Tita za tisto poščico siromašnih jugoslovanskih naselij ki ostanejo v Italiji, bogato poplačali s cvetočimi beneškimi mesti v Istri. Še lepše plačilo pa bo prejel na Koroškem, kjer bo po včerajšnjem sklepu njihovih namestnikov v Londonu, dobil veliko več sveta, kakor je zahteval, vse gori do Slovenice. Naj torej za sedaj odneha, ker je zapadna meja že skoraj postavljena.

da bodo mogli kmalu iti postavljat železno zaveso na slemeniško pokopališče.

Gospoda Simona je zelo veselilo, da je končno prišel na jasno glede nove jugoslovanske meje na Koroškem. Kar je Hubert sinoči v gostilni povedal, je torej vse živa in gola resnica in ga niso potegnili za nos. „Večna“ in „nepremakljiva“ meja na Karavankah, ki so Avstrijo branile pred „nekulturnostjo“ jugovzhodnega sosedu, bo v deseth letih že v drugič odpadla. Po zgledu Karla Velikega in Napoleona bodo štiri zmagovite velešile potegnile novo mejo po sredi nedeljive Koroške. Tako bosta Spodnja in Južna Koroška (= Gorenjska) zopet združeni, kakor je že bila volja bistrovidnega führerja, le s to razliko, da bo to pot izšlo povelje od Tita in se glasilo: „Napravite mi to deželo spet slovensko!“ in se bodo napisali po drevesih in plotovih, po stenah in zidovih glasili: „Korošec, govóri slovensko!“ In drug za drugim si bodo jugoslovanski Korošci namesto kljukastega križa na ramo pripenjali rdečo zvezdo na kapo in bodo pri srpu in klavdivu prisegali, da so globoko v srcih že izraza avstrijskega cesarja in ogrsko-hrvatskega kralja Franca Jožefa odločno jugoslovansko čutili.

Če pa bi se med Nemci vendarle našla kaka bogaboječa duša, ki bi za skledo leče ne marala zavreči materinskega jezika, kakor se zavrže stara obleka, jo bodo taki, ki znajo tolmačiti božjo voljo, brž potolažili, češ „božja volja je, da se dežela posloveni“.*

Gospodu Simonu je bilo ob tem premišljevanju skoraj žal, da ni sinoči na Hubertov račun izpil pri Leitgebu še enega kozarca na Titovo zdravje.

Zelo se je dušebrižnik tudi čudil čudoviti podobnosti med premikom jugoslo-

* Na Koroškem so namreč nekateri odkrili, da je ponemčenje dežele božja volja in si drznejo to trditvijo rekoč: Die Germanisation ist gottgewollt.

vanske zapadne in severne meje. S Snežnika so jo prestavili na goriško pokopališče, s Karavank pa na slemeniško pokopališče in Snežnico. Glavno je pač, da je vzdolž železne zavesu vedno pokopališče pri rokah.

Manj prijetna je bila za gospoda Simona misel, da bo nova severna meja razpolovila prav njegovo župnijo. Slemenico bo zadela ista bridka usoda, ki je zadela Jazbine. Kaj bo počel on, ako bo župnišče padlo na jugoslovansko stran! Ne bo mu ostalo drugega, kakor da se zopet poda na begunsko pot. Nazadnje bo res moral iti za misijonarja k Indijancem. Po drugi strani je pa dušebrižnik tudi vedel, da svetemu očetu ni nič kaj všeč, ako duhovni gospodje zapustijo svoje postajanke. Utegne se torej zgoditi, da bo papež pod kaznijo izobčenja ukazal dušnim pastirjem, da ostanejo na svojih mestih in ne zapuščajó svojih ovčic. Bog daj torej, da bi vsaj župnišče ostalo na avstrijski strani! Če bo cerkev dobil Tito, bo že v kaki kleti maševal. Saj je v Jazbinah poizkusil, kako to gre. Njim, ki bodo padli ob nezakonitem prehodu čez mejo, bo pa skozi okno na skrivaj vesoljno odvezo dajal.

Zdajci se je dušebrižnik spomnil učiteljeve prošnje za posredovanje pri Titu in svoje obljube, da bo Tita zvabil na Karavanke in ga ondi opozoril na nedeljivost koroške dežele. Sedaj je imel v resnici priložnost, da izpolni učiteljevo naročilo. Vendar je misel brž opustil. Dogovor veljé je mednarodna pogodba in te je treba za vsako ceno spoštovati. Itak pa bi Tito verjetno ne mogel nič spremeniti na stvari, ko niti enega kola ne more nikamor premakniti.

Zavezniki so še vedno čepeli na tleh in se grdo gledali. Molotova je bilo vedno bolj sram, da je njegova diplomatska ofenziva propadla in je sovjetska zunanja politika tako doživela nov neuspeh, ki se bo kapitalistično časopisje o njem čez mero razpisovalo. Zato se je miroljubni

Molotov odločil za drug poizkus, da ugodi zavezniku Titu. Zavrnili je diplomatsko rešitev spornega vprašanja in zavezniškom zagrozil s preventivno vojsko, češ da njihovo trdovratno zagovarjanje neupravičenih italijanskih zahtev ni le grobo kršenje zavezništva, ki ga je Kremenj vedno resno jemal, temveč je tudi prikrito hujskanje Italije na vojsko in zato resno ogrožanje miru ter hkrati sovražno dejanje do sovjetov, ki tako odkritega izzivanja ne morejo več gledati prekrižanih rok, ako hočejo človeštvo enkrat za vselej rešiti mučnega občutka trajne nevarnosti za svetovni mir. Hkrati je Molotov resno motril zavezniške, da bi njegova grožnja nanje napravila večji vtis.

Gospod Simon se je zbal najhujšega. Torej bo le res izbruhnila vojska, ki jo v taborišču že tako dolgo z vso gotovostjo napovedujejo. Kako prav je imel predsednik Anton Korošec, ko je dejal, da se meja na tako važnem ozemlju, kot je slovensko, riše s krvjo. In on se nahaja prav na meji med vzhodom in zapadom, nekaj korakov proč od železne zavese in bo zato od prvega trenutka vojske stal v prvi bojni črti.

Dušebrižnik po pameti ni mogel dvmi, da še nikoli poprej ni bil tako blizu tretje svetovne vojske, kakor tisti trenutek. Bil pa je tudi dovolj trezen, da si pred tako veliko nevarnostjo ni zakrival oči. Nemudoma se je poglobil v globino močno bijočega srca in ondi občutil plemenito pripravljenost, da se z njegovo srčno krvjo zariše tretja italijansko-jugoslovanska meja. Le to je prosil svetogorsko Kraljico, da bi bila nova meja pravična in bi tako postala trdna osnova za iskreno prijateljstvo in trajno sožitje dveh katoliških narodov, ki ga je vse dotlej oviralo zmotno naziranje Italije, da sta njena moč in veličina v posesti nekaj kraških slovenskih vasi.

Gospod Simon je tistikrat prvič in zadnjič v življenju prisostvoval seji zu-

nanjih ministrov velikih štirih in zato ni mogel vedeti, da so bile take grožnje na mirovnih konferencah sestavni del razgovorov.

Pač pa so bili zapadni zavezniki takih groženj že tako vajeni, da so ohranili docela mirno kri. Predstavniki pristne demokracije so ostali slejkorej trdno odločeni, da Gorica ne sme postati drugo Monakovo* in da mora zato v smislu pariške pogodbe 70.000 goriških, beneških in koroških Slovencev še nadalje ostati v Italiji v zameno za mučeniško Istro v svojstvu nekakih poltalcev, kakor tudi v skromno nadomestilo za neodrešeno Dalmacijo in v tolažbo za bridko izgubo Albanije, Dodekaneza in afriških kolonij.

Prvobranitelji samoodločbe narodov so se malo potuhnili in čakali, da bo „živčna“ vojska mimo. Se jim je le preneumno zdelo, da jim grozi z vojsko Molotov, ki še atomske bombe nima in je verjetno tudi nikoli ne bo imel. Saj so sovjetski znanstveniki za zapadnimi najmanj sto let zadaj!

Molotov je kmalu spoznal, da iz te moke ne bo kruha in je pomignil Titu naj stopi bliže. Govorila sta po srbsko, da bi ju nihče ne razumel. Toda dušebrižniku ni ostalo prikrito, kar sta govorila. Molotov je prosil Tita, naj odneha, češ da mu je Stalin pred odhodom iz Moskve naročil, naj proti zapadu brezobzirno vodi „mrzlo“ vojsko, prave voj-

» V Monakovem sta v jeseni leta 1938 predsednik angleške vlade Chamberlain in francoski ministrski predsednik Daladier zaradi nepripravljenosti na vojsko kapitulirala pred Hitlerjem, ki mu je sekundiral Mussolini, ter pristala na nemško zasedbo sudetskega ozemlja, ki je po prvi svetovni vojski pripadlo češkoslovaški in je bilo v veliki meri naseljeno po Nemcih. Odtlej je Monakovo simbol popuščanja demokracije pred totalitarizmom. Zasedbi sudetskega ozemlja je l. 1939 sledila parcelacija ČSR in druga svetovna vojska.

ske pa naj to pot še ne izzove, ker USSR še ni docela pripravljena za odločilni spopad med komunizmom in kapitalizmom.

Tito je velikodušno pokimal in si tako pridobil novih neminljivih zaslug za ohranitev svetovnega miru. Gospod Simon je hočeš nočeš moral občudovati njegovo državniško modrost in prilagodljivost. Ne da bi izgubil eno samo ped zemlje, je ohranil skoraj vso Julljsko Benečijo za Jugoslavijo in hkrati pridobil na ugledu kot vnet branitelj slovenskih pravic in zmeren ter popustljiv državnik. V resnici, čemu naj bi se on podil za Lah, ko ve, da jih ne bo nikoli dohitel! Saj bo Stalin papežu kmalu vojsko napovedal — koliko divizij ima Vatikan, se je Stalin itak že zdavnaj zanimal! — in tedaj, ko bodo ruski konji sledeč prerokbam — kdor hoče, naj verjame! — jedli seno v cerkvi svetega Petra, bo Tito, ne da bi izgubil enega samega vojaka, na novo zakoličil mejo globoko doli v furlanski nižini.

Med tem je Molotov izjavil, da je Tito po posredovanju Kremlja popustil, s čimer je nevarnost za vojsko odstranjena, tako da bi bilo vsako nadaljno razpravljanje o premiku kola odveč. Ponudil je tovarišem roko v spravo in jih vprašal, ali želi še kdo kaj pripomniti, predno sejo zapre.

Nenadno popuščanje sovjetov v tako važni zadevi, kakor je bila predstavitev železne zavesе proti zapadu, je vsem navzočim sapo zaprlo. Vsak po svoje je skušal rešiti to sovjetsko uganko.

V nasprotju z Nemci, ki najrajši izzevo vojsko na vseh straneh hkrati, hočejo imeti Rusi vedno varen hrbet in se zato nikoli ne zapletejo v vojsko na več, kakor eni strani. Ko smatrajo, da so v Evropi dovolj zaokrožili svojo posest, se prično smehljati zahodu in iščejo, koga bi požrli v Aziji. Ko obračunajo z nasprotnikom na vzhodu, zopet pokažejo zobe zapadu.

Mar smatrajo torej sedaj sovjeti, da

so v Evropi začasno že dosegli dovolj uspehov, ko so pod pretvezo, da se borijo za slovensko narodno mejo, porinili železno zaveso na goriško in slemeniško pokopališče?

Bo res, da hoče Stalin posvetiti večjo pozornost vzhodu in že meče svoje požrešne oči v rumeno Azijo?

In če res smatrajo sovjeti, da je lažje iz rumenega kakor iz belega človeka narediti rdečega, v katero deželo bodo šli postavljat bambusovo zaveso?

Morda v Kino, kjer Čang-kaj-šekovi generali ne kažejo posebne vneme za borbo proti rdečemu uporniku Mao-ce-tungu?

Ali pa pojdejo celo v Indokino nagajat Francozom, namesto da bi šli pomagat Titu in Markosu osvoboditi grško Makedonijo?

Ali pa vse to ne bo nič res in Stalin le pripravlja zopet kako čistko v KP, da bo lažje spal, in kliče Molotova domov, da mu bo pomagal sekati glave, dokler sam ne pride na vrsto?

Ali pa se med Stalinovimi lakaji pripravlja podtalno medsebojno obračunavanje, da si zagotovijo stolček za čas, ko bo zaradi prevelikih skrbi in prenapornega dela za blagor delavskega razreda omahnil z njega očka Stalin?

Petrograjska in moskovska politika je bila vedno skrivnostna. Tudl to pot si nihče ni znal zadovoljivo razložiti nenadnega preobrata v sovjetski zunanji politiki.

Da ne bi izgledalo, da so s sejo po nepotrebnem izgubljali dragocen čas, je Reher modro predlagal, da se kol s Petazzijevega groba izdere in se prestavi na sosednji grob, ne da bi se pri tem meja premaknila na levo ali desno. Tako bo ves svet lažje razumel, da je šlo pri seji res zgolj za velike reči.

Predlog je bil proti vsemu pričakovanju soglasno sprejet. Molotov je celo pohvalil angleškega kolega in izjavil, da

si tako konstruktivnih doprinosov za ohranitev svetovnega miru, kakor je Reberjev predlog, želi od strani zapada tudi v bodoče.

Treba je bilo le še sestaviti uradno poročilo o seji. Molotov je predložil že v naprej pripravljeno besedilo:

„Zunanji ministri velikih štirih so se 1. 1. 1948 ob osmih zjutraj po maši v Jazbinah sestali na goriškem pokopališču na kratko sejo, da v duhu prijateljstva, ki preveva vse njihove odnose, preuče jugoslovansko in italijansko zahtevo glede premika italojugoslovanske meje proti zapadu oziroma vzhodu. Člani seje, ki so se ves čas zavedali velike odgovornosti pred zgodovino in svoje dolžnosti, da človeštvu za vsako ceno ohranijo mir, so v nevezani besedi zavzeli do zadeve vsak svoje stališče. Po skupnem naporu se jim je posrečilo ohraniti dosedanje stanje, ne da bi bil mir na tem odseku sveta v bližnji bodočnosti kakorkoli ogrožen. Vsi razgovori so se vršili v ozračju toplega prijateljstva, pristrčnega razumevanja in neprisiljene iskrenosti, ki je značilno za njihove seje.

Ob tej priložnosti se je ponovno izkazalo, kako koristno je za svetovni mir zavezništvo med komunizmom in kapitalizmom, dokler traja fašistična nevarnost.

Zlasti predstavnik USSR, ki je seji zelo modro predsedoval, in predsednik FLRJ, ki je seji pozorno prisostvoval v spremstvu zastopnika opozicije, kar je značilno za pravo demokracijo, sta si pridobila neminljivih zaslug za ublažitev stoletnih nasprotij med prizadetima narodoma in za odstranitev stalne napetosti med obema državama.

Goriško pokopališče, 1. 1. 1948 dopolne.

Bidault za Francijo in njeno prekomorsko posest;

Marshall za USA in podrazvite dežele latinske Amerike;

Molotov za USSR in satelite;

Reber za kraljestvo Velike Britanije in dominijone.“

Zapadni zavezniki so drug za drugim skoraj v enakih izjavah izrekli svojo pripravljenost, da poročiloodobrijo in lastnoročno podpišejo pod pogojem, da se črtata zadnja dva stavka.

Molotov je na njihovo zahtevo pristal in tako je na žalost izpadlo v poročilu tudi mesto, kjer se je omenjala navzočnost gospoda Simona pri seji.

Ostalo pa je v poročilu mesto, ki je bilo iz njega lahko razvidno, kdo je s takó nespodobno pobožnostjo prisostvoval službi božji v jazbinski kripti.* Bili so zunanji ministri velikih štirih, ki so pri polnih sodih imeli prvo jutranjo sejo! Ofer je med mašo pobiral seveda Anglež. Saj so ti ljudje vsi neumni na groše!

Gospod Simon se je čudil, da ni opazil bližnjice, ki so ministri po njej odšli iz Jazbin na delo na goriško pokopališče in ga za toliko prehiteli. Nadalje je že tedaj trdno sklenil, da slemeniške farne cerkve nihče ne bo smel zlorabljati v politične namene, dokler bo on imel v njej kaj besede. Da si zagotovi med mašo potreben mir, se je odločil, da Molotova sploh ne bo pustil v cerkev. Reber bo smel stopiti vanjo, a bo moral ostati v zadnjem kotu. Marshalla bo posadil v prvo klop, Bidaulta pa bo povabil, da mu streže pri oltarju.

Če prideta na Slemenico tudi Tito in De Petacci, bi prvi pač moral deliti usodo z Molotovom, dočim bodo drugemu cerkvena vrata vsak čas na stežaj odprta in tudi obhajilo bo dobil, če bo zanj zaprosil. Le spovedati se bo moral preje, da je glasoval za nasilno izročitev župnika. Za veljaven prejem odveze bo moral seveda resno obljubiti, da bo po vsej Benetški Sloveniji po cerkvah dovolil slovensko petje in molitev in nemudoma odprl slovenske otroške vrtce in šole, kakor je Italija že v letih 1866 in 1920 in ponovno

* podzemeljski prostor cerkve.

1947 pred vsem svetom slovesno in nepreblicno obljubila. Le pod tem pogojem bo smel v notranjosti slemeniške hiše božje nositi pomenljiv znak svoje stranke.

Takoj po podpisu poročila je Molotov sejo zaprč s pikro, a zato nič manj resnično pripombo, da zapadni zavezniki med sejo niso pokazali najmanjšega razumevanja za upravičene jugoslovanske zahteve, ker so ves čas imeli pred očmi in više cenili le lastne koristi. Ta njihova kratkovidnost — je modroval Molotov — bo seveda le njim v škodo in sovjetom v korist, ker se bo sedaj FLRJ še tesneje oklenila Moskve, ko sta se tako njen zakoniti predsednik kakor tudi član opozicije — tu je Molotov očitvidno še drugič imel v mislih dušebrižnika — na lastne oči prepričala, da edino USSR iskreno brani jugoslovanske koristi.

Od navzočih si je zaradi teh besed čutil najbolj prizadetega Anglež, ki je enak, kakor po koroškem plebiscitu, skušal jugoslovanskega predstavnika potolažiti, češ da se še noben narod ni osvobodil v eni sami vojski. Da je imel, kar se Slovencev tiče, v obeh primerih veliko, če ne glavno krivdo on, seveda ni omenjal.

Pa tudi Tito je, podobno kot po plebiscitu jugoslovanski predstavnik pri plebiscitni komisiji, zaradi lepšega izjavil, da se Jugoslavija nikoli ne bo odrekla pravici, da osvobodi slovensko ozemlje onstran krivične meje, četudi bi Italija vse ozemlje potujčila.

★

Čeravno je kljub mnogim besedam ostalo vse pri starem, se gospodu Simonu ni zdel ves čas, ki so ga ministri zapravili za sejo, docela izgubljen. Veliko je že to vredno, da so na najvišjem mestu sploh razpravljali o slovenski zapadni narodni meji in tako spoznali jugoslovanske raz-

loge za premaknitev meje proti zapadu. Ko bo čez leta vprašanje zopet prišlo na dan, bo o njem veliko laže govoriti, ker bo Jugoslavija že vedela, za katere razloge so zapadnjaki dostopnejši in s katerimi dokazi človek pri njih nič ne opravi.

Dušebrižniku se je zato zelo dobro zdelo, da je imel priložnost od blizu prisostvovati eni izmed neštetihi sej ministrov velikih štirih in na lastne oči spoznati njihovo prizadevanje za ohranitev miru. Uvidel je tudi, kako potrebno je bilo, da se že skoraj dokončno postavi italijansko-jugoslovanska meja, da se bosta visoka državnika sosednjih držav mogla zmerjati odslej le preko plota in ne več naravnost iz obraza v obraz, kakor doslej. Tako se bo mednarodna napetost v resnici občutno zmanjšala.

Hkrati se je dušebrižnik čutil ponosnega, da je prav on prisostvoval za Slovence usodni zgodovinski seji na goriškem pokopališču. Sklenil je, da bo ves potek seje natanko in nepristransko popisal za zgodovino, ne da bi kaj izpustil ali iz svojega pridal.

Ko so 29. 9. 1947 francoski revolucionarji pri Valmyju napodili in beg pruske veterane in tako dosegli prvo pomembnejšo zmago, je zvečer sedeč pri tabornem ognju premaganih pruskih vojakov, pesnik Goethe baje izrekel te-le preroške besede:

— Tu in danes se pričinja nova doba svetovne zgodovine in vi morete reči, da ste bili zraven.

Nekaj podobnega je veljalo tudi za gospoda Simona. Zgodovinarji bodo na dolgo in široko razpravljali o usodni mednarodni seji v novoletni noči 1948 na goriškem pokopališču, ki smo na njej Slovenci da nadaljnega izgubili Gorico in Beneško Slovenijo. Zgodovina bo nesporno ugotovila, da se je s tem pričela za Slovence nova doba zgodovine.

In on bo lahko rekel, da je bil zraven.

DVOJNOST ŽIVLJENJA

Ena izmed najvažnejših stvari, ki bi jih morala fant in dekle, pa sploh moški in ženska v medsebojnem odnosu poznati, je različna naloga spolnosti in ljubezni pri enem in pri drugem. Moški žensko spolnost in ljubezen merijo po sebi, ženske pa moško ljubezen in spolnost zopet po sebi. Z drugimi besedami: zmota, ki je vir mnogim nesporazumom in razočaranjem na tem področju, je v tem, da si moški žensko ljubezen in spolnost predstavlja tako, kakor jo on sam na sebi doživlja, obratno pa si tudi ženska moškega v njegovem odnosu do sebe predstavlja tako, kakor ona čuti to v svoji naravi.

Razlika med moško in žensko naravo seveda ni v tem, kakor da bi moški imel spolnost brez ljubezni, ženska pa ljubezen brez spolnosti ali pa narobe, kakor tu pa tam slišimo podobne osamljene nazore. Glede tega sta si moška in ženska narava v jedru enaki: vsaka ima oboje, ljubezen in spolnost. Pač pa je razlika med moško in žensko naravo v tem, da je pri moški naravi na splošno naglašena bolj spolnost, pri ženski ljubezen. Pri moških prevladuje spolni, pri ženski pa ljubezenski nagib, kar je za materinstvo vsekakor izrednega pomena. Seveda pa ne smemo tega preveč posploševati, ker često velja tudi obratno razmerje.

Za žensko pomeni višek življenjske sreče: ljubiti in ljubljena biti; spolne želje so tem ljubezenskim željam podrejene tako, da žena, če ne more ljubiti in ljubljena biti, ni srečna, pa najsi bi imela na voljo še toliko spolnega življenja. Nasprotno pa je ženska narava lahko srečna vse življenje, tudi če tega nikoli ni okusila, samo da jo je tešila sladka zavest,

da je ljubila zvesto, bila ljubljena in da je „vedela, za koga je živela“.

Pri marsikaterem moškem je to razmerje prej nasprotno. Ljubezenski nagibi se umikajo spolnim. Zanj „ljubiti in ljubljen biti“ pomeni tudi sicer višek sreče, kakor nam to nešteti pisatelji in pesniki opevajo, toda njegova narava ostane pri tem neutešena, ako ljubezen ne najde svojega izraza v spolnosti. Od tod znana „spolna stiska“ pri mnogih moških, ki prebolijo vsako pomanjkanje ljubezni, ki zmorejo iti sami skozi življenje, ki morda niti ne čutijo potrebe po kaki posebni ljubezni v skupnem življenju, ki jih pa spolnost ves čas vznemirja in žene za vedno novimi utehami. Tu je iskati psihološki razlog, zakaj je takemu moškemu „vsaka ženska dobra“, tudi če je nima rad. Prav tu je končno psihološko ozadje, zakaj že od nekdaj poznamo „javne hiše“, ki jim je ljudstvo dalo naslov „hiše sramote“.

Pravimo, da pri moškem prevladuje „naravni“ nagon, pri ženski pa „duševni“; pri enem „spolni“ nagon, pri drugem pa „ljubezenski“. Ta ljubezenski nagon ima pri ženi svoj izraz v želji po otrocih, medtem ko je pri moških želja po otrocih lahko zelo v ozadju. Ni namreč neznano in se mnogokrat dogaja, da je že marsikatera žena, ki so ji bili v zakonu cilj otroci, globoko vzdihnila, ko je zanosila: „Skrbi me, kaj bo na to mož rekel...“ Pri vseh teh pravilih ali zakonitostih pa so seveda tudi izjeme, ki pravilo le potrjujejo.

Oton Weininger, ki še vedno velja za enega najboljših poznavalcev ženskega sveta, trdi, da je ženska spolnost zaradi osnovne fiziološke (telesne) razlike mnogo bolj nedolžna, zato pa tudi mnogo bolj otroško preprosta, igriva in nevedna

kot moška. Zato ima ta razlika v osebnih odnosih med fantom in dekletom večkrat daljnosežne in usodne nasledke.

Ljubezen ni isto kar spolnost; ljubezenski gon je bistveno različen od spolnega. Sigismund Freud, ki je trdil, da so vsa človeška nagnjenja izraz spolnosti, je pri tem — milo povedano — hudo pretiraval in zašel v filozofiranje, ki diši po pristnem židovskem mysticismu (stikanju za skrivnostjo), zato ga zavračamo. Res pa je, da sta obe nagnjenji ozko med seboj povezani. Tega pa se mnogi vse premalo zavedajo, zlasti idealni, neizkušeni ljudje, najmanj pa nič hudega sluteče nedolžno dekle; od tod toliko razočaranj.

Ljubezen in spolnost sta kakor dve struni, uglaseni druga na drugo. Če udariš eno, zazveni tudi druga; seveda ne vedno in ne takoj, temveč le, ako na prvo dovolj močno udariš.

To zakonito povezanost, čudovito odmevnost in sozvočnost med ljubezenskimi čustvi in spolnimi občutji nemara poznava vsak, ki je kdaj gojil dolgotrajno ljubezen. V tem je veliko mladostnega razočaranja, ne samo pri tistih, ki so padli in se s svojo ljubeznijo izgubili v spolnosti, temveč tudi pri tistih, ki tako daleč sicer nikoli niso šli, pa so nekoč sanjali o lepi, idealni, zgolj prijateljski ljubezni.

Za dekle je nevarno tudi njeno značilno, a docela zgrešeno „usmiljenje“ do fanta. Znano je, da je v dobri ženski naravi čut usmiljenja zelo močno razvit. Človek se ji kmalu zasmili in iz usmiljenja do njegove bede, bolečine in potrebe je sposobna vsakovrstnih žrtev. To velja tudi za njen ljubezenski odnos do fanta. Fant se ji kmalu zasmili. In iz usmiljenja do njegove „osamljenosti“, „otožnosti“ in samote, ko ga nihče ne razume, mu ustreže v marsikateri njegovi želji. Marsikaj si sme fant dovoliti, česar bi si ona sama več ne upala brez lepega opravičila, ker da usmiljenje, ki je lepa „čednost“, pač

to zahteva. Izgovarja se: „Saj nič nima od mene, pa naj mu še poljub odklonim!“ čeprav sama ve, da je bilo s tem poljubom še marsikaj v zvezi, kar bi celo naš papir težko prenesel.

Fant pa to pri dekletu kmalu opazi. Zato rad zabrenka na struno usmiljenja. V tem so fantje pravi umetniki. Nič ga ni sram, da se pred deklico prikazuje kot najbolj sočutja potreben, otožen, zapuščen, nerazumevan in nesrečen človek, ki bi edino uteho mogel najti le pri nji, „svojem angelu“, „svoji sreči“, a glej, še ona je „kruta“. Pa kako moreš biti tako kruta do mene?“ „Če si že zdaj taka, kakšna boš šele potem, ko bova poročena!“ „Kako naj vzamem za ženo tako okrutno dekle, ki nima niti malo sočutja z menoj.“

S takim in podobnim govorjenjem obstreljuje trdnjavo njenega srca, v katerem se steber za stebrom ruši, dokler se v trenutku vse ne zamaje in se razrahljana stavba dekliškega dostojanstva na mah vsa podre.

Usmiljenje pomeni za dekle zadnje opravičilo za vse, kar fantu v svojih ljubezenskih odnosih dovoli. Zanj je to tembolj zapeljivo, ker se ne zaveda, da je tudi čustvo usmiljenja v tem primeru in v takem razpoloženju že izraz spolnosti. Ne zaveda se, da tako usmiljenje ni več tako nedolžno, kakor se na prvi pogled kaže. Misli, da je to navadno čustvo usmiljenja brez kakih primesi; v resnici pa je vsako čustvo usmiljenja do fanta pri dekletu izraz podzavestne ljubezni. Marsikatero dekle fanta sicer „ne mara“, mu ljubezni ne vrača; on hodi za njo, ona se mu izmika. Končno pa se ji „zasmili“, „saj je res tako sam“, in z usmiljenjem mu začne vračati tudi ljubezen.

Znano je, da se iz takega začetnega usmiljenja razvije mnogo ljubezni, da, celo mnogo srečnih zakonov. Začne se z usmiljenostjo, ki nič drugega ni kot hčerka ljubezni, spočetka majhna in plaha,



MARJETICA

PIŠE ZORA PIŠČANEC

II.

„Marjetica, ali res nimaš danes niti malo časa zame?“ žalostno vpraša slikar Pavle, ko mimo njega vsa zasopla nese vodo v hišo.

Ustavi se in položi vrča na tla, z roko si pogladi vroče čelo.

„Toliko dela imam še do večera. Jutri je nedelja, kuhinjo moram poribati, naša paglavčka jo tako zamažeta. Kako pa vaše delo napreduje, gospod?“ se Marjetica približa stojalu.

„O, to pa je naš kozolec,“ vsa zradoščena vzdikne, „kako lepo ste ga naslikali! Kdo bi mislil, da vas zanimajo tudi take stvari.“

a se kmalu razraste v vse razumevajoče in vse objemajoče čustvo.

Še bolj velja to za usmiljenje, ki ga čuti dekle do fanta, v katerega je zaljubljeno. V takem primeru usmiljenje ni več samo izraz ljubezni, ki je že tako zavestna, temveč podzavestno tudi izraz njenega spolnega nagnjenja. Ko izgovarja besede ljubezni, ji glas v grlu zastaja, srce ji močneje utripa, v nji se godi nekaj, česar se sama prej ni zavedala; razsodnost odpoveduje in tako usmiljenje jo lahko zaziblje v voljno, predano razpoloženje, ki se more stopnjevati do višine, v kateri se za vsem ponovi znana tožba: „Tako mi je bilo, da mu nisem mogla ničesar več odreči.“

Dekle se povrh vsega tega ne zaveda, kako smešen je njen zagovor, da se ji je fant „smilil“. Pravo ime za to v

„Zakaj pa ne, Marjetica, glej, v Rimu sem po vsem tem zaman hrepenel. Tam je le strogo začrtana umetnost in njenih zapovedi ne smeš prekršiti. Tu pri vas pa je vse tako naravno, neprisiljeno, da se mi duša kar odpočije.“

„Res, pri nas je tako lepo, gospod,“ navdušeno prizna.

„Marjetica, da bo še lepše, pusti gospoda in imenuj me kar po imenu. Tedaj se bom res čutil tu kakor doma.“

„Bom poskusila,“ se mu nasmehe in odhiti v kuhinjo.

Tam se vneto loti dela, vendar prijetne misli na gospoda Pavla ne more odpoditi. Tiho in vedno globlje se ji nje-

tem primeru ni več „usmiljenje“, ne „ljubezen“, temveč gola spolnost, ki jo je pripeljala tako daleč, da se bo sama sebi „smilila“.

Moški se vedno veliča, da je „močnejši“. Ženo v zgodovini in v sedanjosti še vedno imenujejo „rahljši“ in „nežni“ spol, zato bi bilo edino dosledno in naravno, da bi se dekle moškemu zasmililo, ne pa narobe, da naj bi se moški nji smilil.

Če je že kdaj kdo usmiljenja vreden, naj se dekle zaveda, da je samo ona vsega usmiljenja vredna, če se je dala fantu zapeljati ali, da se moderneje izrazim: Zato mora ne samo ljubezen in spolnost, ako je šla z njim do zadnjega dejanja, temveč tudi svoje usmiljenje trezno in previdno presoditi!

DRAT



MARJETICA

PIŠE ZORA PIŠČANEC

II.

„Marjetica, ali res nimaš danes niti malo časa zame?“ žalostno vpraša slikar Pavle, ko mimo njega vsa zasopla nese vodo v hišo.

Ustavi se in položi vrča na tla, z roko si pogladi vroče čelo.

„Toliko dela imam še do večera. Jutri je nedelja, kuhinjo moram poribati, naša paglavčka jo tako zamažeta. Kako pa vaše delo napreduje, gospod?“ se Marjetica približa stojalu.

„O, to pa je naš kozolec,“ vsa zradoščena vzklikne, „kako lepo ste ga naslikali! Kdo bi mislil, da vas zanimajo tudi take stvari.“

a se kmalu razraste v vse razumevajoče in vse objemajoče čustvo.

Še bolj velja to za usmiljenje, ki ga čuti dekle do fanta, v katerega je zaljubljeno. V takem primeru usmiljenje ni več samo izraz ljubezni, ki je že tako zavestna, temveč podzavestno tudi izraz njenega spolnega nagnjenja. Ko izgovarja besede ljubezni, ji glas v grlu zastaja, srce ji močnejše utripa, v nji se godi nekaj, česar se sama prej ni zavedala; razsodnost odpoveduje in tako usmiljenje jo lahko zaziblje v voljno, predano razpoloženje, ki se more stopnjevati do višine, v kateri se za vsem ponovi znana tožba: „Tako mi je bilo, da mu nisem mogla ničesar več odreči.“

Dekle se povrh vsega tega ne zaveda, kako smešen je njen zagovor, da se ji je fant „smilil“. Pravo ime za to v

„Zakaj pa ne, Marjetica, glej, v Rimu sem po vsem tem zaman hrepenel. Tam je le strogo načrtana umetnost in njenih zapovedi ne smeš prekršiti. Tu pri vas pa je vse tako naravno, neprisiljeno, da se mi duša kar odpočije.“

„Res, pri nas je tako lepo, gospod,“ navdušeno prizna.

„Marjetica, da bo še lepše, pusti gospoda in imenuj me kar po imenu. Tedaj se bom res čutil tu kakor doma.“

„Bom poskusila,“ se mu nasmehne in odhiti v kuhinjo.

Tam se vneto loti dela, vendar prijetne misli na gospoda Pavla ne more odpoditi. Tiho in vedno globlje se ji nje-

tem primeru ni več „usmiljenje“, ne „ljubezen“, temveč gola spolnost, ki jo je pripeljala tako daleč, da se bo sama sebi „smilila“.

Moški se vedno veliča, da je „močnejši“. Ženo v zgodovini in v sedanosti še vedno imenujejo „rahljši“ in „nežni“ spol, zato bi bilo edino dosledno in naravno, da bi se dekle moškemu zasmililo, ne pa narobe, da naj bi se moški nji smilil.

Če je že kdaj kdo usmiljenja vreden, naj se dekle zaveda, da je samo ona vsega usmiljenja vredna, če se je dala fantu zapeljati ali, da se moderneje izrazim: Zato mora ne samo ljubezen in spolnost, ako je šla z njim do zadnjega dejanja, temveč tudi svoje usmiljenje trezno in previdno presoditi!

DRAT

gova podoba vtisnjuje v srce. Zvečer zaspi z mislijo nanj, zjutraj se prebudi s presrečno radostjo, da ga bo danes zopet videla.

Vendar pa ji vse te lepe misli prevpije grenka bolečina: njegova duša je tako daleč od njene. To je od takrat, ko ji je oče umrl, prva najtežja boleost njenega življenja. Nič več ne more biti brezskrbno vesela kakor prej, vsa njena ženska mehka nprav se je strnila v eno samo ljubezen sestrške in materinske ljubezni zanj. Njeno edino hrepenenje je pokazati mu sončno pot, ki vodi kvišku k Bogu. Podzavestno slutiti, da ga samo njena molitev in male žrtvice ne bodo rešile. In kar se ni zgodilo še nikoli v njenem življenju, pred čimer njena mladost najbolj trepeta, za to je sedaj zaprosila: za trpljenje! Zdi se ji, da se ne bo zbala nobenega še tako hudega trpljenja, samo da reši njegovo dušo.

Končala je delo v kuhinji ravno še v pravem času za k šmarnicam. Tedaj se spomni na bratca in stopi na dvorišče; da ju pokliče.

„Ciril, Metod!“ zdrami njen srebrni glas mir pomladnega popoldneva. Nihče se ne odzove in poklicati ju mora znova. Tedaj se daleč v gozdu oglase orglice. Marjetica se oddahne.

„Marjetica, že gredo,“ jo tudi Pavle opomni.

„Da, gospod Pavle, lepo delo ste naredili, da ste jima darovali orglice. Vidite, odkar jih imata, sta po cele popoldneve v gozdu. Danes še naloge nista napravila,“ mu smeje se očita.

„Pusti ju, Marjetica, jo bosta pa jutri spisal, ko bo nedelja.“

Kmalu prisopihata. Lica so jima vsa rdeča od neprestanega piskanja, vriskanja in orgljanja.

„Marjetica, ugani, kje sva bila,“ hočeta oba v eni sapi povedati. „Tam v Hudem breznu sva uprizorila koncert za vse gozdne prebivalce. Ali veš, da so ptički utihnili in so naju poslušali? In

dve mladi veverici sta obstali na veji prav blizu naju in se nista ganili, dokler nisva končala.“

Marjetica in Pavle se jima smejeta. „Kaj pa če bi medved prišel in vaju pohrustal?“

„O ne, gospod, on bi šele plesati začel, ker pravijo, da mu je muzika silno všeč.“

„Pa vajina gotovo ne, norčka moja,“ se jima smeje Marjetica iz vsega srca.

Še mama Marjeta je prišla na vrata pogledat, kaj se zunaj godi.

„Mama, mama, poslušaj...“ začeta še njej od kraja pripovedovati.

Sedaj se jima smejejo vsi trije.

„Jutri vaju naslikam z vajinimi orglicami,“ jima slikar obljubi.

„Ali res?“ sta naenkrat oba navdušena.

„Res, moja mala. Samo pri miru bosta morala biti najmanj eno uro.“

„Oh, gospod, potem pa rajši ne,“ odkritosrečno priznata.

Šele sedaj zagledata že dovršeno sliko in pogled jima takoj splava proti kozolcu v dvomu ali je še tam, ali ga je morda slikar že prenesel na platno.

„Poglej, poglej, mama, naš kozolec! Pa prav takšen je kot v resnici,“ se čudita bratca.

„Res, vse je tako kot v resnici,“ še mama potrdi.

„Otroka, čas je, da gremo k šmarnicam, le hitro se napravita,“ ju mora Marjetica opomniti.

„Pa še malice nisva dobila! Mama lačna sva!“

„Ali mislita, da jo bom za vama v gozd nosila. Domov bi prišla, če sta bila lačna.“

„Mama, ko pa je v gozdu tako lepo! O, da bi slišala Marjetica, kako lepo odmevajo orglice v Hudem breznu!“ še v kuhinji pripovedujeta mami in Marjetici.

Tudi slikar Pavle začne spravljati svoje stvari. Dovršeno sliko sname, da

TOŽBA

Kje je moja mladost?
Umrlo mi je upanje,
umrle so mi želje vse,
zamrla v duši vsa radost.

Počasi tu umiram,
strmim v nebo, gorè,
srce mi v težki boli mrè,
v tujini venem, hiram.

Kdaj konec bo gorja?
Ko bodo v grob me dali,
na njega morda križ dejali,
takrat bom srečna, kot doma —

Nada Černetič, USA

jo odnese s seboj, vse drugo pa spravi
na visoko polico v drvarnici.

Marjetica in bratca sta kmalu na-
pravljena in vsi štirje se napotijo nav-
zdol proti vasi.

Bratca kakor po navadi stečeta na-
prej, preskakujeta vsak zid ob potu, opo-
našata kukavico in se merita s slavčkom.

Slikar Pavle spremlja Marjetico.

„Marjetica, ali veš, da je ta pomlad
zame najlepša v življenju? Ali je tako
tudi zate?“

Marjetica za hip pomolči: „Tudi zame
je drugačna kot vse druge do sedaj, naj-
lepša pa ni.“

Začudeno jo pogleda:

„Zakaj pa ne?“

„Zame bo najlepša takrat, ko bo tudi
vaša duša vsa v pomladnem soncu mi-
losti božje.“

„Ah, deklica, pusti že enkrat te stvari,
ki niso zame. Tudi brez tega sva lahko
srečna. Mladost je tako lepa.“

„Da, res, lepa je, a samo če je z Bo-
gom združena, drugače je le sladka pre-
vara, ki se prej ali slej spremeni v
grenko razočaranje.“

Pavlov obraz je resen, posmeh se je
umaknil občudovanju.

„Marjetica, povej, kje si se navzela
tolike modrosti?“

„Pri Jezusu in Mariji v njeni družbi,“
z vso gotovostjo prizna.

„Ali so te ideje zate tako velike, da
bi zaradi njih žrtvovala tudi vso svojo
srečo?“ jo s strahom povpraša.

„Gospod Pavle, to niso zame samo
ideje, kakor imajo svoje tudi brezverci,
marveč to je vse, kar je zame najdražje
in najsvetejše. Ne samo srečo, kakor si jo
vi predstavljate, tudi življenje sem pri-
pravljena dati za te svete vzore!“

Sedaj ve dovolj. Molče nadaljujeta pot
do razpotja. Ena steza vodi dalje v do-
lino, druga se vzpenja na hrib do cerkve.

„Gospod Pavle, ali bi ne šli tudi vi
k šmarnicam?“ ga proseče povabi.

„Šel bi, a samo zato, da bi poslušal
tvoj srebrni glas. Tega pa bi ti ne bila
vesela.“

„Ne, samo zaradi tega pa vam res ni
treba hoditi v cerkev.“

„Torej na svidenje jutri, najbrže pri-
dem šele popoldne k vam.“

„Nasvidenje, gospod Pavle,“ zatrep-
peta rahla žalost v Marjetičinem po-
zdravu.

Potem pohiti za bratcema, ki sta že
daleč.

Pavle zamišljen nadaljuje pot v do-
lino. Srečujejo ga dekleta, ki hitijo k
šmarnicam, sramežljivo pozdravljajo,
obenem pa z nedolžno zavistjo mislijo na
Marjetico in na njeno srečo. Vsi v vasi
že vedo, da hodi slikar Pavle k njej.

Pavle pa je žalosten. Prvič v življe-
nju začuti ničnost vsega posvetnega. Saj
si z vsem svojim bogastvom in slavo ne
more pridobiti njenega srca.

„Da,“ trudno razmišlja, „sedaj sem
res kot biserna kaplja na veji in le od
tebe, Marjetica, je odvisna njena usoda:
ali jo boš prestregla v svoje čiste roke,
ali pa boš pustila, da bo zdrknila na tla
in se tam razdrobila.“

NAŠA SKRB — ČLOVEK NAŠA REŠITEV — GOSPOD

Poslanica, ki jo je v nemščini govoril po radiju pokojni papež Pij XII. udeležencem 78. katoliškega dneva v Berlinu.

Berlin, podoba razdvojenega naroda

Berlin je podoba njihovega razdvojenega, razkosanega naroda. Kljub temu, da so med njimi ločilne meje, jih združuje v eno njihova vera. Njihove edinosti v veri ne more uničiti nobena ločitev. Vsi, ki morejo gojiti versko življenje v miru in svobodi, so dolžni podpirati tiste, ki se morajo boriti z izrednimi, skoraj nepremagljivimi težavami, če hočejo ohraniti svojo vero. K temu jih mora priganjati verska resnica o občestvu svetnikov, duhovni zvezi vernikov, ki je bila posebno živa med prvimi kristjani.

Berlin ločita dva svetova, ki sta navidezno popolnoma nasprotna. Toda njihova vera in ljubezen sta to nasprotje premagali. Bog ima neomejeno oblast nad vsem svetom, nad Zahodom in Vzhodom. Samó Kristus je vsemogočni gospodar in vladar sveta. Vsi nemški katolici so duhovno združeni z vsemi, ki na Zahodu in Vzhodu molijo živega in osebnega Boga. Pa tudi za tiste, ki so ločeni od Boga, ki ga tajé in so oddaljeni od Kristusa in njegove Cerkve, naj žrtvujejo svoje molitve, svoje žrtve in svoja spokorna dela. Njihov kongres je postavil podlago za skupno življenje v resnici in milosti. Geslo njihovega kongresa je biló: Naša skrb — človek, naša rešitev — Gospod.

Naša skrb — človek

Ta stavek nagiba papeža, da se zahvali vsem duhovnikom in vernikom, ki so telesno ali duševno trpeli za vernike in vse človeštvo. Posebno veliko žrtev in trpljenje so prestali duhovniki in njihovi

pomočniki v vzhodnem delu Nemčije, kateremu je bil tudi posvečen program katoliškega dneva. Svetemu očetu je bila v veliko tolažbo vest, kako požrtvovalno spolnjujejo katoliciáni svoje dolžnosti in kako so zvesti cerkvenemu načelstvu. Posebno se papež zahvaljuje vsem tistim, ki so v zadnjih letih podpirali izseljence z Vzhoda in tiste, ki so se vračali v domovino. Toda v skupnih taboriščih je še sto tisoče izseljencev, katerim bodočnost še ni zagotovljena. Zato naj ne odnehajo prej, dokler jim je ne bodo zagotovili.

Vsem izgnancem in izseljencem z Vzhoda sveti oče kliče: Vzhod in Zahod združuje ista prava vera. Zato naj ji bodo zvesti. Posnemajo naj zgled vseh rojakov v isti nesreči, ki v svojem preganjanju izpričujejo svojo zvestobo Kristusovi Cerkvi.

Njihova skrb je človek, predvsem mladina. Papež misli zlasti na starše, ki morajo svoje otroke pošiljati v šolo, kjer jih načrtno vzgajajo za brezboštvo. Šloste vrste so jim vsilili. Zato zdaj lažje razumejo, zakaj se Cerkev tako odločno in vztrajno bori za pravice, ki jih imajo starši otrok in zakaj naroča staršem, da svoje otroke zaupajo samó šolam, v katerih je njihovo versko življenje zavarovano in se more svobodno razvijati. Starši so v teh razmerah dolžni vse storiti, kar morejo, da preprečijo ali vsaj zmanjšajo škodljiv vpliv brezbožne ali protiverske šole.

To morejo storiti tako, da dajejo otrokom predvsem lep zgled v življenju po veri. Zgled staršev, ki bo spremlja otroke že od prvih otroških let, bo ime nanje velik, odločilen vpliv. Dober zgled staršev je za versko življenje mladil ljudi nenadomestljiva spodbuda.

Kadar se otroci ne morejo udeležati verskega pouka, ki ga ima duhovni v imenu Cerkve, so dolžni starši sár za to poskrbeti. Prvi pouk o katoliški veri mora otroku dati njegova mati.

Nekdaj je v socialnem življenju vladal krščanski duh, ki je imel za podlago krščanska izročila in krščanske nra-
v. Danes sta izpodrinila tega duha mišljenje in življenje, ki nasprotujeta krščanskim nra-
v. Kjer se je to zgodilo, tam da-
našnji kristjani živé v podobnih razme-
rah, kakor so živeli kristjani v prvih
stoletjih, ko se je zdelo, da bo poganstvo
zatrlo krščanstvo. Še več smemo reči. V
gotovih razmerah je danes še težje prav
krščansko živeti, kakor je bilo tedaj.

Naša rešitev — Gospod

Vprašanje razmerja med vero in živ-
ljenjem je treba rešiti. Iz cerkvene zgo-
dovine vemo, da je večkrat krščansko
življenje polagalo važnost samo na bogo-
služna opravila, zanemarjalo pa zunanje
življenje, kakor da bi vera ne imela z
njim ničesar opraviti. Nemški katoličani
naj vse store, da bodo to preprečili. Ka-
toliški svet bo vplival le tedaj na druge
ljudi, če se bo odlikoval v dejavni in ju-
naški veri. Vzgojiti je treba mnogo kato-
liških mož, ki bodo vedno pripravljeni
tudi svojo kri preliti za vero, ki jo uči
Cerkev, v kateri živi in deluje Kristus.
Cerkev mora postati življenjsko počelo
družbe. Vsi katoličani so dolžni delati za
to. Nemški katoličani so dosegli na tem
področju že veliko uspehov. Zato papež
želi, da bi ostali svoji slavni preteklosti
vedno zvesti.

Ko je Gospod poklical Mojzesa, da
bi ga poslal k svojemu ljudstvu, ga je
Mojzes vprašal, na katero ime naj se
iklicuje. Bog mu je odgovoril: „Jaz sem,
ti sem.“ Potem je dodal: „Povej Izraelo-
vim sinovom: 'Tisti, ki je, me je poslal
'vam' (Eks 3, 14). To ime ima izredno
ogato vsebino. Bog je v vseh časih in
nad vsemi časi; večni, vsemogočni in
esničen.

Bog kliče vse ljudi po imenu. Ustvaril
je po svoji podobi. Zato spoštuje nji-
ovo človeško dostojanstvo. Pozna njihov
oložaj, njihove nadloge, nade in želje.
adar so v natežjih preizkušnjah, jim je
ajbližje. Zato naj izrabijo v svojem živ-
enju bogastvo svoje vere. Vztrajajo naj
molitvi, v upanju in zvestobi do Go-
boda in do svete katoliške Cerkve.

POKOJNI SVETI OČE PIJ XII. KATOLISKEMU KONGRESU ZA ZDRAVJE

Papež je najprej vse udeležence pri-
srčno pozdravil. Slovesna maša v baziliki
presvetega Srca je njihove namene in
molitve zedinila v eno prošnjo, da bi jim
Bog dal milost, da bi njihovo delo dose-
glo zaželeni cilj. Katoliški zdravstveni
kongres je važen dogodek za današnje
družbo. Zdravniški poklic in vsi poklici,
ki pospešujejo in varujejo zdravje, danes
uporabljajo izreden napredek znanosti
in njene ugotovitve. Tako uspešno podpi-
rajo razvoj socialnih ustanov. Različne
zdravstvene zveze hočejo združiti vse
delo katoličanov na tem področju. Zato
sveti oče želi, da bi mednarodni zdrav-
stveni kongres dosegel kar največji
uspeh.

Nato je sveti oče govoril o ovirah,
pogojih in ciljnih uspešnega sodelovanja
katoličanov v tej zadevi.

1.Ovire. Ovire prihajajo od njih sa-
mih, od bolnikov in njihovih družin, ali
pa od ustanov, od katerih so odvisni.
Na kongres so se pripravili s posebnimi
anketami, s katerimi so opozorili na te-
žave. Med vzroki za sodelovanje sta dva
najvažnejša. Prvi je iz razumskega, dru-
gi iz npravnega področja.

Večkrat je ozkosrčnost v presojanju
kriva, da bolnik ni deležen tiste pozor-
nosti, kakor bi je moral biti. Težko se je
vedno postaviti na stališče drugih in gle-
dati na zdravljenje tako, kakor gledajo
tisti, ki ga izvršujejo. Starejši težko pre-
naša, da bi mlajši, ki ni nič manj skušen,
vedel več ko on. Bolničarka ne more
trpeti, da bi se v bolnišnici, kjer je za-
poslena, uporabljal kak drug, nov način
zdravljenja, ampak hoče, da se rabi prav
isti način, ki se ga je držal med njenim
šolanjem priznani strokovnjak.

Tudi npravne ovire so velike. Duh zata-
jevanja in požrtvovalnosti v zdravniških
krogih budi v vseh hvaležnost in občudo-
vanje. Vendar pri izvrševanju vsakdanjih
opravil pridejo kaj lahko do izraza raz-
lične človeške slabosti: občutljivost, ne-
potrpežljivost, želja: priti naprej, krše-
nje reda, pretirano samoljubje, iskanje



V državi Goiás, ki leži v notranjosti Brazilije, tisoč metrov nad morjem, so pred petnajstimi leti zgradili novo glavno mesto Goiânia, ki jo kaže slika, le da je sedaj že veliko bolj zazidana. Tu so se zbrali v juliju brazilski škofje na svojo letno konferenco. Nadškof gradi v mestu veliko semenišče. Na sliki vidimo središče mesta, kjer je gubernatorjeva palača in drugi uradi. Mesto je zidano po enotnem načrtu

lastne udobnosti v škodo drugih in skupne blaginje.

2. Pogoji za uspešno sodelovanje. Naraščajoča zapletenost zdravstvene organizacije zahteva, da vsak njen član dobro pozna svojo nalogo, ki jo ima v skupnosti. Zato sta odbora bolničark in zdravstveno socialnih pomočnikov razpravljala, kako pomagati bolnikom v bolnišnici in na stanovanju, o krajevni in osrednji zdravniško socialni pomoči, o pojmovanju in upravljanju javnega zdravstva in končno o boju proti gotovim boleznim kake dežele ali pokrajine. Treba je natančno določiti, kake dolžnosti in pravice ima bolničarka, kakšne pogoje mora imeti, da bo dobro vršila svojo nalogo.

Zdravnike silita k skupnemu sodelovanju vsakdanje izvrševanje poklica in delo v zdravstvenih ustanovah. Tu ne pridejo v stik samo z bolniki in bolničarkami, ampak tudi z bolniškimi kaplani in z organizacijami socialnega zavarova-

nja in javnih oblasti. Pri reševanju zdravstvenih vprašanj naj vedno upoštevajo нравna in verska načela, ki jih razlaga Cerkev.

Vendar samo razpravljanje o teh vprašanjih še ne bo rodilo pravih sadov. Treba je bolje organizirati zdravstvene ustanove in med njihovimi člani doseči čim večjo edinstvo v načelih in v uporabi določenih sredstev. Ni dovolj samo vztrajati pri bolniški postelji. Vse osebe, ki strežejo bolnikom, morajo priti večkrat skupaj, se pogovoriti o težavah, ki jih imajo in o tem, kako jih odstraniti. Potrebno je tudi, da vodstvo zdravstvene ustanove vsakemu uslužbencu natančno določi pravice in dolžnosti. Skupna vzgoja je gotovo neobhodno potrebna, vendar pa ne bo dosegla uspehov, če ne bo vzgajala tudi vsakega posameznega člana, da bo vzorno spolnjeval svojo dolžnost.

3. Upoštevati je treba najvažnejši cilj. Kristjani imajo Kristusovo blagovest in življenje, ki dajeta vsem njihovim opra-

vilom posebno vrednost. Pri svetem krstu so postali Kristusovi učenci in otroci svete Cerkve. Zato so dolžni sodelovati pri njenem delu. Njihovo vsakdanje delo ima le toliko vrednosti, kolikor je v zvezi s Kristusom. Jezus je ozdravil mnogo telesno in nravno bolnih ljudi. S tem je hotel doseči, da bi ljudje spoznali in priznali, da je On res vstajenje in življenje. Zato naj ga v vsem svojem življenju posnemajo, da bodo tudi bolniki z njimi spoštovali Cerkev in Svetega Duha, ki je njena duša in studenec vode, tekoče v večno življenje.

Evangeljski duh bo dal njihovemu delu še večji razmah in pravo veseljnost.

TEŽAVE CERKVE NA POLJSKEM

V drugi polovici septembra je bil Gomulka v Moskvi, kjer je imel dolge konference s Hruščevim. Ko se je vrnil, je imel v seju govor, ki je obsegal 33 strani. Ko je govoril o razmerju s Cerkvijo, je poudarjal, da se hoče njegova vlada držati dogovora, ki je bil sklenjen s kardinalom Višinskim v decembru 1956 in kjer je bilo med drugim določeno, da bo po šolah verouk in sicer tam, kjer se bo večina staršev odločila, da morajo njihovi otroci obiskovati verouk. Vendar je Gomulka obdolžil duhovnike, ki so po šolah poučevali, da so na svojo roko obešali križe na stene in delili verske podobice med učence. Tega dogovor ni dovoljeval in zato je prosvetno ministrstvo odredilo, da mora biti križ iz razredov odstranjen. Mnogi duhovniki so tudi uvažali molitve pred učno uro in sicer tudi pred tistimi urami, ki niso bile posvečene verouku. „Nočemo vojske s Cerkvijo,“ je izjavil Gomulka, „vendar ne moremo dovoliti, da duhovniki prestopajo določbe dogovora. Dasi smo mnogo storili za Cerkev in duhovščino, moramo vendar ugotoviti, da cerkveni predstojniki ne podpirajo vlade tako, kakor to delajo škofje v Zahodni Nemčiji ali v Franciji,“ je Gomulka zaključil poglavje o razmerju s Cerkvijo.

Varšavski pomožni škof msgr. Chromanski je protestiral pri vladi, ker je prosvetno ministrstvo izdalo pojasnilo, ki prepoveduje redovnikom poučevanje na državnih šolah. V protestu pravi škof, da

je to proti poljski ustavi, prav tako pa tudi krši dogovor med vlado in cerkvijo.

Poljski radio je vsako nedeljo prenašal obrede iz varšavske katedrale. Vlada je sedaj to prepovedala, češ da je to proti določbam o ločitvi cerkve od države.

CERKEV V ROMUNIJ

Veliko pozornost je vzbudila novica, ki je izšla v katoliškem tédniku Blagovesti, ki izhaja v Beogradu. List je edini te vrste v Jugoslaviji. Med novicami prinaša poročilo o položaju edinega katoliškega škofa v Romuniji. Msgr. Aaron Marton je katoliški škof s sedežem v Alba Julia v Transilvaniji. Bil je zaprt od leta 1945 do 1955, ko je bil izpuščen na svobodo, vendar mu niso dovolili, da bi se vrnil v Albo Julio. Moral se je naseliti v Bukarešti, kjer sme vsako nedeljo maševati v katoliški katedrali, čez teden pa sme opravljati liturgijo samo v kapeli škofijskega dvorca pri katedrali. Ne sme zapustiti mesta in tudi hoja po mestu mu ni dovoljena. „Blagovest“ piše, da je to sedaj edini katoliški duhovnik v Romuniji, ki sme delno opravljati svoje posle. V Vatikanu so ta poročila potrdili, vendar se vprašujejo, kako je bilo mogoče, da jih je objavil list v komunistični Jugoslaviji.

PARLAMENTARCI V LURDU

Kardinal Gerlier, nadškof v Lyonu, je vodil mednarodno romanje parlamentarcev v Lurd. Med romarji sta bila dva bivša predsednika francoske vlade: Bidault in Robert Schuman, trije člani De Gaullove vlade: Pinay, Michelet in Brunon. Iz španije je prišla delegacija 16 poslancev, ki jo je vodil predsednik parlamenta Eguia. Prišel je tudi edini krščanski poslanec iz židovskega parlamenta in eden iz Varšave.

PREGANJANJA V VZHODNI NEMČIJI

Vlada v Bonnu ima ministra, ki je odgovoren tudi za zadeve v vzhodni Nemčiji. Na čelu tega ministrstva je dr. Lenner, ki je objavil, da so komunisti v vzhodni Nemčiji zaprli 32 duhovnikov. Dijaki morajo po šolah obiskovati razne tečaje in 45% je izjavilo, da so jih vodili tja s silo.



DOMOVINA, MILI KRAJ...

POTOPIŠ Č.G. HLADNIK JANEŽA

(Nekaj vtisov iz obiska po slovenski zemlji)

Prvi vtisi doma

Zazvonilo je na Petkovcu. Saj res! Komaj bežno sem utegnil videti skozi drevje petkovško cerkev, ko sem prihajal. Preveč vtisov je bilo, da bi vse dojel! Sedaj se je pa oglasil petkovski zvon, da zapoje Mariji večerno pesem.

Spomnil sem se: Še pojo zvonovi? Smejo zvoniti?

Menda nihče več po tem ne vpraša. Zvon, pri nas vsaj, kot je nekoč in kot želimo. Bil pa je čas, ko so bili zvonovi mutasti.

Pokrižali smo se, da zmolimo angelško češčenje. Vsi trije zvonovi so zapeli kot nekdanj. Čudovita pesem je to, ki budi toliko lepih misli in čustev: spomine na dni prešerne mladosti, ko me je zvon k dnevu budil, ko me je ob sedmih spomnil na misijonske in apostolske potrebe sv. Cerkve, ko nam je opoldne ustavil kose in zvečer trudnim oznanal konec dneva in nas opomnil, da naj bo Bogu posvečeno delo celega dne... In sobotnih ter predprazniških poldanov, ko je zvonilo sveti večer ali so pritrkavali fantje, da je vriskala duša polna veselja... Dolgo je že tega.

Poslovili so se obiskovalci. Gospod Ili je stopil v avto in zdrvel nazaj proti Gorici.

Še smo kramljali, da sem zvedel novice domače in bližnjih sosedov ter sorodnikov in povedal naše iz Argentine ter slovenske izza meje.

Večerja... Pa ne krompir v oblicah s kislim mlekom... Čas se spremanja.

Pa tudi mleka je pri hiši trenutno premalo. Navadno so koruzni žganci in kava, razen v težkem delu, in ne pri veliki mizi: družina je zelo zmanjšana: brat, sestra, nečakinja Tilči, svakinja in če je še kak delavec ali pa slučajni obiskovalec. Pač pa imajo pri hiši goste, to je Urbanova Marjana s prijateljico in njenim otrokom. Raste pa že nova družinica, bistri Petrovi otročiči, pri mojem prihodu trije, pred odhodom je prišel še četrti, Janezek.

Po večerji smo pokleknili k molitvi. Ista navada, ki so jo imeli dedje, gre naprej in dokler bo šla, bo Bog čuval naš dom...

Hočeš slišati kaj novic? je vprašal Peter in staknil radio. Kar hitro se je oglasila kukavica in nebroj drugih postaj. Sliši se dobro Trst in Celovec z novicami iz zunanjega sveta.

Treba bo iti spat! Zame so pripravili sobo starega očeta. Sestra Rezika mi je vse lepo pripravila, da se bom tako bolj doma počutil. Ona je tista, ki mi je uredila vse kot nekoč mati.

Dolgo nisem zatisnil očesa. Bilo je preveč in presilnih vtisov, da bi živčna napetost kar tako popustila. Po malem je petkovška ura udarjala, dokler nisem pozabil na čas in zaspal.

Zbudil me je zvon. Čez pol ure bo maša na Petkovcu, tako so vedeli vsi, ki so zvon slišali in iz tega spoznali, da je res prišel domov „ruparski gospod“.

Spet na Petkovcu

Pogled na petkovško cerkvico iz ru-

parske doline je menda najgloblji vtis moje mladostne domišljije. Tam gori stoji cerkvice kot veriga na strehi. Zvonik je glava, na drugem koncu pa sta dve lipi, ki se zdita nagajivo zavihani rep... Marsikaj je doživela ta cerkvice. Bila je celo obrambna postojanka in je pravi čudež, kako da je ostala cela. Koliko cerkv je v razvalinah in niti dovoli ne oblast, da bi jih pozidali. Petkovška je preživela vse grozote, ohranila zvonove, kupljene leta 1924 in prav letošnjo pomlad so ji tudi zvonik popravili, ker je bil že zelo trhel. Malo je cerkvic, do katerih imajo ljudje tako iskreno ljubezen kot do petkovške, zato sem bil kar gotov, da bo polna ljudi, čeprav je bil to delaven dan in lepo jutro, ki je sililo vsem koso v roke.

Ali bom še koga spoznal? In koliko jih več ni!

Kar hitro sem stopil in stopil tja doli proti kozolčku. Pa ne stoji več! Že več kot dve desetletji je, ko je kozolček padel in zrastle nov drugje. Tja pod Skalami, pod ovsom, ki željno prosi dežja, če naj kaj obrodi. Povsod je videti sušo.

Redka trava doli po dolini! Krompir je komaj dobro iz tal pogledal! V senožeti v sredi kos zasejan menda s kakim poznim žitom! Od tam se sliši govorenje! Že gredo ljudje k maši! Seveda: tam prihajajo z Malina, Godobola, Ponikev, iz Reke, od Brenčiča in še drugi.

Kar hitro sem stopil, ker sem želel zbrati misli za sveto daritev. V cerkvi je bilo že nekaj ljudi. Cerkev, ljubka, svetla in čedna, kot je bila vedno. Stari častitljivi tlak, značilni kip svetega Hieronima, dve podobi lurske Marije, oba stranska oltarja, križev pot... Vse je tako, kot je bilo. Zob časa se skoro ne pozna.

In mežnar? Saj je umrl Janez, ki je mežnarstvo podedoval. „No, jaz sem pa njegov sin Stefan!“ se mi je predstavil 19-letni fant, ki me je že čakal.

„In ti, kdo si?“ sem nagovoril fantka, ki je tedaj vstopil in z njim drugi.

„Osreški Vinko sem, ta je pa Čoparjev. Sva prišla ministrirat“ je povedal.

Osreški? Sem pomislil in se spomnil, če ni sin sestre Pepce, in je tako res bilo. Častiti gospod Grčman mi je pripovedoval, kako je bila njena poroka v petkovški cerkvi, med tem, ko je bila v njej posadka na enem koncu in je ostal za službo božjo rezerviran le prezbiterij.

Pristopil sem! Vstali so mi spomini na prvo sveto mašo, ki sem jo tu daroval. Spomnil sem se davnih dni, ko sem kot otrok videl, ko so dobili nove mašne plašče in sem menil: joj koliko gvantov bodo imeli gospod. pa je nekdo pripomnil, morda mati: Če boš šel za gospoda, jih boš pa ti oblekel. No sedaj je že 31 let, odkar sem prvič stopil v tej cerkvi k oltarju božjemu, k Bogu, ki razveseljuje mojo mladost.

Vsa cerkev se je pokrižala in Gašparjev Francelj je vodil skupne molitve in petje, ki je tako prečudno lepo napolnilo to skromno cerkvico in me uverilo, da tukaj še vedno živi narod, ki hodi po notu božjih zapovedi. S tem so zaslužili, da ta hišica božja še stoji. Solze so mi silile v oči, ko sem se zahvaljeval Bogu za milost, da je vse tako dal, in da sem mogel doživeti spet ta trenutek.

Tudi precej obhajil je bilo med mašo. Včasih se to ni zgodilo. Ljudje so doživeli premnogo grozot in zato so z Bogom danes bolj povezani kot nekoč, tako sem potem zvedel iz pogovora.

Po maši se je večji del ljudi razšel. Mudilo se jim je na delo. Nekateri so me počakali. Nekdanji tovariši moje mladosti in sosedje, s katerimi me je vezalo večje prijateljstvo. Spoznal sem še soseda Brenčiča, Gašperjevega Franceljna, Brenčičevega Franceljna, Godobovčana, drugih pa moj spomin ni več prepoznal. Premnogih pa več ni!

Na domu so se zbrale sestre, ki so k maši prišle. Pa sem moral kar pomisliti, da sem za vsako pravo ime našel. Tako smo se malo pogovorili, da izdelam načrt, kako jih bom obiskal.

Jutri, četrtek, je pa praznik sv. Rešnjega Telesa. Vidimo se torej v Rovtahu, kjer naj bi vodil telovsko procesijo. Za prihodnjo nedeljo se na naslednje vsi zberemo na kupi, in tedaj bom kaj po-

vedal za vse, kako je po svetu in kaj je z našimi onstran luže.

Spet pri svetem Mihaelu v Rovtah

Ogledal sem se malo okrog vogla. Le malo sprememb sem opazil. Le to in ono častitljivo drevo je zginilo. Sicer se na sadnem drevju vidi ostarelost. Drevje, ki so ga vsadili rajni oče pred petdesetimi in več leti, razen hrušk moštnic, že admira. Poznejše, ki sem ga deloma sadil tudi jaz, je sedaj v polni rodnosti in posebno hruške obetajo bogato letino. Češnje, polne kot grozd, že zore!

Poiskal sem grablje, ker je klicalo delo. Pokošeno seno je treba zgrabit na sončna mesta. Košnja je zelo revna... Vedno sem rad delal domača dela, zato mi je bilo kar v veselje. Toda kmalu so bile moje roke polne zaguljkov...

Proti večer sem jo ubral v Rovte. Po potu, koder sem hodil k maši in v šolo... Koliko spominov... Vsak kamen, vsak grm, mi je ostal v spominu... Spet sem gledal kamne po Dolu in proti kapelici. Prav tako in prav tam kot nekoč, vložene plošče in kamni ob kraju pota v obrambo. Potok Ovčica teče kot je nekoč in tudi ribice se poigravajo v bistri vodici, ki pa je zelo majhna. Suša je. Bog daj dežja! Tule ni več bajte, pač pa je zrastle nova hiša, na Ravni, z vsemi gospodarskimi poslopji. Gospodar me je opazil in takoj pritekel. Ima v Argentini sina Jaka.

Pod Klancem stoji bajta zapuščena. Nihče jo noče kupiti in nihče ne želi tam stanovati. Menda je takih kočarskih domačij v Rovtah več zapuščenih. V Rovtah ni stanovanjske stiske. Na Selih se pot nenadno raztegne. Sem od Janeža pride krasna cesta, ki jo je pustila Jugoslavija za spomin minulih časov. Vodi na Vrhniko čez Gradišče, ki je bilo važna strateška točka in zato utrjeno. Tod skozi je tekla „Rupnikova linija“, ki je vse naše griče spremenila v trdnjavo.

V Gabrovcah nič sprememb. Tu je dom rajnih bratov duhovnikov Andreja in Franca Gabrovška. Od tu naprej vse polno elektrovodov. Že davno, še v času gospoda Matevza Susnika so sanjali v

Marija, glej...

Marija, glej, kako se v revii svoji krog Tebe naše verno ljudstvo zbira, kako globine Ti srca odpira, ko spona ga teže, skrbi in boji.

Očetov svojih dediščino hrani, pred silo jo sovražno varno skriva, da poznim bo rodovom priča živa, odkod zajemal moč je rod teptani.

Že dolga leta ga trpljenje kuje — viharja Ti ga brani, božja Mati, da iz srca mu vere ne izruje.

Pomagaj mu v svetlejši zarje vstati, od Tebe odrešenja pričakuje. Srca praznoto z upi mu bogati!

Ljubka šorli

Rovtah o elektriki. Dobili pa so jo v zadnjih letih pred vojno.

Lepa cesta pelje dalje proti Rovtam. Čudovit razgled je od tam. Griči, ki sem jih tolikokrat gledal. Kot žaga tvorijo obzorje od Ljubljanskega vrha mimo Notranjskega Snežnika, Cirkniškega Javornika ter vrhov v Hrušici, za katerimi stoji kot stražar Nanos. Tja naprej mimo Hruškega Javornika in Črnovrške gore. Čudovita je ta slika. Kot otroku mi je čarala v domišljiji prečudne dežele, ki so tamkaj zadaj: Postojna, Trst, morje, Vipava, Gorica, Sveta gora in daljne dežele, kjer rastejo pomaranče in fige. In tudi Amerika je tam zadaj. Tako sem sanjal tista leta, ko sem se učil abc, lovil netopirje pod cerkveno streho, zobal borovnice in pasel krave.

Tule je rovtarska cerkev! Ravno je udarila ura. Čudoviti so ti glasovi. Spomin onih dni Melodija zvonov, ki udarjajo ure, a sem čutil te udarce kakor

nekje iz davnine in sem se začutil otroka. Le torbe ni bilo na rami. Tišlerjeva domačija nespremenjena. Tule je pa nekaj novega. Da, transformator je. Marjetina hišica še stoji. Na Griču kot некоč. Tam naprej je nekaj novega videti. Saj res, sem že zvedel, da je za sejmiščem dvoje novih domov. In tu je Cvetkova hiša! Ni več Cvetkova. Šola je. Mogočna zgradba, njen lastnik pa je Argentini, dolgo brezdomec, sedaj že tudi lastnik prijazne hišice. Mežnarija, menda zapuščena. In tu, kaj delajo? Opeko! Mežnarijo je treba obnoviti.

Cerkev sv. Mihaela! Stopim kar naprej. Ta božja hiša, v kateri sem največ božje milosti prejel, mi je največkrat v mislih. Vstopim. Lepo svetla kot некоč; čista in vsa v cvetju in v zelenju. Jutri bo telovska procesija. Prostorna in lepa, skoraj da večja in lepša, kot je živila v mojem spominu. Pokleknil sem pred Najsvetejšim, da se Gospodu zahvalim za toliko milosti, ki mi jih je sipal v letih mojega tujevanja, ter za milost, da sem mogel spet poklekniti zdrav in krepak pred ta tabernakelj, tako čudovito lep, kot ga menda lepšega ni.

Na grob rajnih staršev sem pohitel nato. Pri očetovem pogrebu sem bil. Mater so pokopali prav pred začetkom strahot druge vojne. Obljubil sem materi pri odhodu: čez pet let se vrnem. Pa je zdijala vojna in ni bilo niti sanjati o tem. Mati me niso več čakali. Bili so vredni nebes in tudi milosti, da ni bilo treba živeti gorja, v katerem bi jim počilo srce...

Pripisano je ime: Francelj Hladnik 17. 7. 1942 ter Štefan Hladnik... Njegovih zemskih ostankov ni tu in tudi za dan nihče ne ve. Ni ga bilo več, kot se jih ni vrnilo v Rovte toliko stotin tistega strašnega leta 1945.

Zavil sem dalje po božji njivi. Koliko jih je med tem požela božja dekla? Postal sem na grobu rajnega gospoda Matevža, župnika, ki mi je dal prve nauke in zakramente in ki me je spremil k prvi sveti daritvi v tej cerkvi. Župnik starega kova, božji mož, ki je postavil vidne in nevidne spomenike svojega duhovniškega

dela. Vsakega duhovnika se Rovtarji hvaležno spominjajo. Tudi je res, da so bili eden za drugim vsi zares vzorni božji služabniki; toda težko, da bi bilo kako ime tako globoko zapisano kakor ime gospoda Matevža.

Lipa stoji kot je stala. Tamle je menda sedaj občina. Ne vem, čigava hiša je bila to? Zadruga stoji in je živahno pred njo in tudi v njej... Je še vedno zadruga, kjer lahko kupiš in tudi prodaš vse, kar imaš. Je pa zadruga tako, kot so sedaj po novem. Tamle je bila šola. Sedaj je nadstropna zgradba, pošta in gostilna. In tole: stopil sem bliže, da vidim, kapelica je na oglu šolskega vrta, kjer so fantje некоč sekali pomaranče. Spominska kapelica je, ki je bila zgrajena v času vojnih grozot, spomin na žrtve.

Sedaj pa v župnišče! Prijazno me je sprejel gospod župnik in mi ponudil dom za dneve mojega bivanja v domovini. Pristrčna hvala! Saj mi je ta hiša ljuba, skoraj kot lastni dom. Tukaj je zorel moj duhovski poklic v času počitnic.

Poglejva no malo! Na gorenjsko oziram se skalnato stran, Triglava bleste s vrhovi... Kje more človek bolj živo občutiti toploto te pesmi kot na pragu rovtarskega župnišča, od koder je tako čudovit pogled na Triglav. Tik pred tabo, da bi skoro z roko dosegel, stoje Sveti Trije Kralji, naprej tam blesti in zahaja jočem soncu Triglav, prečudno lep. Nem ostane človek ob tem čudovitem prizoru.

Telovski praznik v Rovtah

Torej jutri pa spet praznik. Kako dolgo že nisem bil doma na Telovo! Od mojih otroških let ne. V študentovskih letih je bil praznik vedno pred koncem šole, pozneje sem bil dolžan praznovati na župniji, kjer sem bil. Jutri pa zopet doma!

Ob treh zjutraj so se že razmajali zvonovi in zapeli čudovito pesem na čast Gospodu v svetem Rešnjem Telesu.

Ob petih je vstal dan, pa je obetal dež. Tudi to bo prav. Saj bomo molili „Daj in ohrani sad zemlje“. Božja dobrota vidi potrebo naroda, ki bo še bolj pobožno molil z zahvalo v cerkvi, če bo dež procesijo preprečil.

Polna je bila cerkev ob uri procesije, ob šestih. Dež je pa kar pridno vlival. Tako smo kar v cerkvi opravili vse štiri evangelije in blagoslove. Prvič sem imel telovsko procesijo po našem obredu z ganljivim blagoslovom: Nebeški blagoslov naj blagoslavlja in varuje ta kraj in vse, ki v njem prebivajo, tudi polja in zemlje sadove! V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha!

Polna cerkev, prekrasno petje, goreča molitev in topla misel hvaležnosti, so mi priklicali solze v oči, tako med mašo kakor med procesijo in blagodejnim dežjem, ki ga je božja dobrotta prav ta dan poslala temu dobremu ljudstvu.

Procesija zunaj je bila dovoljena. Tisti časi, ko so novi gospodarji vse take pobožnosti ovirali, so minuli, vsaj za sedaj. Treba je plačati določeno takso, katero določi okrajna oblast. Če se jim zdi, dovolijo; če se jim ne zdi, tudi dovolijo, toda dovoljenje pride kak dan pozneje, ko je že minila ura.

Tudi zvonjenje je bilo preje prepovedano. Sedaj je to zadeva občine, ki dovolji, ali prepove; ki določi, koliko časa sme zvoniti in kakšno zvonjenje je dopuščeno.

Kljub temu, da Jugoslavija ne prizna nobenega verskega praznika, je bila cerkev polna zjutraj in tudi dež ni mogel zadržati ljudi, da ne bi pohiteli k Telovski procesiji. Boga so zahvalili za dež, ki je prišel pravi čas, da še reši letino.

Tudi ob desetih je bila cerkev skoraj polna. Samo tisti, kateri hodijo v tovarno, so bili zadržani. Sicer je na zapovedane praznike, tudi v Rovtah, mesto desete večerna maša, toda za ta praznik ni bilo tako.

Stari zncani, posebno še sošolci iz rovtarskih šolskih klopi, seveda zelo razredčeni, so se mi predstavljali. Kaj so vse vedeli povedati! Vsaka hiša in vsaka oseba je roman zase. V tistih štirih letih vojne in revolucije in v naslednjih par letih, kaj vse se je zgodilo. Danes je minulo! Sedaj spet dihamo in se po malem čutimo spet ljudi. Preje smo pa bili manj kot številke. Ničle smo bili. Nobeden ni vedel niti za pol ure naprej.

Toliko in tako goreče nismo nikdar molili, kot v tistih groznih časih. V Rovtah, fara je imela kakih 2000 duš, je umrlo nasilne smrti blizu 400 moč in fantov. Le za mali del njih se ve, kje so njihovi grobovi; za tiste pač, ki so padli pred majem leta 1945. Kar jih je izginilo tisti in naslednji mesec, je še vedno skrivnost, kje jih je srečala smrt in kako je bilo z njihovo zadnjo uro.

Ko se je v poznejših letih vršil volilni shod v Rovtah in so dali kandidati besedo tudi zborovalcem, je dvignila roko stara Gabrovšca. Dali so ji besedo; z dežnikom je potrkala na tla in povedala: Samo to bi želela jaz in druge matere, da vsaj to poveste, kje leže kosti naših sinov. Seveda odgovora ni dobila. Danes ga že ima, ker jo je Bog že odpoklical v boljšo domovino.

Stopil sem nato v Osredke. Pri Zadrugarju je poročena moja sestra Pepca. Stari Zadrugar, ki je bil dolga leta župan, vsa leta pa vodil rovtarsko zadrugo, šteje že 88 let. Leta so ga pritislila na posteljo. Preživel je vse strahote. Tudi njega sem hotel obiskati in pogovoriti se kaj s svakom, njegovim sinom Janezom, ki je pameten moč in tudi marsikaj hudega doživel. Med drugimi posebnostmi njegove zgodbe je tudi ta, da je bil tožen protidomovinskega dejanja, ker da je širil tržaški list „Demokracijo“, v kateri je bilo pisano, kaj dela v Argentini misijonar Janez Hladnik v pomoč beguncem.

Bolnik, stari Zadrugar, me je še spoznal. Saj mi je tolikokrat odmeril kvas, sol in petroleje v nekdanjih časih in pozneje sva pomoževala marsikdaj. Toda videl sem, da se mu dnevi iztekajo in — so se mu iztekli. Naslednji dan je prejel svete zakramente in čez dva dni je zaspal v Gospodu. Ravno pravi čas še, da sem mogel prilagoditi svoj načrt in sem ga pokopal. In spet sem doživel to, kar je morda nekaj edinstvenega v Rovtah: Zlepa kdaj ni videti na grobu joka, nikoli na se ne sliši obupno tulenje. To je ljudstvo, ki živi tako globoko v veri, da se preda z otroškim zaupanjem božji previdnosti in trdnemu upanju na srečanje z rajnim v večnosti, kjer ne bo več solza ne ločitve...

PRELATU PROF. DR. MATIJI SLAVIČU NA GROB

Pokojni gospod prelat je stopil v moje življenje v daljni, daljni preteklosti, v dobi, ko „oko vidi nebesa odprta, ko srce drhti od same blaženosti“, kot je zapisal pesnik; ko je prišel v Celje iz cesarskega dvora na Dunaju, kjer je bil dvorni kaplan.

V Celju je upravljal nemško (ali Marjino ali minoritsko) cerkev, hkrati pa je imel verouk na mestni dekliški šoli. Ta se je prav tisto leto preselila iz „Stare Grofije“ ob Savinji v novo trinadstropno poslopje.

Točno se spominjam proslave, ko je opat Ogradi prišel blagoslovit šolo zadnjo nedeljo pred začetkom šolskega leta, ali pa se je šol. leto začelo s proslavo. Na velikem dvorišču je stal govorniški oder, kjer je govoril takratni celjski župan dr. Henrik pl. Jabornegg. Na desni strani mu je stal opat, na levi pa prelat dr. Matija Slavič. Takrat sem ga prvič videla. V spominu mi živi kot zelo podoben županu in to po postavi in obrazu. Kakšne naslove je takrat imel, pa prav nič ne vem, saj se takrat še na nobenega nisem spoznala.

Spominjam pa se, da je od tiste sobote na nedeljo požagal nekdo na vrtu za to priliko vsajen hrast, ki naj bi rastel s celjsko žensko mladino. Sevé so iz županova govora padale trde besede na pogumneža. Razpisana je bila visoka nagrada tistemu, ki najde storilca, toda Celje ni nikoli zvedelo njegovega imena. Po zadnji svetovni vojni sem v Gradcu zvedela, da je to bil takratni sedmošolec in poznejši zdravnik dr. M. B., ki je lani umrl v domovini.

Pokojni prelat nam je v šoli večkrat govoril o dvoru, sicer bi ne vedela, odkod je prišel v Celje. Ker je tudi profesor Kidrič takoj po končani slavistiki na dunajski univerzi nastopil službo knjižničarja na cesarskem dvoru, lahko sklepamo, da sta takrat postala prijatelja. Tedaj so Spodnještajerci imeli na dvoru veliko prednost, ker je imel cesarjev ožji sorodnik, knez Windischgrätz svoje poletno bivališče v Konjicah, kamor je vsako poletje pripeljal svoj dvor z okoli sto uslužbenci.

Pokojni prelat je bil izvrsten poznavalec otroške duše, velik vzgojitelj in do skrajnosti strpen tako, da so ga tudi protestantske deklice, katerih je bilo v razredu cel kup, rade poslušale in ga celo prosile, da so smeje ostati v razredu, ker bi sicer med veroukom morale oditi. Kar dar je pa bilo potrebno, je bil dosleden. Tako se spominjam, da je žena šolskega sluga vsak dan med odmorom ob desetih dopoldne otrokom prodajala kruh in tudi šunkarice. Pokojni prelat, ki je bil vsak petek v šoli, ji je za vselej prepovedal prodajo šunkaric ob petkih in to tudi strogo nadziral.

Kot drugi učitelji, nam je tudi pokojni prelat rad ponavljal tisti znani verz o celjskih otrokih:

„Cillier Kinder,
Tüfferer Wein,
Prassberger Loden,
Wenn sie geraten,
Muss man sie loben.“

„Celjski otroci,
Laško vino,
Mozirsko sukno,
Če se posrečijo,
Jih moramo hvaliti.“

O tem sva govorila tudi še med naji-

nim zadnjim razgovorom na rektoratu ljubljanske univerze spomladi leta 1941, ko je Jugoslavija stopila v vojno. Takrat mi je rekel, da se me še prav živo spominja, kako sem kot droben otrok sedela tam v prvi klopi, kot bi hotela reči: „Meni pa ves svet ni mar!“ In to so bile zadnje besede, ki sem jih slišala iz njegovih ust. Eno pa čisto gotovo dolgujem pokojnemu prelatu dr. Slaviču: „Ostala sem monarhistka, kadar je šlo n gre za „nebeško kraljestvo“.“

Dr. Julija Payman

SLOVENIJA

Med tem ko je lani obiskalo Lurd v skupnem romanju 1300 Slovencev s Koroškega, Goriškega in Tržaškega, je mogla priti iz Titove Jugoslavije le ena skupina romarjev, približno 90 oseb. Zunanje vodstvo in organizacijo je prevzel „Putnik“ iz Beograda, duhovno vodstvo pa je prevzel frančiškan dr. Edvard Žilič, beograjski dekan in župnik pri sv. Antonu v Beogradu. Skupino je spremljalo 12 duhovnikov, med katerimi so bili trije Slovenci. Vseh Slovencev je bilo 17. V Lurdu so se jim pridružili še trije slovenski gospodje, ki so se prav tedaj tam mudili: kanonik prof. Franc Glinšek, dr. Dušan Rueh in Marijan Smolik. — Romarska skupina je zapustila Slovenijo 20. avgusta. Med potjo se je ustavila v Milanu in si ogledala znamenito stolnico. V petek, 22. avgusta — na praznik Marijinega brezmadežnega Srca — so romarji srečno dospeli v Lurd. Tam jih je že čakal barski nadškof msgr. Tokić, ki je bil nato vse dni bivanja v Lurdu na čelu jugoslovanske romarske skupine. Krajevna cerkvena oblast je z izredno pozornostjo spremljala gibanje teh romarjev, saj so bili zastopniki Cerkve, ki se ji pravi „molčeca“ in katere sinovi in hčere trpijo neprestano nekrvavo mučenstvo. Prvi dan so se romarji najprej udeležili procesije z lučkami, nato pa bili pri sv. maši, ki jo je ob 10 zvečer opravil v kripti Marijine cerkve vodja romanja dr. Edvard Žilič. Srca so bila prepolna sreče, ljubezni in zadovoljstva. Eden izmed romarjev je v solzah vzdih-

nil: „Večje sreče na svetu nisem mogel doseči!“ — Naslednji dan, bila je sobota, so se romarji zjutraj zbrali v baziliki Brezmadežne. Ob sedmih je bila skupna sv. maša, ki jo je daroval p. Hilarij Felicijan, kapucin iz Ljubljane. V kratkem nagovoru je podčrtal misel, da v tej sreči ne smejo biti egoisti, temveč misliti na vse, ki so ostali doma, dasi bi šli radi z njimi. Dopoldne nato je bila skupna pobožnost pred votlino. Govoril je sam g. nadškof Tokić. Popoldne pa so vsi prisostvovali evharistični procesiji, ki traja približno eno uro in prejeli blagoslov z Najsvetejšim. — V nedeljo, 24. avgusta, je skupno sv. mašo opravil g. nadškof ob asistenci domače duhovščine. Popoldne pa je bil sv. križev pot. Gradiščanski Hrvatje iz Avstrije so molitvi prisluhnili in globoko ganjeni zbrali 50 tisoč frankov za nakup lurških spominikov. — V ponedeljek so romarji obiskali še novo baziliko sv. Pija X., ki je nekaj edinstvenega na svetu, saj je vsa pod zemljo, in tako velika, da lahko sprejme 20 do 25 tisoč ljudi. Zopet je maševal in pridigal msgr. Tokić za vse potrebe jugoslovanskega ljudstva. Popoldne pa so doživeli romarji še eno presenečenje: dasi je bilo tisti dan dan v Lurdu okrog 30 škofov, je vendar cerkveno vodstvo določilo, da vodi evharistično procesijo prav msgr. Tokić ob asistenci jugoslovanske duhovščine. Takoj po procesiji je bilo slovo. Na povratku so se romarji ustavili še v Nici, Mōnacu in v Padovi, kjer je bila za vse pobožnost na grobu sv. Antona. Med nadaljno vožnjo so si ogledali še Benetke in Trst. 29. avgusta 1958 so bili vsi zopet doma, zdravi in srečni z eno samo željo: „Še vsaj enkrat v Lurd, v ta sveti Marijin kraj!“

Skromni Dolenjci v zeleni krški dolini pod bajnimi Gorjanci niso hoteli zaostati za drugimi sonarodnjaki in brati po veri širom po svetu, ko je šlo za proslavljanje Brezmadežne ob priliki stoletnice Marijinih prikazovanj v Lurdu na Francoskem. Že petdeset let slavi med njimi „Novi Lurd“ v šentjernejski župniji na Dolenjskem. Za ta zlati jubilej je bila cerkvice lurške Marije lepo prenovljena. v njej postavljen nov oltar. da gredo lahko romarji okrog njega. Oltar

in stopnišče sta iz umetnega kamna. Na plošči pod oltarno menzo je napis z zlatimi črkami: „O Marija, brez madeža spočeta, prosi za nas, ki se k Tebi za-tekamo.“ Nad menzo pa je v zvezdicah pozdrav: „Ave — Marija — Ave“. Tudi Marijin in Bernardkin kip sta lepo obnovljena. Nova betonska plošča in nova vhodna vrata nad samim studenčkom pa omogočata, da se odslej pri večjih romanjih lahko mašuje na prostem pred cerkvijo.

Za stoletnico Marijinih prikazovanj v Lurdu je bila v „Novem Lurdu“ pri št. Jerneju glavna slovesnost 8. septembra 1958. Dobri verniki so s prostovoljnimi delom popravili poti in prostor okoli cerkvice, fantje so postavili ponosni mlaj, dekleta pa so napletle veliko venccev ter prav okusno okrasile cerkvico in prostor okoli nje. Že v nedeljo popoldne (7. septembra) se je zbralo v Novem Lurdu pri večerni maši lepo število vernikov iz okoliških vasi, pa tudi prvi romarji so že prišli, zlasti Žumberčani z onstran Gorjancev, ki že od nekdaj radi romajo v Novi Lurd. V tistem gozdu so zadonele Marijine pesmi. Naslednje jutro je bila prva sv. maša že ob petih, nato pa so si sledile druga za drugo. Ob devetih so imeli po svojem obredu sv. liturgijo (mašo) romarji iz sosednjih hrvaških župnij in iz Žumberka. Žumberčanov, potomcev nekdanjih srbskih Uskokov (Vlahov), katoličanov vzhodnega (carigrajsko-slovanskega) obreda, ki se imenujejo tudi grko-katoliki ali uniati, je bilo zelo veliko. Peš so prišli ure in ure daleč preko Gorjancev. Zanje je opravil sv. mašo Stanko Višošević, dekan in župnik v Sočicah. Vsi verniki latinskega obreda so z zanimanjem in pobožnostjo sledili sv. daritvi in bili vznikli zaradi lepega liturgičnega petja. Ob desetih je pa stopil pred oltar pred kapelico sam ljubljanski g. škof msgr. Vovk v spremstvu večjega števila duhovnikov (med njimi sta bila novomeški prošt Alojzij Štrukelj ter dekan leskoveške dekanije Alojzij Kurent). Veličasten je bil prizor med škofovo pridigo. Mnogi so se zgrnile okrog cerkvice, v čistem gozdnem zraku je pa donela pridiga, v kateri je g. škof slavil nebeško

Mater, obenem pa pokazal vernikom najlepši način Marijinega češčenja, ki naj se razodeva v vzornem krščanskem življenju in posnemanju Marijinih kreposti.

Razen te proslave je bila v krški dolini še druga dekanjska lurška slovesnost, in sicer 7. septembra 1958 na prijazni Trški gori, kjer se je v prenovljeni cerkvi zbralo izredno veliko število romarjev iz vseh sosednjih župnij. Človeku se zdi, da je cerkev na Trški gori kot golob znanilec miru in božjega usmiljenja ter Marijinega varstva, ki viden z vseh strani kliče vsem ljudem po mestih in vaseh, po hribih in dolinah, naj v svojih težavah nikdar ne obupajo, saj niso sami; vedno je med njimi ljubeča Mati božja, ki skrbi, da se noben njen otrok ne zgubi.

Tudi Bela Krajina ni zaostajala za drugimi slovenskimi kraji. Pri Treh farah so zelo slovesno proslavili lurški jubilej. Isto so z vneto storili

istrski Slovenci ter med njimi živeči italijanski verniki. Njihovi dušni pastirji so za to slovesnost izbrali istrsko božjo pot v Strunjanu. Slovesnost je bila 14. septembra. Udeleženci so vedeli povedati, da od kronanja Marijine slike leta 1912 Strunjan še ni videl toliko romarjev kakor pri lanski lurški proslavi. Ob osmih je bila recitirana sv. maša, ob devetih za Italijane, ob desetih pa naj bi bila slovesna sv. maša z asistenco. Radi ogromnega števila vernikov, ki so čakali na spoved, pa se je mogla sv. maša pričeti šele ob enajstih. Peto sv. mašo s pridigo je opravil frančiškanski provincijal iz Ljubljane p. Benjamin Tomšič OFM. Nato se je razvila procesija, ki se je med navdušenim slovenskim in italijanskim petjem pomikala med vinogradi in oljkami do križa nad morjem in nato spet zavila proti cerkvi, kjer je bila nato zahvalna pesem in blagoslov z Najsvetejšim.

Mirno lahko rečemo, da je slovensko ljudstvo z lanskimi lurškimi proslavami dokazalo, da je vreden naslednik naših prednikov, ki so vso našo lepo domovino okrasili s številnimi Marijinimi cerkvami, kapelicami in slikami.

Provincijal Mirske kapucinske provincije, dr. p. Odilon Mekinda, je lani 26. julija v krogu uglednih gostov in številnih

sobratov proslavil svoj zlatomašni jubilej. Mašniško posvečenje je prejel v Celovcu, leta 1914 pa doktoriral iz filozofije na Gregoriani v Rimu. V svojem redovnem življenju je bil vedno najlepši zgled drugim. Bil je vsestransko delaven in učen, a istočasno izredno ponižen. Najznačilnejša in najzaslužnejša poteza njegovega delovanja pa je bila vzgoja kapucinskih redovnih klerikov. Sad njegovega prizadevanja je bila Visoka filozofsko-teološka šola v škofiji Loki. Do konca njenega obstoja (konec so ji zadali nacistični nasilneži) je bil tudi njen rektor.

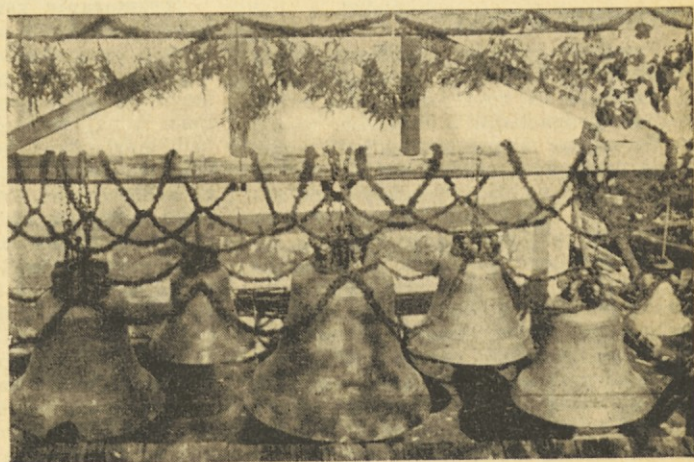
V župnijski cerkvi Goče pri Vipavi je obhajal 19. septembra 1958 zlati jubilej svojega župnikovanja na istem kraju župnik Alojzij Kralj. Pred petdesetimi leti je prišel v Goče iz Velike Doline na Dolenjskem. Bil je bliže smrti kot življenja, toda ostra kraška burja mu je vrnila zdravje in življenjsko moč. Pri omenjeni slovesnosti je pridigal vipavski dekan msgr. Ignacij Breitenberger. Po udaril je, da ima g. jubilarant težke dneve za seboj: nasilje italijanskih oblasti in grozote zadnje vojne. Toda on je ostal ljudstvu zvest tudi v najtežjih preizkušnjah in pokazal, da je neustrašen oznanjevalec božje besede in da razume dušo našega človeka. Farani so to govornikovo trditev potrdili tudi v dejanju. Na-

polnili so lepo okrašeno in prostrano župnijsko cerkev do zadnjega kotička in se Bogu zahvaljevali, da imajo v svoji sredi že toliko let zvestega, skrbnega in neumornega dušnega pastirja.

V Budanjah pri Vipavi je umrl dne 30. avgusta 1958 ondotni župnik in duhovni svetnik Ivan Debevec, star 82 let. Po novi maši je bil kaplan v Vipavi in Kranju, od koder je prišel za župnika v Budanje, kjer je služboval 52 let. Pogreb je imel veličasten. Prišlo je 54 duhovnikov. Med pogrebno sv. mašo je nad 350 vernikov darovalo sv. obhajilo za svojega zvestega duhovnega očeta. Na grobu se je od njega poslovil faran, ki je imel petnajst let, ko je rajni g. župnik prevzel faro Budanje. Dejal je: „V eni župniji delovati 52 let ni malenkost. To zmore le nesebičen in do skrajnosti požrtvovalen človek.“

SLOVENSKA KOROŠKA

Po sklepu škofijskega dušnopastirskega urada so župnije dobrolskega dekanata priredile v nedeljo, 9. novembra 1958, za luško jubilejno leto skupno romanje v Marijino cerkev v Dobrli vesi. Duhovno so se romarji pripravili za ta dan doma ali v cerkvi, s tridnevno pobožnostjo. Velika dobrolska cerkev je bila polna vencev in cvetja. Okusno ovenčan je bil predvsem glavni oltar. V sredini



!V božjo čast se glasijo... Globaški zvonovi (blagoslovljeni 16. oktobra 1949) ob priliki posvetitve.
(Foto V. Zaletel, Koroška)

oltarja je stal pred modrikasto zaveso kip lurske Matere božje, obdan s cvetjem in svečami. Ze zgodaj zjutraj se je cerkev napolnila z romarji. Po prihodu procesij se je cerkev napolnila do zadnjega kottička. Pri sv. maši ob devetih je v nemškem jeziku pridgal o pomenu lurskega jubileja administrator iz Tinj g. Gabruč, ob desetih je pa bila slovesna sv. maša, pri kateri je govoril v našem milem jeziku misijonar g. Cvetko, dr. Cigan pa je vodil mogočno ljudsko petje. Nato je bila procesija po trgu, ki jo je vodil prelat dr. Blüml. Vsa slovesnost se je končala v cerkvi z blagoslovom Najsvetejšega.

Verniki iz Roža in Zilje so lurski jubilej proslavili 9. novembra v priljubljenem Marijinem svetišču v Podgorjah. Spovedovalo in obhajalo se je do pozne ure, tako da je cerkvena pobožnost v smislu zidoščevanja gotovo uspela. Slovesno sv. mašo je opravil g. kanonik Aleš Zechner. Popoldne je isti gospod opravil še eno sv. mašo. Pri pridigi je prikazal, kako Marija zadnjih sto let skrbi za nas in kako nas pretresljivo klic k pokori in popolni spreobrnitvi, kajti božja pravičnost prihaja na rob svoje potrpežljivosti. Po sveti maši je bila lurska procesija, zaključna slovesnost z mogočnim „Hvala večnemu Bogu“ pa je bila zopet v cerkvi.

PRIMORSKE VESTI

Proslava jubileja tržaškega škofa msgr. Anton Santina. Tržaška škofija se je v nedeljo, 16. novembra, strnila okrog svojega nadpastirja. Z molitvijo, voščili in darovi so mu verniki izrazili svojo hvaležnost, vdanost ter voščila, da bi mogel vedno voditi svojo škofijo po načrtih božje Previdnosti. Veselji katoličanov sta se pridružili še judovska in grškopravoslavna skupnost. V dopoldanskih urah je imel škof pontifikalno sv. mašo v stolnici sv. Justa ob navzočnosti vseh najvišjih cerkvenih in mestnih oblasti ter številnih vernikov. Po evangeliju so prebrali voščila papeža Janeza XXIII., nakar je škof v lepem govoru pokazal na svojo težko in odgovorno pot škofovskega delovanja. Istočasno so pre-

ko tržaške slovenske radijske postaje prenašali škofov govor v slovenščini. Popoldne je bila uradna proslava v gledališču Verdi. Ob tej priliki so g. škofu izročili tri debele zvezke s podpisami darovalcev sklada msgr. Santina. Nabrali so preko 5 milijonov lir. Slovenski verniki pa so se g. škofu poklonili na praznik Brezmadežne v auditoriju. Pripravili so mu lepo akademijo s petjem, deklamacijami ter duhovno dramo v petih dejanjih Veliko srečanje. — Tudi slovenski verniki so že prej prispevali v skupni sklad za g. škofa, a so kljub temu še posebej nabrali v ta namen lepo vsoto, ki bo šla v sklad za ustanovitev novih slovenskih župnij.

50-letnica rojanske deklinške Marijine družbe. Slovenska deklinška Marijina družba v Rojanu je praznovala na praznik Brezmadežne 50-letnico svoje ustanovitve. V ta namen je priredila v svojem domu lepo akademijo. Rojanska Marijina družba je najaktivnejša družba vse Primorske in to ne samo sedaj, temveč tudi tedaj, ko so se vsi bali še v cerkvi slovensko moliti. Imela je redno tudi v dobi krutega fašizma svoje prireditve, ki so bile na vso moč nadlegovane, toda kljub temu je vztrajala. Šteje lepo število idealnih deklet in njihov dramatski odsek je povsod znan kot eden najboljših.

Tekmovanje katoliških pevskih zborov je priredilo v nedeljo, 23. novembra, Slovensko katoliško prosvetno društvo združeno s koncertom sv. Cecilije. Pred številnim občinstvom in žirijo, sestavljeno iz najuglednejših goriških in tržaških glasbenikov, so pevske zbori odpeli določene pesmi. Nastopili so moški zbori iz Števerjana, Jazbin, mešani zbor iz Rupe in Pevme, oktet Planika. Prvo nagrado je odnesel moški zbor iz Jazbin, ki je prvič nastopil na odru s komaj 12 pevci. Kot mešani zbor je bil nagrajen zbor iz Pevme. V drugem delu so izven tekmovanja nastopili: mladinski zbor iz Pevme, deklinški tercet iz Doberdoba ter goriški zbor „Lojze Bratuž“. Organizator tega lepega večera je bil prof. Mirko Filej, ki se neumorno trudi med našo goriško mladino za lepo petje.

STISKE IN RADOSTI POLJSKE CERKVE

Poljska komunistična vlada je začela izdajati ukrepe, ki zelo ovirajo delovanje Cerkve in mnogi se že vprašujejo, ali se ne bliža koncu razmerje „znostnosti“, ki se je začelo po okto-brskih dogodkih v letu 1956. Ugleden nemški dnevnik Frankfurter Zeitung je v začetku junija objavil dolgo poročilo iz Varšave in v poročilu si dopisnik zastavlja isto vprašanje. Na praznik godu sv. očeta je kardinal Višinski pridigal v cerkvi sv. Ane v Varšavi in ostro ob-sodil postopanje vlade, ki je začela ovi-rati delovanje katoliških dobrotelnih organizacij. Poljska vlada je namreč čez noč predpisala zelo visoko carino na „darilne pakete“, ki so jih poljske dobrotelne organizacije prejemale zla-sti iz Amerike. Ker se je to zgodilo ne-nadoma, katoliške organizacije ne bodo mogle dvigniti s carinskih prostorov darila, zlasti živila, ki se bodo pokva-rila. Darilnih paketov iz ZDA pa je bilo zlasti zadnje čase toliko, da so ladje komaj zmogle obilen promet in so pri-stanišča zabasana. Vsa ta roba se bo sedaj pokvarila. Vlada je postala „lju-bosumna“ na akcijo dobrotelnih usta-nov in na izredno število paketov, ki prihajajo iz inozemstva in začela ter-jati, da morajo biti pri razdelitvi daril udeleženi tudi tisti, ki z vlado sodelu-jejo (pri tem mislijo na ustanove, ki jih vodi vladi naklonjeni „katolik“ Pia-secki). Kardinal je svojo pridigo zaključil z besedami, da „Cerkev nikdar ne bo opustila svojega dobrotelnega delovanja“.

Kardinal je nadaljeval: „Ko so me leta 1956 izpustili iz zaporov, sem se posvetil temu delu in naletel sem na

razumevanje povsod. Vlada je odredila, da darilni paketi iz inozemstva ne bodo ocarinjeni, ali pa bo carina zelo nizka. Sedaj so zavrli vso delavnost naših dobrotelnih ustanov. Danes leže tone darilnih paketov v poljskih pristaniščih.“

V New Yorku pa je zastopnik ame-riške dobrotelne zveze NCWC izjavil, da bo zveza ustavila izvoz darilnih pa-ketov na Poljsko, dokler vlada v Varšavi ne bo odredila, da mora biti navzoč ameriški katoliški duhovnik pri vstopu teh paketov na poljsko ozemlje. Poljska vlada pa odklanja podeliti vizum ame-riškemu duhovniku. Dosedaj je nadziral uvoz duhovnik Edvard Zynoviak iz bo-stonske škofije. Toda poljske oblasti mu vizuma niso podaljšale in je moral v maju Poljsko zapustiti. Ameriška vla-da pa je izdala odredbo, ki pravi, da morejo prihajati ameriški darilni paketi samo v tisto državo, kjer jih more pre-vzeti ameriški državljani. Duhovnik Zy-noviak je deloval na Poljskem v spora-zumu s tajništvom kardinala Višin-skega.

Praznovanje praznika sv. Rešnjega Telesa je zajelo ravno ta čas in v Varšavi je bilo slavlje večje ko kdaj koli. Procesijo z Najsvetejšim je po glavnih cestah vodil sam kardinal Višinski. Na pločnikih ob cestah, koder se je pomikal sprevod, je bilo nad 200.000 vernikov, ki so kleče izkazovali čast Najsvetej-šemu.

Kardinal Višinski je pridigal in po-zival vernike, da naj molijo in poma-gajo, da bo Cerkev dobila dovoljenje za zgraditi potrebne cerkve v predmestjih Varšave. „Odkar sem se vrnil iz zapo-rov, sem se zaman trudil, da bi mi obla-

sti izdale dovoljenje," je rekel kardinal. „Od leta 1939 se je prebivalstvo v Varšavi zvišalo za 300.000 in morali bi zgraditi vsaj 40 novih cerkva... Zelo me skrbi pomanjkanje cerkva in zato se obračam na vas, da delite z menoj mojo skrb; prosim vas, ponižno molite z menoj, da se ne bo zgodilo, da bomo morali prirejati službo božjo v kletih... ali pa na prostem. Molimo, da bi pogajanja z oblastmi, ki trajajo že dve leti in so rodila le malo sadov, bila uspešna.“ Vlada je v preteklosti podpirala gradnjo cerkva, ki so bile med vojno porušene ali poškodovane in so zgodovinskega in umetniškega pomena. Toda vlada ima gluha ušesa za cerkve, ki so potrebne v novih stanovanjskih predelih. Sicer ne terja od vlade, da bi podprla gradnjo z javnim denarjem: prosi samo, da mu dajo dovoljenje za graditev cerkva. Varšava ima sedaj 70 cerkva v osemdesetih župnijah za število vernikov, ki se bliža številki enega in četrt milijona.

Nekaj dni pred tem je kardinala hudo napadlo glasilo poljske komunistične vojske *Zolnierz Wolnosci*. Zgodilo se je prvič, da je po letu 1956 poljski list napadel kardinala. To je storil list, ki ga izdaja državna ustanova. List očita kardinalu, da „hujska“ ljudstvo in začinja gonjo, ki bi mogla biti zelo nevarna. List piše tudi, da so za državo nevarne „ogromne manifestacije vernikov ob procesijah sv. Rešnjega Telesa in pri Marijinih slovesnostih v Čenstohovi“. Še bolj pa se je list razburil nad devetdnevnic, ki je bila v varšavskih cerkvah tik pred praznikom presv. Rešnjega Telesa in so bile cerkve vse večere nabito polne.

Poljski narod pa kot celota opravlja veliko vsenarodno „devetdnevnic“, ki bo trajala skozi devet let in ki so jo oklicali poljski škofje v posebni poslanici. Čez devet let bo Poljska slavila tisočletnico

pokristjanjenja in do tistih slovesnosti bodo skozi devet let opravljali posebne molitve po vseh poljskih cerkvah. Za vsak „obrok“ molitev pa so določeni posebni nameni molitev, tako za ohranitev čistosti, za pobijanje pijanosti, za pokorščino Bogu. Po vseh poljskih domovih se dejansko opravljajo te molitve in vsa akcija je zajela tak vsenarodni obseg, da je glasilo poljske vojske menilo, da mora opozoriti na „nevarnost te gonje“.

Semenišča dobro uspevajo in pred kratkim so ustanovili šest malih semenišč. Vsa ta semenišča so v letu 1951 že obstojala. Posamezni redovi so se odločili, da semenišča odpro, vendar so ponekod naleteli že na prve sitnosti. Krajevne oblasti so namreč skušale splotja zapleniti, češ da primanjkuje stanovanj. Vendar je prosvetno ministrstvo odredilo, da spada obnovev delavnosti semenišč v nove odredbe o „svobodi vzgoje“.

Poljske katoličane je zelo razveselila novica, da so v podzemlju bazilike sv. Petra v Rimu odprli kapelo, ki je posvečena Mariji Čenstohovski. Slovesnost je bila 1. junija in ji je predsedoval kardinal Tedeschini. Kapela je na desni strani hodnika sv. Klementa. Ob stenah kapele so kipi poljskih svetnikov: sv. Kazimir, sv. Jadviga, sv. Stanislaw Kostka, sv. Andrej Bobola in sv. Janez Cantius. Nad oltarjem je slika Marije Čenstohovske in ob Njej na vsaki strani sta sv. Vojteh in sv. Stanislaw Krakovski.

Dosedaj imajo take „narodne kapele“ Irska, Nemčija in Francija. Poljska je četrta. Poljski duhovnik Skonieski iz Massachussetsa v ZDA je imel prvo mašo v kapeli in sicer „coram cardinali“. Duhovnik Skonieski je namreč kril vse stroške za kapelo in sicer za svojo zlato mašo, ki jo je lani slavil.

R. J.-c.

SLOVENSKA IZSELJENSKA ZVEZA

Izseljenišтво je del narodnega socialnega skrbstva. Tisti del sinov in hčera naroda, ki morajo po svetu v tujini iskati kruha, so gotovo skupina, ki ji mora narodno občestvo vsaj v neki meri pomagati, kakor mora občestvo poskrbeti za bolnišnice za bolnike in ponesrečence. V vseh razmerah je ta potreba. Slovenija je preseljena in vedno smo imeli izseljeniško vprašanje. Sedaj pa, ko imamo to nesrečo, da je Slovenija pod komunistično diktaturo, in to srečo, da živi naš narod neposredno ob železni zavesi, ki deli Evropo, je izseljeniško vprašanje posebno pereče in važno. Poleg krušne, gospodarske emigracije imamo, menda prvič v zgodovini, politično emigracijo. To niso samo ljudje, ki so odšli iz domovine v letu 1945, ampak tudi velika večina kasnejših izseljencev, ki so zapustili domovino zato, ker so prepričani, da tam vladajo razmere, ki so škodljive za njihov duhovni in tvarni napredek, do tolike strašne mere škodljive, da je človek prisiljen zapustiti dom. Politične emigracije je sicer vedno manj, toda dokler bo nad domovino vladala diktatura, smo vedno v neposredni nevarnosti, da njene neznosne odredbe povzročijo nove valove politične emigracije.

Gospodarska emigracija, ljudje, ki gredo z doma začasno ali za vse življenje radi iskanja boljšega kruha, je reden pojav v gospodarsko pasivnih deželah, tudi v Sloveniji. Državna uprava bi morala spremljati te ljudi in ščititi njihove pravice, vsaj dokler ostanejo državljani. Nikdar pa javna zaščita izseljenstva ne zadostuje. Vedno je potrebna še pomoč cerkvenih in zasebnih organizacij. Prav posebno pa v sedanjem našem primeru, ko je državna pomoč vezana samo na eno skupino političnih prijateljev državnega režima, ko komunistični sistem hoče imeti tudi izseljenstvo v svoji službi, ko je vsaka državna ustanova postojanka komunistične politične mreže.

Izseljeni Slovenci smo torej nuno navezani na samopomoč. Izseljenska zveza naj nas družijo v ta namen. Čim dalj bomo ločeni od domovine, tem bolj bo nujno, da bo izseljenska zveza delala in nastopala v imenu Slovencev, ki živijo v svobodnem svetu.

Zelo težke naloge so se lotili ustanovitelji Izseljenske zveze, težke, potrebne in važne. Le požrtvovalno sodelovanje naših naselbin po vseh kontinentih bo omogočilo uspeh Izseljenske zveze. Prispevajmo, sodelujmo, pomagajmo!

DR. MIHA KREK

ARGENTINA

V mesecu decembru sta bila za naše žene in može dva tečaja duhovnih vaj. Oba je vodil na splošno zadovoljstvo g. dr. Rudolf Hanzelič. H koncu je dodal dva zanimiva govora o družinski vzgoji. Žena je prišlo 132, mož pa 135.

Dva izleta. Na prvi poletni dan v Argentini, 21. decembra, so šli na izlet naši otroci in mladina, ki je včlanjena v Slovenski fantovski zvezi in Slovenski deklški organizaciji. Otroci so pod vodstvom svojih učiteljev in učiteljic preživeli lep dan na pristavi zavoda Armstrong, kjer je poljedelska šola in je za hišnega kaplana g. Martin Radoš. Udeležba je bila naravnost rekordna: 350 otrok. — Naša mladina pa je kot prejšnja leta preživela dan v parku Pereyra pri mestu La Plata. Pred izletom je prisostvovala sv. maši v slovenski kapeli v Buenos Airesu, ki jo je opravil duhovni vodja mladinskih organizacij dr. Alojzij Starc. Izleta se je udeležilo 180 fantov in deklet.

V župniji Pontevedra, kjer župniku je naš rojak g. Janez Markič, je bila v nedeljo, 7. decembra, nova maša slovenskega rojaka g. Adolfa Povaleja. G. novomašnik se je rodil v Celju, pa še kot otrok prišel v Argentino, kjer je vstopil v salezijansko družbo. Nove maše se je udeležil tudi moronski škof msgr. Miguel Raspanti, ki je novomašnika posvetil. V svojem govoru je omenil, da trenutno — vsaj v Argentini — duhovne vrednote niso cenjene, zaradi česar je postalo pomanjkanje duhovniških poklicev res pereč problem. Veliko odgovornost imajo tudi starši, ki vse storijo, da bi v svojih otrocih zamorili klice duhovniškega poklica.

Mendoški slovenski pevski zbor je koncem novembra gostoval v mestu San Juan, 170 km proč od Mendoze. Povabilo ga je združenje „Prijatelji muzike“. Zbor naj bi sodeloval na prireditvi s koncertnim programom slovanskih pesmi. Spored je obsegal dva dela. V prvem delu je zbor zapel narodne pesmi raznih bratskih narodnosti, drugi del pa je obsegal našo slovensko pesem. Poslušalci so bili tako

s pesmimi kot s predvajanjem zelo zadovoljni ter niso štedili s priznanjem.

Božič v Buenos Airesu. Argentinski božič je zelo različen od slovenskega. Prvič vlada navadno silna vročina; drugič ga pojmujejo ljudje bolj kot družinski kakor cerkveni praznik. Zato malo ali nič ne molijo, pač pa se mnogo zabavajo in veliko na to dajo, da je miza dobro založena. Ne sme manjkati kokoš ali pura in teči mora sidra (jabolčnik). — Slovenci si pa želimo še vedno obhajati božič po naše. O polnoči je opravil v slovenski kapeli v Buenos Airesu g. direktor Anton Orehar polnočno sv. mašo, pri kateri je občuteno pel zbor „Gallus“. Naslednji dan, na sam praznik, pa je isti zbor priredil zvečer za Slovence v ciudadelski farni cerkvi koncert božičnih pesmi. Tako so mogli naši rojaki spet doživeti toploto slovenske božične pesmi in obnoviti čustva in spomine, ki nas vežejo na našo domovino onstran Atlantika.

Društvo slovenskih protikomunističnih borcev v Buenos Airesu je imelo 14. decembra svoj redni občni zbor, ki ga je združilo s proslavo padlih tovarišev. Slavnostni govornik je bil g. Miloš Prelog. V govoru je pravilno poudaril, da morajo krščanska načela spremljati tudi naše vsakdanje življenje, ker le tako bomo postali močni, imeli smisel za velike stvari in se ne zgubljali v malenkostih. — Pri volitvah je bil za starešino izvoljen g. Bogo Pregelj.

Za božične praznike so prejeli red subdiakonata trije bogoslovci iz seminšča v Adrogué: Janez Langus, Francé Grum in Anton Pintarič. Prvi bo prejel sv. mašniško posvečenje sredi leta 1959, ostala pa na koncu leta. Če bo šlo vse posreči, bo vse tri posvetil g. škof dr. Gregorij Rožman, ki namerava preživeti drugo polovico leta 1959 med slovenskimi rojaki v Argentini.

Misijske veletombole v Buenos Airesu imajo tri značilnosti, ki se vsako leto bolj utrjujejo: izredno velika udeležba ljudi, krasni in sodobni glavni dobitek ter lepo vreme. Letošnja je bila po vrsti že osma. Bila je 4. januarja 1959 na prostranem vrtu slovenske gostilne

„Ilirija“ v Ramos Mejia. Glavni dobitke je bila „Moderna gospodinja“, to se pravi: šest električnih gospodinskih pripomočkov: stroj za pranje, naprava za srkanje prahu, talni loščilec, mreža za pečenje mesa, utekočilnik in ventilator. — Posebnost je bila to pot teletombola. Nje namen je bil omogočiti igranje tistim, ki se prireditve niso mogli udeležiti. Tablice, ki so zadele tombolo, so bile vse obdarovane z lepim knjižnim darom 15 knjig Slovenske kulturne akcije, Baraga, Knoblar in Po svetli poti).

AVSTRIJA

Na Dunaju živi skupina slovenskih karmeličank, ki so tam našle zatočišče, potem ko so jih Titove oblasti brezobzirno pometale iz samostana na Karmelu v Mostah pri Ljubljani. Ena izmed njih, s. Marija Terezija Deteta Jezusa, rodna sestra pokojnega domobranskega kurata g. Janeza Jenka, je za božič 1958 poslala uredniku naše revije pismo, v katerem se zahvaljuje za velikodušno dobroto, da slovenskim karmeličankam na Dunaju pošiljamo „Duhovno življenje“ z mladins-

sko prilogo. „Veliko veselja nam s tem pripravite,“ pravi s. Jenko v svojem pismu. „Prečitane zvezke pošiljam redno našim slovenskim sosestram v Linz, kjer živi tudi sestra obče spoštovanega g. Božnarja iz Polhovega gradca. Iskreno molim, naj Vsemogočni bogato blagoslovi „Duhovno življenje“ in vse njegove sodelavce in naročnike. Želim, da bi se z novim letom še marsikatero srce ogrelo za lepi mesečnik, ki nudi vsakemu obilo zanimivega, poučnega in razvedrilega čtiva. Prosim pa ponižno, da nam tudi v novem letu naklonite dragoceni dar.“

Opomba uredništva: Ta dragoceni dar je pred leti omogočil rojak, ki je vedel, kako si slovenski človek v tujini želi naše besede. Žal pa že nekaj let več ne prispeva k naročnini lista. Ker se pa naša revija vzdržuje le z naročninami, prosimo velikodušna slovenska srca, da stopijo na njegovo mesto in omogočijo hvalečnim sestram v Karmelu še naprej redno prejetje revije. Gotovo bo njih žrtev prejela stoterno povračilo v molitvah in žrtvah skritih duš za karmelskimi zidovi.

Na misijonski veletomboli 1959 v Buenos Airesu. Slovenski otrok bere letak, kjer stoji zapisano, da bo med glavnimi dobitki tudi „izpraševalnik“ (aparati za sesanje prahu). Ne vedoč, kaj beseda pomeni, se obrne na bližnjega sosedo: „Gospod, kaj pa vprašujejo na izpraševalniku? Če ga zadenem, ali mi bo kaj pomagano, ko me bo gospodična učiteljica spraševala v šoli?“

—:—

Sodnik: „Gospodična, vaša starost?“

Ženska priča: „Štiriindvajset let in nekaj mesecev!“

Sodnik: „Koliko mesecev?“

Ona: „Sto osem.“

—:—

„Obtoženec, ali bi želeli še kaj reči, preden izrečemo sodbo?“

„Da, gospod sodnik! Vedno sem bil skromen in z malim zadovoljen. Zato prosim, da to upoštevate pri odmerjanju kazni!“

—:—

„Mojster, v vaši odsotnosti je prišel nekdo, in se pritožil, da mu obleka, ki ste mu jo naredili, ne pristoji dobro. Dejal je, da bi vas najraje z likalnikom kresnil po glavi!“

„In ti, kaj si na to odvrnil?“

„Rekel sem mu, da zelo obžalujem, da vas ni doma.“

—:—

Stražnik stoji sredi ceste in usmerja promet. Približa se mu moški in zakliče: „Gospod stražnik, pomagajte! Tam na robu ceste je nekdo zgubil zavest!“

Stražnik nazaj: „Pošljite ga v urad za izgubljene stvari!“

ZBORNİK KOLEDAR SVOBODNE SLOVENIJE ZA LETO 1959

Pred menoj leži že enajsti Zbornik Svobodne Slovenije. S svetlo zelenih platnic nas na prvi strani pozdravlja ženjica s snopom klasja, na zadnji strani pa vidimo okrašeno skrinjo z domačimi dragocenostmi.

Zbornik je razdeljen v poglavja kot zadnja leta. Za koledarjem slede najprej dokumenti in razprave, kar je vse zanimivo in tehtno branje. 19 strani dolga razprava o planiranem komunističnem gospodarstvu konča z negativno sodbo takega prizadevanja, kar se ujema tudi z dejanskim stanjem v Jugoslaviji.

Članek Jožeta Košička: Koroška — naša boleča rana je lep spomin na junaka načporočnika Franja Malgaja, obenem pa nam vsem opomin, da se pripravimo še na bodočo borbo za naše meje, ki nikakor niso še dokončno začrtane, ampak so v več kot pretežni polovici kot odprte rane, na katerih krvavi Slovenija.

Ni treba posebej poudarjati, da je nekaj izrednega dnevnik Dinka Bertoncija iz daljne in ledene Antarktike, čeprav opisuje le omejeno vsakdanje življenje znanstvene odprave na južni led. V članku: Krščanska demokracija je avtonomna organizacija, nam dr. I. Ahčin jasni zadevne pojme in poudarja važnost krščanske demokracije v sodobnem svetu.

Ob branju članka Friderik Viljem Foerster, se nam vsiljuje vprašanje: Kako je mogoče, da se je rodil v Berlinu tako velik mož. S klasično mirnostjo in prepričevalnostjo spravlja I. D. v članku Krek in Šušteršič v prave meje večkrat srdite gospodarsko-politično-moralne spomine in fantazije g. škerbca. Lepa je oddolžitev spominu profesorjev Nahtigala in Lukmana.

R. J. piše o zaslugah generala Maistra

v boju za Maribor in severno mejo in ugotovi, da nam je manjkala tak general na zahodu proti Lahom — vendar ne smemo pozabiti, da je bil slovenski in še celo hrvaški zahod prodan že v Londonski pogodbi 15. aprila 1915, ko so nas izročili Lahom tudi Rusi s svojim podpisom, kakor so po drugi svetovni vojni celo svojega tovariša Jožeta Broza pustili na cedilu, ko je šlo za Trst in Gorico. Ostane samo vprašanje, kdaj bomo tretjič prodani (London + Jalta + x).

Leposlovju je v Zborniku namenjenih preko šestdeset strani, poleg tega je še slovenski mladini odmerjen poseben oddelek, kjer imajo posebno ceno zlasti pri spevki Mirka Kunčiča.

V prozi za odrasle srečamo že znane pisatelje (Vombergar, Mlinarjev, Korošec, Kunec) in poleg tega je letos objavljena tudi dramatična podoba bega čez mejo pod naslovom: Po utripih srca — kar je prispeval Ivan Dolenc v krepkem, živem jeziku in res dramatični obliki, da kar vleče k branju.

Komur se bodo zdele miselne pesmi Vladimirja Kosa pretežke, se oddahne, ko bo bral Hotimirjev Tihi dialog. Janežičeva pesem Temnice je zame najlepša, kar jih je Janežič doslej napisal. Med Srebrničeve pesmi je vrinjenih nekaj tiškovnih pomot.

Oddelek Naši kraji — novi ljudje je zanimiv tudi zaradi raznolikosti pisateljev. V Izseljenskem letopisu ima razen ministrove in škofove besede še posebno ceno stvarni in nič sentimentalni Wolbangov prispevek o Kanadi, ki ni nič utrudljiv, čeprav obsega celih devetnajst strani.

Zadnji del je posvečen spominu umrlih slovenskih javnih delavcev in pa Zdravko Novak registrira knjižne izdaje Slovencev izven domače države.

Dasi je izšel Zbornik brez bobneče propagande, se lepo uvršča med svoje dosedanje predhodnike in ga bomo z veseljem in zanimanjem prebirali.

Niko Kotnik

ŠE ENA OCENA DR. AHČINOVE „SOCIALNA EKONOMIJA“

Slovenci moramo biti izredno ponosni na to, da naši znanstveniki kljub vsem težavam, ki jih nudi tujina, ustvarjajo velika in pomembna izvirna znanstvena dela. Socialna ekonomija je že peta Ahčinova knjiga, napisana v izseljenstvu.

Značilnosti Ahčinove Socialne ekonomije so na kratko naslednje: Kljub temu, da je delo znanstveno in obravnava na 455 straneh izredno obširno snov, je vendar pisano v živem, jasnem in domačem jeziku, da je dostopno ne le izobražene- mu, ampak tudi preprostem bralcu.

Druga prednost Ahčinove Socialne ekonomije je njena notranja zgradba, ki jo odlikuje logična in jasna razporeditev tvarine, ki bralcu takoj omogoči celoten pregled čez obširno ekonomsko področje. Lahek pregled razen tega posreduje še trojno sodobno izdelano kazalo na zaključku knjige. Vsaka od 251 točk, v katere je razdeljena vsebina, je v nekem smislu celota zase in v vsaki točki bralec takoj ve, kaj hoče pisateljev povedati.

Tretje, kar Ahčinovo delo posebno odlikuje, je njegova **sodobnost**. Nobenega perečega sodobno socialno gospodarskega vprašanja se ne ogne ali da bi ga omenil le mimogrede. V vsakem od štirih poglavij, ki jih knjiga vsebuje, bo čitatelj našel celo vrsto problemov, ki gibljejo sodobno družbo, in takoj tudi utemeljene odgovore. Koga ne bi zanimal člen, ki govori o svobodnem in nesvobodnem gospodarstvu; o vlogi tehnike v modernem gospodarstvu; razvoj liberalizma in kapitalizma v novoliberalizmu in novokapitalizmu, še posebej v Severni Ameriki; socializem in komunizem, ki sta posebno ob-

širno obdelana; titizem; najnovejše razvojne težnje v sodobnem gospodarstvu itd. Kdor bo pričel čitati Ahčinovo Socialno ekonomijo, jo ne bo odložil, dokler ne bo prišel do zadnje strani, ker bo čutil, kako mu razširja obzorje in pojasnjuje mnoga vprašanja, na katera si je že davno želel jasnega in utemeljenega odgovora.

Končno je delo prof. dr. Ahčina v resničnem smislu **katoliško**, grajeno na osnovah krščanske socialne filozofije in etike. Tudi nazorno drugače usmerjen čitatelj bo moral ob tej knjigi priznati utemeljenost in strnjenost krščanskih pogledov na sodobna socialna in gospodarska vprašanja. A katoličan bo ponosen, ko bo videl, kako krščanske socialne in gospodarske osnove vplivajo vedno plodovitejše na razvoj sodobnega gospodarstva in nakazujejo zadovoljljive rešitve, ki jih nista zmogla ne liberalizem ne socializem.

Katoliško je Ahčinovo delo tudi v tem smislu, da širokogrudno in na človečanski način obravnava tudi nasprotna mnenja. Nikjer se ne zaletava. Ob vsej načelni odločnosti ne smeši nasprotnika in ne operira s praznimi trditvami, marveč skuša podpreti svoje stališče s stvarnimi dokazi. Tudi iz tega razloga je Ahčinova Socialna ekonomija prijetno čtivo, ki se bistveno loči od tovrstne marksistične literature, ki je s svojimi globalnimi trditvednost mase in na vzbujanje razrednih instinktov sovražnosti in zavisti. Delo prof. Ahčina nam je dokaz, da je tudi v socialno ekonomskih vprašanjih najboljša obramba katoliškega stališča miren prikaz resnične stvarnosti.

Naši učeči se mladini posebej toplo priporočamo, da seže po Ahčinovi Socialni ekonomiji, ki naj ji postane neobhodno potreben priročnik. Ne samo, da ji razširi obzorje o socialno gospodarskih vprašanjih, ampak da jo tudi seznani s slovenskimi izrazi iz tega področja.

Smersu Rudolfovi in posplošnji preračunana na ne-

POVERJENIKI:

Argentina:

Dušnopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Brazilija:

Vinko Mirt,
Caixa Postal 7058,
Sao Paulo, Brasil

U. S. A.:

„Familia“,
3116 Glass Ave,
Cleveland, Ohio

Kanada:

Ivan Marn,
83 Victor Ave,
Toronto, Ontario

Trst:

Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:

Zora Piščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia

Avstrija:

Naročnino pošiljajte Mo-
horjevi družbi v Celovec.

Celoletna naročnina za
Argentino in države, ki
nanjo mejijo (razen Uru-
guaya) 180 pesov.

Za Uruguay in druge dr-
žave, če se plača v arg.
pesih, je naročnina 250
pesov;

za U. S. A. in Kanado
5 dolarjev;

za Avstrijo 95 šilingov;

za Italijo 2000 lir;

drugod pa protivrednost
dolarja.

Tiska tiskarna Vilko,
Castro Barros 917
Buenos Aires

v s e b i n a

- 65 MNOGIM ODVRATNA BESEDA (Dr. L. Č.)
66 SPOMIN (M. Ireneja O. S. Urs.)
67 MOLITVENI NAMEN ZA FEBRUAR (Alojzij
Košmerlj)
70 TRASCENDENCIA HISTORICA DEL MEN-
SAJE DE LOURDES (Joe Juck)
71 KOMUNIZEM IN CERKEV (prof. A. Geržinič)
74 KRIŽARSKA VOJSKA MOLITVE ZA SLOV.
DOMOVINO (J. Z.)
77 O ČUDEŽIH (Ludvik šavelj CM)
80 PRIMER OZDRAVLJENJA V LURDU (J. G.)
82 DRUŽINA — VRT ŽIVLJENJA (Ž. Dobernik)
84 BREZ DRUŽINE — PA NIKDAR SAM
(Pravieux-Jurak)
88 MEJA (Gregor Hribar)
94 DVOJNOST ŽIVLJENJA (Drat)
96 MARJETICA (Zora Piščanc)
98 TOŽBA (Nada Černetič)
99 PO SVETU
103 DOMOVINA, MILI KRAJ... (Janez Hladnik)
107 MARIJA, GLEJ... (Ljubka Šorli)
108 IZ DOMOVINE
113 STISKE IN RADOSTI POLJSKE CERKVE
(R. Jc.)
115 MED IZSELJENCI
117 ŠALE
118 NOVE KNJIGE

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKI VERSKI MESEČNIK

Izdaja konzorcij (Anton Orehar)

Editor responsable: Pbro. Antonio Orehar,
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

Registro de la Propiedad Intelectual 574.991

Urejujejo: Jurak Jože, Mali Gregor, šušteršič Marijan
Platnice in stalna zaglavja je narisal Franci Holosani



Naše planine so v zimskem času zlasti za smučarje privlačne. številni gorski predeli nudijo pa tudi vsem drugim vse razkošje zimske pokrajine. Na sliki zgoraj: Planina pri jezeru, na desni strani pa slovenska kmečka hiša v Trenti. V ozadju se vidita gori Razor in Planja.



Na zadnji strani: Zimski motiv (Foto L. Erjavec)

